

God Ua Uan Gumazamiziba Inigha, Isipin Azenan Zui

O Ua Me Ini Akar faragha zuim

Akinafarir kam bar faraghavira Israelia batozir bizir ekiamin gun migei. Bizir kam, a kamakin. Me Isipin kantri ataki, kar nguazir me pura ingangarir gumaziba ko ingangarir amizir kinibar ikia kalabusin ingangarim gamizim.

Akinafarir kam migirigiar akuar ekiar 3pla iti.

1. Sapta 1 ghua 18, akinafarir akuar faragha zuim, an Israelia Isipin kantri ategha firiaghiregha gumazamiziba puvatizir danganimin ghua Sainain Mighsiamin otozir darorim geghari.

2. Sapta 19 ghua 24, akinafarir akuar kam, God Israelia ko Akar Dikirizir Gavgavim gamigha, an akar gavgaviba me ganiga men sure gami, eghti me uan daroriba ko araziba deravira dar ganam.

3. Sapta 25 ghua 40, akinafarir akuar kam in aven, Israelia Godin Purirpenimin ingari. Egha Godin ziam fer araziba ko akar igharaziba iti. Egha uaghan ofa gamir gumazibar ingangarim damuamin migirigiaba an iti.

Faraghavira zuir gumazir ekiam Moses, an migirigiaba akinafarir kam in aven iti. God uabi gumazir dapanimin iki Isipia da ua Israelia iniasa a ginaba.

Nguazir kamın itir gumazamizir avırım, God Israelia ganıngizir 10plan Akar Gavgavibagh fos. Akar Gavgavir kaba, sapta 20ın iti.

God uabi amizir biziba dar miğiriğiaba akınafarir kamın faraghavira iti. God uabi Israelian apaniba da, ua me ini. God uabi me gamizi me ikizir vamira ikia ziar ekiam iti, egha me an gumazamizibara ikiasa a me ginaba. God uabi me geghuva gavgavim me ganıdı. Eghti me ingangarir ekiar God ifongezibar amuam.

God ingangarim isa Moses ganıngi

(Sapta 1--4)

Isipia pazavira Israelia gami

¹ Jekopin otariba an gın Isipin kantrin ghu, me uan adarazi sara, men ziabar kara:

²⁻⁴ Ruben, Simeon, Livai, Juda, Isakar, Sebulun, Benjamin, Dan, Naptali, Gat ko Aser.

⁵ Josep men faraghavira ghugha Isipin iti. Gumazamizir kaba me Jekopin otivizir ovavir boriba. Me bar men dibobonim 70ın ghu.

⁶ Dughiar maba gıvazıma, Josep, ko an aveghbuaba bar, ko gumazamizir dughiar mitaghnıar kamın ikeziba, me bar ariaghire.

⁷ Ezi Israelin gumazamiziba borir avırım bati, men avırım bar ekevegħa bar avırasemegħa gavgavıgha Isipin kantri bar a gızıfa.

⁸ Azenir avırıbar gın, atrıvir igıar mam Isipin kantrin atrıvımın oto. Atrıvir kam Josep gıfozir puvati.

9 Egha a uan gumazamizibav gia ghaze, “Israelian gumazamiziba bar aviraseme, ezi men avirim ko gavgavim bar en avirim ko gavgavim gafira.

10 Eghti midorozim otoghti, me ti en apaniba ko uari akuvagh e ko misoghiva, en kantri ategh aregham. Kamaghin amizi, e tuavitam batogh me damighti, me otiv arogh avirasemeghan kogham.”

11 Kamaghin Isipian atrivim uan apengan ingarir gumaziba ko, me ingangarimin ganamin gumazir maba misevegha, ingangarim me ganingi. Men ingangarir kam, a kamakin, me puvira Israelia abin me damuti, me bar osimtizir dafaba sara ingangarir ekiabar amuam. Me Israelia gamima me nguibar ekiar pumuningin ingari, Pitomin nguibam ko Ramesesin nguibamning, kar nguibar ekiar atrivimin daghebar arighamimning.*

12 Isipia bar pazavira Israelia gamima, me uaghan bar avirasemegha Isip gizefi. Me kamaghin me gamua ghuavira iti me puvira ingarava, boriba bata ghuavira iti. Kamaghin amizi, Isipia men atiatia bar men aghua.

13 Isipia me gamima, me puvira ingarava, osimtizir ekiaba ateri, Isipia tong men apangkuvir pu. Bar puvati.

14 Egha Isipia puvira me abira me gamima, me brighbar ingara dipenibar ingarava uaghan

1:10: Aposel 7:19 * **1:11:** Pitom ko Ramesesin nguibar ekiamning, me aning ingarigha, atrivimin dagher dipenir dafaba aningin aven ingari. Ezi Isipia dagheba otevir dughiamin araravim gamua dagher avirim aning garisi.

azenibar obarir ingangaribagh ami. Ezi ikirimirim bar men asighasiki.

15 Ezi Isipin atrivim, Sifra ko Puan dia, aning Hibrun amizir otasava amibar, akurvazir amizimning. Egha an akar gavgavim aning ganiga, ghaze,

16 “Gua Hibrun amizir otasava amibar akurvaghiva gan, amizim otarim bateghti, gua a misueghti an aremegh. A borir guivim bateghti, gua aneteghti a iki.”

17 Ezi amizir kamning Godin atiatiava Isipin atrivim aning mikemezi moghin amir puvati, egha otariba ataghirazima me iti.

18 Ezi Isipin atrivim aningin diagha aningin azara, “Gua tizim bagha otariba ataghizima me iti?”

19 Ezi amizimning kamaghin atrivim migei, “Hibrun amiziba Isipian amizibar min amir puvati, me amizir gavgaviba. Me otisi, me bar zuamira otegham, kamaghin amizi, ga tighar maghin mangiti me otegh givagham.”

20-21 Amizir kamning Godin atiati, kamaghin amizi God deragha aning gamima aning uaghan uaning bagha boriba bati. Kamaghin Israelin gumazamiziba bar otava arogha ghuavira ikia gavgafi.

22 Ezi gin atrivim kamaghin Isipin gumazamiziba bar me migei, “Ia Hibrun otarir iririviba isi, Nailin Fanemin me akunigh. Egh guivir iririviba ateghti, me iki.”

2

Moses iririvimra itima, me a misoghezi an aremezir puvati

¹ Dughiar kamın Livain ovavir borir gumazir mam, a Livain ovavir borir amizir mamın iti.

² Gın amizir kam navim asegha otarir mam bate. Egha an an garima, an ganganim bar dera, kamaghın amizi a 3plan iakinibar a modi.

³ An amebam uam a mongan asaghava, akırar me ighurunibar mın garir grazir aghuibar ingarizir mam inigha, koltan an toriba apiri. Eghti dipam aven mangan kogham. Egha borim aven anetigha ghua Nailın Faner miriamın grazibar tongın dipam gisın aneti.

⁴ Ezi borimın amezemebam mong saghuıamın tugha modogha an gari, bizir tizitam a bativam.

⁵ Ezi atrivimın guivim ruasa fanemın uaghırıma, an ingangarir amiziba an gın ghua dipar miriamın arui. Ezi atrivimın guivim amuaviava akırar kam grazibar tongın an apigha, a iniasa ingangarir amizir mam amada.

⁶ Egha atrivimın guivim akırar kamın asuam kuigha otarimın garima, an araima, an an apangkufi. Egha kamaghın mıgei, “Kar Hibrubar borir mam.”

⁷ Ezi an amezemebam izava an azai, “Ki mangıva Hibrun amizitam mikemeghti, a ni bagh oteba a danıngam?”

⁸ Ezi atrivimın guivim kamaghın mıgei, “Aria, ni mıgei moghın damu.” Ezi guivim ghua borimın amebamra inigha ize.

⁹ Ezi atrivimîn guivim amizir kam kamaghîn a miġia ghaze, “Ni borir kam inigh na bagh a damu oteba a daningti, ki ni givezam.” Ezi amizir kam borim inigha a bagha a gamua oteba a ganidi.

¹⁰ Ġin borir kam ekevezima, an amebam a inigha atrivimîn guivim bagha ghu. Ezi atrivimîn guivim, otarir kam, mati an otozir borimîn mirara ua bagha a gami. Egha a kamaghîn uabi miġei, “Ki dipamîn a isava azenim gati. Kamaghîn, ki ziam, Moses, a darigham.”*

Moses ara Midian kantrin ghu

¹¹ Ezi ġin Moses aghuigha gumazim aragha ġivagha, atrivimîn dipenimîn azenan ghua Hibrubar ganasa zui, kar an akar gumazamiziba. A ghua men garima, Isipia ingangarir osimtizibar amuasa puv me abiri. A uaghan garima, Isipian mav Hibrun mav misosi, kar an akar gumazir mam.

¹² Ezi Moses tintinibar garima, tav itir puvatizi, a Isipin gumazir kam misuegha an kuam gigimîn aven a modo.

¹³ Egha an amimzaraghan uamategha ghua garima, Hibrun gumazimning uaning misosi. Ezi a midorozim forezir gumazim miġei, “Ni tizim bagha uan akar gumazim misosi?”

¹⁴ Ezi gumazir kam a ikaragha ghaze, “Tina ni amisevezi ni en gumazir dapanim ko jasin ikiava en gari? Ni Isipian gumazim misoghezi an aremezi moghin, ni na misueghti ki aremeghasa, a?”

2:10: Aposel 7:21 * **2:10:** Hibrun akamîn, ziar kam, “Moses,” akar kamîn mirara ghu, “A inigh pin anang.” **2:11:** Hibru 11:24
2:11: Aposel 7:23-28

Ezi Moses kamaghin oregha atiatigha, kamaghin nighnisi, “Ki amizir bizir kam, gumazamiziba a gifo.”

¹⁵ Ezi Isipin atrivim gin Moses amizir bizir kam baregha, Moses misueghti an aremeghasava ami. Ezi kamaghin Moses atrivimin ara ghua, Midianin nguazimin oto. Egha mozir dipar mamın miriamın aperaghav iti.

¹⁶ Midianin nguazimin, ofa gamir gumazir mam, an ziam Jetro. A 7pla guiviba iti. Ezi dughiar kam, an guiviba iza mozir pam tuigha uan afeziamın sipsipba ko memebar aningasa, itarir bar ekiam gingasava ami.

¹⁷ Ezi sipsipbar garir gumazir maba iza Jetron guiviba, me batosi. Ezi Moses guivibar akuragha gumazir kaba munamadagha, dipam tuigha Jetron sipsipba ko memebagh aningi.

¹⁸ Ezi me uamategha zuima men afeziam men azara, “Manmagh amizi ia zuamira uamatenge?”

¹⁹ Ezi me kamaghin a migei, “Isipin gumazir mam en akuragha sipsipbar garir gumaziba munamada. Egha dipam tuigha en sipsipba ko memebagh aningi.”

²⁰ Ezi afeziam men azara, “Gumazir kam managh iti? Ia tizim bagha anetegha ize? Ia mangiva a mikemeghti a iziva, e ko dami.” Ezi me ghua Moses inigha izi.

²¹ Ezi Moses Jetro ko ikiasa ifonge. Ezi Jetro uan guivim Sipora, Mosesin ikiasava a ganingi.

²² Ezi Sipora otarim batezi, Moses kamaghin migei, “Ki nguibar igharazimin gumazimin min iza ia ko iti, kamaghin ki ziam Gersom a gati.”†

²³ Dughiar ruarim givazima, Isipin atrivim areme. Ezi Isipia Israelia me gativagha men gari, me puvira ingara osimtizer kaba isavira ikiava, akurvazim bagha pamtemin arai, “O God, en akuragh.” Ezi men ararem God bagha ghuavan-abo.

²⁴ Ezi God men ararem baregha Abraham ko, Aisak ko, Jekop ko, amizir Akar Dikirizir Gav-gavim giniri.

²⁵ Kamaghin God, Israelin gumazamizibar garima men ikirimirim bar ikufi, ezi a men apangkuvigha, men akurvaghasa nighnisi.

3

God Mosesin dia

¹ Dughiar mamın Moses uan amerem Jetron sip-sipba ko memebagh eghuva, da inigha gumazamiziba puvatizer danganir mamın ghua, a ifagha vongin ghua Horepin oto, kar God baghavira itir mighsiam. Horepin Mighsiamin ziar igharazim, Sainai.

² Ezi Ikiavira Itir Godin ensel temer otevir mamın aguabar tongin avir mizariabar aven, pularam a bato. Ezi Moses temer otevir kamın gari, avim isia daforofozima, temem isir puvati.

† **2:22:** Hibrun akamin, ziar kam, “Gersom,” akar kamın mirara ghu, “nguibar igharazimin gumazim.” **2:24:** Jenesis 15:13-14
3:2: Aposel 7:30-34

³ Ezi Moses aguaghfagha ghaze, “Kar bizir igharazim! Tizim bagha temer kam isir puvati? Ki roghira mangi an ganigham.”

⁴ Ikiavira Itir God, Mosesin gari a roghira izima, God tememin aguabar tongin ikia an dia, “Moses! Moses!”

Ezi Moses a ikara, “Ki kati.”

⁵ Ezi God ghaze, “Ni roghira izan marki! Nguazir ni isin tughav tir kam, kar anogoroghezir nguazim, a nan nguazimra. Kamaghin ni uan dagarir asuaba suegh.”

⁶ Egha God ua kamaghin migei, “Ki nin afeziamin God. Egha uaghan nin inazir afeziaba, Abraham, Aisak ko Jekopin God.” Ezi Moses Godin akam baregha, an ganan atiatigha uan guam avara.

⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Ki guizbangira gari, nan gumazamiziba Isipin kantrin ikia, men ikirimirim bar ikufi. Egha ki me barazi, me ingangarimin garir gumazir kurabar atiatia, nan akurvazim bagha arai. Ezi ki bar men osimtizibagh fogha men apangkufi.

⁸ Egh ki Isipian dafarim da ua me inigh men akuraghasa izaghiri. Egh Isipian nguazimin men aku, nguazir ekiar aghuimin mangam, nguazir kam a bar derazi, biziba an ikiava bar deraghaviram aghui. Nguazir kam, Kenania, Hitia, Amoria, Peresia, Hivia ko Jebusia, datirighin a gapiaghav iti.

⁹ Ezi nan gumazamiziba, ki men ararem baregha, Isipia pazavira me gamir arazibar ganigha gifa.

10 Kamaghin amizi, ki ni amadi. Eghti ni Isipian atrivim bagh mangiti a nin amamangatighti, ni nan gumazamiziba inigh Isipin kantri ateghiva azenan izam.”

11 Ezi Moses kamaghin God migei, “Ki gavgav-iba ko ziaba puvatizir gumazim. Guizbangira, ki atrivim bagh mangiva Israelia inigh Isip ategh azenan izan iburaghburaki.”

12 Ezi God a ikara, “Ki ni ko ikiam. Ni gumazamiziba inigh Isipin azenan iziva mighsiar kamın nan ziam fam. Bizir kam ni damighti ni fogham, ki ni amada.”

13 Ezi Moses kamaghin a ikaragha ghaze, “Ki Israelia bagh mangi me mikim suam, ‘Ian ovav-ibar God ia bagha na amada,’ eghti me nan azaragham, ‘An ziam tina?’ Eghti ki manmaghin me mikimam?”

14 Ezi God Moses migia ghaze, “Kirara, Ki Uabi Ki Kamaghira Iti. Ni kamaghin me mikim, ‘Kirara Ki Uabi, kar Godin ziam, egha a ia bagha na amada.’”

15 Egha God ua kamaghin Moses migei, “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav kim, ‘Ikiavira Itir God, a ian inazir afeziabar God, an Abraham ko Aisak ko Jekopin God, a na amadazi, ki ia bagha izi.’ Ziar kam, Ikiavira Itir God, a zurazurara nan ziam, ezi gin otivamin boriba ziar kamra na

dipon.*

¹⁶ Ni mangiva Israelin gumazir dapaniba akuvagh me mikim suam, 'Ikiavira Itir God, a ian ovaviba, Abraham, Aisak ko Jekopin God, a na batogha, kamaghin migei: Ki ian garima, Isipia pazavira ia gami.

¹⁷ Ki ia inigh Isipin kantrin azenan mangasa mikemegha gifa, kantrin kam me pazavira ia gami. Egh ki ia inigh nguazir aghuimin mangam. Nguazir kam a bar derazi, biziba an ikiava bar deraghaviram aghui. Nguazir kam, Kenania, Hivia, Amoria, Peresia, Hivia ko Jebusia datirighin a gapiagha iti.'

¹⁸ "Eghti Israelin gumazir dapaniba ni baraghti, ni me inigh Isipin atrivim bagh mangiva kamaghin a mikim, 'Ikiavira Itir God, a Hibruian God, a iza e bato. Ni datirighin en amamangatighti, e 3plan aruebar mangi gumazamiziba puvatizir danganimin mangighiva, Ikiavira Itir God, en God, e an ofa damuam.'

* **3:15:** Hibrun akamin, me, Godin ziar a Moses mikemezim, kamaghin an osiri, "Yhwh." Fofozir gumaziba deragha ziar kam diborir arazim gifozir puvati, egha gumazir avirir maba ghaze, e kamaghin a diponam, "Yave." Hibrun akamin aven, akar kam mong an mirara ghu, "Ki uabi ki kamaghira ikiavira iti," o "Ki zurara kamaghira ikiam." (Ni ves 14in gan.) Hibruia Godin ziar kam, gumazamiziba a diponan me bar anogoroke. Me akinafarimin an osiri, egha dughiar me a diponamim, me ghaze, "Ekiam." Ezi Tok Pisin Buk Baibelin aven, e ghaze, "Ekiam," o Bikipela. Ezi Aruamin Akamin aven, e ziar kam "Yave," an mingarimin gin ghua, egha "Ikiavira Itir God," dibori. Egha vezin manam ziar kam "Yhwh," an iti, e kamaghin an osiri, "Ikiavira Itir God." Kamakin, Ikiavira Itir God, a Godin ziam.

19 “Ki kamaghin fo, Isipin atrivim ian amamangatihghan kogh mangi, a ganti nan gavgavim an gavgavim gafiragham. Eghti a dughiar kamın ian amamangatihghti, ia mangam.

20 Ki uan gavgavimın Isipia gasighasigh, mirakelin igharagha garir aviribar amuam. Bizir kabar gin, a ia ateghti, ia mangam.

21 “Ki Isipia damuti me ia gifuegham, eghti ia mangamin dughiamın, ia dafarir kinibar mangan kogham.

22 Israelian amiziba bar vaghvagh mangi, uarir boroghira itir Isipian amizibar dipenibar mangi, egh uaghan pura amizir uan adarazir dipenibar aven akuiba, korotiaba ko gol ko silvan kurkaziba bagh men azangsigh. Eghti gin Israelia bizir kabar uan otariba ko guivibar kurkiam. Tuavir kamın ia Isipian bizir aghuiba pura da inigh mangam.”

4

God mirakelbar amuamin gavgavim Moses ganingi

1 Ezi Moses God ikaragha ghaze, “Israelian gumazir dapaniba nighnizir gavgavim nan ikian kogh, bizir ki me migeiba baraghan kogh, egh suam, ‘Ni na batozir puvati,’ eghti ki manmaghin damuam?”

2 Ezi Ikiavira Itir God a migia ghaze, “Ni tizim uan dafarimın an suiraghav iti?”

Ezi Moses ghaze, “Aghorir asadivim.”

³ Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ni nguazimin anekunigh.” Ezi Moses anekunizima, a kuruzimin min otozi, Moses an degiaghiri.

⁴ Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ni uan dafarim amadagh an ipemin suiragh.” Ezi Moses uan dafarim amadagha an ipemin suirazima, a uam aghorir asadivimin oto.

⁵ Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ni kamaghin damighti Israelia nighnizir gavgavim iki kamaghin fogham, Ikiavira Itir God, a men ovavibar God, an Abraham ko Aisak ko Jekopin God, a ni bato.”

⁶ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin a migei, “Ni uan dafarim uan evarim gisin korotiamin aven amadagh.” Ezi Moses uan dafarim uan evarim gisin korotiamin aven amadaghava uam anesi, ezi arimariam lepa an dafarim bato, egha a ghuariamin min ghurhuri.

⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Ni uan dafarim ua uan evarim gisin korotiamin aven anemadagh.” Ezi Moses God mikemezi moghin ami, egha a ua uan dafarim asizi, an dafarim ua deragha an mikarzinin mirara gari.

⁸ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Me nighnizir gavgavim nin ikian kogh, egh mirakelin ni faraghava amizimin ganigh nighnizir gavgavim an ikian koghti, mirakelin kamnang me damighti, me nighnizir gavgavim ikiam.

⁹ Egh me mirakelin arazir kamningin ganigh, egh nighnizir gavgavim ikian kogh, egh nin akam baraghan koghti, ni Nailin Fanemin mangi dipatam tuigh nguazim gingegeh. Eghti dipar ni nguazim gingezim, ghuzimin otogham.”

¹⁰ Ezi Moses Ikiavira Itir God miġia ghaze, “Marki, Ekiam. Ni na amangan marki. Ki fomira iza datirighin deragha bizibav geir puvati. Ezi ni datirighin na miġeima, ki bizibav geir gumazimin min otozir puvati. Ki asoghosogha bizibav ġia, egha uaghan nimira bizibav gei. Egha ki mikimamin nighnizitam zuamira a ginirighan kogham.”

¹¹ Ezi Ikiavira Itir God a miġia ghaze, “Tina gumazimin akamin ingari? Tina a gamima, an kuariba a bangani, o a miġeir puvati? Tina a gamima, a gari, o an damaziba an okafi? Kar kirara, ki Ikiavira Itir God, ki bizir kabagh ami da otifi.

¹² Ezi ni mangi. Ki nin akuraghti, ni mikimam. Ki ni mikimti, ni mikimam.”

¹³ Ezi Moses ghaze, “Ekiam, ga uaning, marki. Ni ti gumazir igharazitam amadagh.”

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God atara Moses bagha navim an isi, egha kamaghin miġia ghaze, “Ni manmaghin uan avebam Aron ginighnisi? A Livain adarazir gumazim. Ki fo, a deraghvira bizibav gei. Ezi a datirighin ni bagha izi. A nin ganigh, an navim deragham.

¹⁵ Eghti ġin ni a geghaniva a mikimamin bizibar a mikim. Ki guan akuraghti, gua mikimam. Egh bizir manaba, ki gua mikimti, gua fofozim inigh dar amuam.

¹⁶ A nin bizibav kimamin gumazim, egh a ni bagh gumamazibav kimam. Egh an nighnizimin a nin akatorimin min ikiam. Egha an damazimin, ni mati an godin min ikiam.

17 Egh ni uan dafarimin aghorir asadivir kamin suiragh mangi. Egh ni gin aghorir asadivir kamin mirakelbar amuam.”

Moses uamategha Isipin ghu

18 Ezi Moses uamategha uan amerem Jetro bagha ghugha a migia ghaze, “Ga uaning, ni na teghti ki uamategh Isipin mangigh uan adarazir ganika, me ti ikiavira ikiama?”

Ezi, Jetro an amamangatigha a migia ghaze, “Aria, ni navir averiar amirizim sara mangi.”

19 Ezi Moses Midianra ikiavira itima, Ikiavira Itir God a migia ghaze, “Isipian gumazir ni misoghasava amiba, me ariaghire. Kamaghin, ni uamategh Isipin mangi.”

20 Ezi Moses uan amuim ko otarir pumuning donki dafagha, asadivir aghorir God iniasa a mikemezir kam, uan dafarimin an suiragha, dikavigha Isipin zui.

21 Egha Ikiavira Itir God ua Moses kamaghin a migei, “Ni uamategh Isipin mangighiva, atrivimin damazimin mirakelbar amu. Ki mirakelbar amuamin gavgavim ni ganingi. Egh ki atrivimin navim damighti a gavgavigham, eghti a Israelian amamangatighti, me mangighan kogham.

22 Eghti ni kamaghin atrivim mikim suam, ‘Ikiavira Itir God kamaghin ni migei, “Israel nan otarir ivariam.

23 Ezi ki ni migei, Ni nan otarim ateghti a mangiva nan ofa damuam. Egh ni an anogoreghti, a mangighan koghti, kamaghin, ki nin otarir ivariam misueghti an aremegham.” ’”

24 Ezi Moses uan amuiroghboriba ko Isipin zuima, aminim pirima me tuavir arizimin avugh-sazir danganir mamın iti. Ezi Ikiavira Itir God Moses batogha a misueghti an aremeghasava ami.*

25 Ezi Mosesin amuim Sipora dagiar ghumtizir mam inigha uan otarimin mikarzir mogomemin inim atugha, Mosesin dagarimning gatigha, kamaghin a migei, “Ghuzir kam bangin, ni datirighin na ko ga poroghamimning.”

26 Dughiar kam Sipora mikarzir mogomemin inim aghorir arazim ginighnigha egha ghaze, “Ghuzir kam bangin, ga poroghamimningin oto.” Ezi Ikiavira Itir God kamaghin ganigha Moses ataghizi a ikia egha, aremezir puvati.†

27 Ezi Ikiavira Itir God Aron migia ghaze, “Ni gumazamiziba puvatizir danganimin mangiva Moses batogh.” Ezi Aron dikavigha ghua Godin mighsiamin otogha, Moses batogha an tore.

28 Ezi Moses bar Aron kamaghin a geghara ghaze, God akaba na ganingigha egha Isipin mangiva dar gun mikimasa na amada. Egha God mirakelba nan akagha ghaze, ki mangi Isipin dar amuam.

29 Egha gin Moses ko Aron Isipin otogha Israelian gumazir dapaniba bar me akufa.

30 Ezi Aron Ikiavira Itir God Moses mikemezir biziba bar dar gun me migia, egha uaghan mirakelba gumazamizibar damazimin dagh ami.

* **4:24:** Moses uan otarimin mikarzir mogomemin inim atuzir puvati. Bizir kam bangin God a misueghti an aremeghasa.

† **4:26:** Mosesin amuim Sipora, an danganim inigha otarimin nir mogomem atu. Kamaghin God anetaghizi a iti.

³¹ Ezi me nighnizir gavgavim iti. Me kamaghin oraki, Ikiavira Itir God me bagha iza men garima, Isipia pazavira me gamima, a me bagha nighnigha men apangkufi. Kamaghin, me teviba apirigha, dapaniba avigha nguazimin gara an ziam fe.

God ua Isipia da Israelia ini

5

(Sapta 5:1–15:21)

Moses ko Aron Isipin atrivimin ganasa zui

¹ Egha Moses ko Aron Isipin atrivim bagha ghugha kamaghin a migei, “Ikiavira Itir God, a Israelian God ghaze, ‘Ni nan gumazamiziba ateghti me mangi, egh isatam gumazamiziba puvatizir danganimin a damuva nan ziam fam.’”

² Ezi atrivim ghaze, “Ikiavira Itir God, a tina? Ki tizim bagh a baregh Israelia ateghti me mangam? Ki Ikiavira Itir God gifozir puvati, kamaghin ki Israelia ateghti me mangighan kogham.”

³ Ezi Moses ko Aron ghaze, “Hibruian God, a izava e bato. Kamaghin, e uari ni en amamangatighi, e aruer 3plan gumazamiziba puvatizir danganimin mangi, Ikiavira Itir God, e uan Godin ofa damuam. E kamaghin damighan koghti, an arimariar kuram o midorozir ekiamin e damigh e misueghti e arighiregham.”

⁴ Ezi atrivim Moses ko Aron migia ghaze, “Gua manmagh nighnigha gumazamiziba men ingangarimin men anogorosi? Gua uan ingangarim bagh uamategh mangi.

⁵ Gua gan, Isipin aven Israelia bar aviraseme, ezi gua ingangarim damuan men anogorosi.”

6-7 Egha dughiar kamra, Isipian gumazir kurar ingangaribar gariba ko, Israelian gumazir men apengan ingariba, atrivim me migei, “Ia ami moghin grazir midiarir brighbar ingariba isi Israelian daningan marki. Me uari mangi graziba iniam.*

8 Ia me mikimti, me brighbar ingarti, dar dibobonim faragha iti moghira kamaghira iki. Dibobonir kam isivagh magiran marki. Bar marki. Me amiragha egha ghaze, e ateghti e gumazamiziba puvatizir danganimin mangigh uan Godin ofa damuam.

9 Ia ingangarir aviriba me daning, egh me damuti, me bar puviram ingar, egh ifavarir migirigiar kaba baraghamin dughiaba puvatigham.”

10 Ezi Isipian ingangarimin garir gumazir kuraba ko men apengan itir ingangarimin garir gumaziba azenan ghua kamaghin Israelia migei, “Atrivim ghaze, ‘E ua graziba ia daningan kogham.

11 Ia uan gavgavibar tintinibar mangi graziba iniva, brighin aviribar ingarti dar dibobonim faragha ikezi moghira iki.’”

12 Kamaghin Israelian gumazamiziba graziba buriasa tintinibar ghua, Isipin nguibamin danganibar grazir otevir muziariba buri.

13 Ezi ingangarimin garir gumazir kuraba men avigha ghaze, “E faragha graziba ia ganingizi ia

* 5:6-7: Israelia kantri Isipin ikia brighbar ingarir arazim kamaghin ghu. Me grazir midiarir otevir muziariba inigh, dipam itir beghneazim sara da veregh, brighbar min da aghoregh, da isi aruem o avim datighti da misigh gavgavigham.

brighbar ingarizi moghira, datirighin dughiaba bar kamaghira ingar.”

¹⁴ Isipian ingangarimin garir gumazir kuraba faragha Israelian gumazir maba, men apengan ingangarimin garir gumaziba me amisefe. Egha datirighin me me bagha ghua, puv me misogha me migia ghaze, “Manmaghsuavira ia datirighin ingarizir brighin dibobonim, ia faragha ingarizi dibobonimin min otozir puvati?”

¹⁵ Ezi Israelian ingangaribar garir gumaziba ghua uari bagha atrivim migia ghaze, “Ni manmaghsua kamaghin e nin ingangarir gumaziba e gami?”

¹⁶ Me graziba e ganingizir puvatigha, brighbar ingarasa puram e migei. Egha datirighin e misosi. Kar en osimtizim puvati. Ia Isipia, kar ian osimtizimra.”

¹⁷ Ezi atrivim kamaghin me migei, “Ia puram amiragha ingangarimin aghua! Egha ghaze, ‘Ni en amamangatighti, e mangi Ikiavira Itir God bagh ofa damuam.’

¹⁸ Ia datirighira uamategh uan ingangarim damusi mangi! Me grazitaba ia danighan kogham. Eghti ia brighin dibobonir me ia mikemezir kam, ia dar ingarighti da otifigh.”

¹⁹ Ezi Israelian ingangarimin garir gumazir me miseveziba orazi, atrivim brighin dibobonim otevegh izighiran an anogoroke. Ezi me fo, datirighin osimtizir dafam me bato.

²⁰ Egha me atrivimin danganim ategha ghua Moses ko Aron bato. Aning me mizua iti.

²¹ Egha ingangarimin garir gumaziba kamaghin aning migei, “Gua e gamizi datirighin e

mati atrivim ko an gumazir dapanibar atinimîn mughuriam ati. Egha me e misoghti e ovengamin tuavim akirigha gifa. Kamaghîn amizi, Ikiavira Itir God guan arazir kamîn ganigha gifa, egh guan arazir kamîn ivezir kuram gua daningam.”

Mosesin navim bar osemegi a God ko migei

²² Ezi Moses uam Ikiavira Itir God bagha ghua kamaghîn a migei, “Ekiam, ni manmaghsua uan gumazamiziba arazir kurar kamîn me gami? Egha ni tizim baghavira na amadazima, ki kagh ize?”

²³ Ki nin akaba inigha ghua atrivim mikemezir dughiamîn ikegha iza datirighîn, atrivim arazir kurabar me gami. Ezi ni men akurvaghasa bizitam gamizir puvati.”

6

¹ Ezi Ikiavira Itir God Moses migei, “Ni datirighîn mangi bizir ki atrivim damuamimîn ganam. Ki uan gavgavimîn a damighti, a nan gumazamiziba ateghti me mangam. Guizbangira, ki uan gavgavimîn pamten ingar, pamten a mikimti a uan kantrin me batueghti, me mangam.”

God ua Moses migei

² Egha God kamaghîn Moses migia ghaze, “Ki uabi ki Ikiavira Itir God.

³ Azenir bar faragha ghua givazibar, ki Abraham ko Aisak ko Jekop, me batifi. Ezi me fo, ki Gavgaviba Bar Itir God. Egha ki uan ziam Ikiavira Itir God, an gun me mikemezir puvati. Me ziar kam gifozir puvati.

⁴ Egha ki uaghan uan Akar Dikirizir Gavgavim me ko anekirigha ghaze, ki Kenanian nguazim me daningam. Nguazir me itir kam, kar men nguazim puvati.

⁵ Isipia datirighin Israelia gamizi, me ingangarir gumazir kinibar ikia, tuava ararer dafam gami. Ezi ki men ararem baregha, uan Akar Dikirizir Gavgavim giniri.

⁶ “Ni nan akam isi Israelia me daning, ‘Ki uabi, ki Ikiavira Itir God. Ki Isipian dafarim da ia iniva osimtizir me ia gariziba da ia inigh, egh ia damighti ia firighiregham. Egh ki uan gavgavimin ivezir kuram me daning, egh ian akuragh ua ia iniam.

⁷ Egh ki ia damighti ia nan gumazamizibar ikiti, ki ian Godin min ikiam. Egh ki gin ia damighti ia Isipian ingangarir arazimin firighiregh, dughiar kam in ia fogh suam, ki Ikiavira Itir God, ian God.

⁸ Ki ia inigh mangi nguazir kam in otogham, nguazir kam, ki faragha Abraham, Aisak ko Jekop, me ko akam akirizir nguazim. Ki ia danighti, a ian nguazimin min ikiam. Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.’”

⁹ Ezi Moses akar kam in Israelia mikeme. Ezi men ingangarir mizazim men nighniziba abini. Kamaghin amizima, me Mosesin akam barazir puvati.

¹⁰⁻¹¹ Ezi gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni mangi Isipin atrivim mikemeghti, a Israelia ateghti me an kantri ategh mangi.”

¹² Ezi Moses kamaghin an akam ikaragha ghaze, “Israelia nan akam barazir puvati. Ezi atrivim manmaghin na baragham? Na mizem na base-

mezi, ki deragha bizibav geir puvati. Egh ki manmaghin deragh atrivim mikimam?”

¹³ Ezi Ikiavira Itir God, Moses ko Aron Israelia inigh Isipin azenan mangasa, akar gavgavim aning ganigha aning amadazi, aning Israelia mikim egh Isipin atrivim mikimasa zui.

Moses ko Aronin ikizimin ziaba

¹⁴ Ezi Ruben a Jekopin otarir ivariam, an otarir 4pla bate, Hanok, Palu, Hesron, ko Karmi. 4plan otarir kaba, me vaghvagha uan ikizibar inazir afeziabar otifi. Ezi men ikiziba vaghvagha men ziaba ini.

¹⁵ Ezi Simeon otarir 6pla iti, Jemuel, Jamin, Ohat, Jakin, Sohar, ko Saul, kar Kenanian amizimin otariba. Otarir kaba, me vaghvagha uan ikizibar inazir afeziabar otifi. Ezi men ikiziba vaghvagha men ziaba ini.

¹⁶ Ezi Livai otarir 3pla iti, Gerson, Kohat, ko Merari. Otarir kaba, me vaghvagha uan ikizibar inazir afeziabar otifi. Ezi men ikiziba vaghvagha men ziaba ini. Ezi Livai azenir 137plan ikegha areme.

¹⁷ Ezi Gerson otarir pumuning iti, Lipni, ko Simei. Ezi gin aning vaghvagha uan ikizimningin dapanimningin oto.

¹⁸ Ezi Kohat otarir 4pla iti, Amram, Ishar, Hebron, ko Usiel. Egha Kohat azenir 133plan ikegha areme.

¹⁹ Ezi Merari otarir pumuning iti, Mali ko Musi. Gumazir kaba bar, men ovavir boriba sara, me Livain anabamin aven itir adarasi.

²⁰ Ezi Amram uan afeziamin buaramizim Jokebetin itima, an a bagha Aron ko Moses bate. Ezi Amram azenir 137plan ikegha areme.

²¹ Ezi Ishar otarir 3pla iti, Kora, Nefek, ko Sikri.

²² Ezi Usiel otarir 3pla iti, Misael, Elsafan, ko Sitri.

²³ Ezi Aron Eliseban iti, an Aminadapin guivim, egha Nasonin buaramizim. Egha an a bagha Nadap, Abihu, Eleasar, ko Itamar bate.

²⁴ Ezi Kora otarir 3pla iti, Asir, Elkana, ko Abiasap. Me Koran ikizimin inaziba.

²⁵ Ezi Eleasar, Aronin otarim, a Putielin guivimin itima, an a bagha Finias bate. Gumazir kaba bar, me Livain anabamin ikizibar dapaniba, me vaghvagha uan ikizibar amodoghin, me men ziaba osiri.

²⁶ Ezi Aron ko Moses aningra, Ikiavira Itir God kamaghin aning migei, “Gua Israelian anababa bar, dar ikiziba vaghvagh me inigh, egh Isipin azenan mangi.”

²⁷ Ezi gumazir kamningra, Moses ko Aron, aning Israelian amamangatighti me firighireghasa Isipin atrivim mikeme.

Ikiavira Itir God, akam isa Moses ko Aron ganidi

²⁸ Ezi Moses Isipin kantrin itima, Ikiavira Itir God kamaghin a migei,

²⁹ “Ki Ikiavira Itir God. Ezi, akar ki ni migeiba, ni bar dar gun Isipin atrivim mikim.”

³⁰ Ezi Moses a ikara, “Ni fo, nan mizem na basemezi, ki deragha bizibav geir puvati. Kamaghin atrivim manmaghin na baragham?”

7

¹ Ezi Ikiavira Itir God Moses migei, “Ki ni damighti, ni atrivimın damazimın Godın mın otogham. Eghti nın avebam Aron Godın akam inigha izir gumazimın mın otoghıva, nın akaba isi dar gun atrivim mikimam.

² Eghti akar gavgavir ki ni migeiba, ni bar dar gun Aron mikemegh. Eghti a kamaghın atrivim mikim suam, a Israelia ateghti, me an kantri ategham.

³ Eghti ki atrivimın navim damighti, a gavgavigham. Guizbangira, ki Isipın kantrin mirakelba ko digavir kuram gamir arazarazir aviribar amuti da otivam,

⁴ eghti atrivim dar gan, egh nın akam baraghan kogham. Egh ki uan gavgavimın Isipia ivezir bar kuram me danıngam. Egh nan gumazamiziba Israelia, men anababa bar, ki me inigh Isipın kantrin azenan mangam.

⁵ Ki uan gavgavimın Isipia ivezir kuram me danigh, egh Israelia inigh Isipın kantrin azenan mangam, eghti dughiar kamın Isipia fogh suam, ki Ikiavira Itir God.”

⁶ Egha Moses ko Aron, Ikiavira Itir God akar gavgavim aning mikemezi moghiram ami.

⁷ Dughiar aning atrivim ko mikemezir kam, Moses 80plan azeniba iti, ezi Aron 83plan azeniba iti.

Aronın asadivir aghorim

⁸⁻⁹ Ikiavira Itir God kamagh Moses ko Aron migei, “Atrivim kamaghın guan azaragham, gua digavir kuram gamir arazitabar amu, eghti ni

Aron kamagh a mikim suam, ‘Ni uan asadivir aghorim isi atrivimın damazimın anekunigh.’ Egh a kamaghın damighti, asadivir aghorim kuruzimın otogham.”

¹⁰ Egha Moses ko Aron atrivimın bighan ghua, Ikiavira Itir Godın akar gavgavim mikemezi moghıram ami. Egha Aron uan asadivir aghorim atrivim ko an ingangarir gumazibar damazimın anekunizi, a kuruzimın oto.

¹¹ Ezi atrivim uan fofozir gumaziba ko imezibagh amir gumazibar diazi me ize. Isipian imezibagh amir gumazir kaba, uan mogomer akavsiaba inigha uaghan kamaghıra dagh ami.

¹² Egha me vaghvagha uan asadivir aghoriba akurima, da kuruzibar otifi. Ezi Aronın asadivir aghorim iza menaba tuvareme.

¹³ Ezi atrivim bizir kamın ganigha an navim gavgafi. Ikiavira Itir God mikemezi moghın, atrivim Moses ko Aron baraghizir puvati.

Arazir kuraba Isipia batifi

Faragha zuir arazir kuram, dipaba ghuzimın otifi

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God Moses migei, “Atrivimın navim bar gavgavizi, a gumazamiziba ateghti me mangan aghua.

¹⁵ A gurum mizaraghara Nailın Fanemın mangiti, ni mangi a batogh. Ni uan asadivir aghorir kuruzimın otozim, uan dafarimın an suiragh mangi dipar miriamın a mizuam.

¹⁶ Egh ni kamaghın atrivim mikim, ‘Ikiavira Itir God, Hibruian God, ni mikimasa na amadagha ghaze, “Ni nan gumazamizibar amamangatighti,

me nan ziam fisi, gumazamiziba puvatizir danganimin mangi.” Ezi ni an akam baraghizir puvatigha iza datirikin.

¹⁷ Ezi Ikiavira Itir God datirighin kamaghin migei, “Ni bizir ki damuamibar ganigh fogh suam, kirara Ikiavira Itir God.” Ni gan, ki uan dafarimin suirazir asadivir aghorir kamın dipam misueghti, dipaba bar ragh ghuzimin otogham.

¹⁸ Eghti osiriba bar arimighireghti, Nailin Fanem kurigh mighuaghti, Isipia an dipamra aman iburagham.’”

¹⁹ Egha Ikiavira Itir God Moses uam a migei, “Ni Aron mikemeghti, a uan asadivir aghorim isi, uan agharim amadagh Isipin dipabar akaghkagh, faneba, daghuriba, ko dipar akareba, mozir dipaba dagh isin akakaghti, dipaba bar ghuzimram otogham. Egh Isipin nguazim bar ghuzimra ikiva, uaghan iter itariba ko dagiar mineba sara izevegham.”

²⁰ Ezi Moses ko Aron Ikiavira Itir God, akar gavgavim mikemezi moghiram ami. Egha aning ghua atrivim ko an ingangarir gumazibar damazimin, Aron uan asadivir aghorim fegha, Nailin Fanem misoke. Ezi dipaba bar ragha ghuzimin otifi.

²¹ Ezi osirir dipamin itiba bar ariaghirezi, dipam puvira mughuasi. Ezi Isipian gumazamiziba an dipatam raman ibura. Ezi ghuzim bar Isipin danganibar iti.

²² Ezi atrivimin imezibagh amir gumaziba, uan mogomer akavsiaba inigha uaghan kamaghira dagh ami. Ezi atrivimin navim bar gavgafi.

Ezi Ikiavira Itir God mikemezi moghira, atrivim Moses ko Aron baraghan aghua.

²³ Egha atrivim bizir kam mighigha a ginighnizir puvatigha, ragha uamategha uan dipenir ekiamin aven ghu.

²⁴ Ezi Isipia Nailin Fanemin dipam raman ibura, kamaghin amizi, me Nailin Faner miriamin dipabara amasa mozibagh tui.

²⁵ Ikiavira Itir God dipam misoghezima, dipam ikuvigha ikia ghua 7plan arueba gifa.

8

Mitiviba otifi

¹ Egha Ikiavira Itir God Moses migei, "Ni mangi atrivim mikim suam, 'Ikiavira Itir God ghaze, "Nan gumazamiziba ateghti me mangi, egh nan ziam fam."

² Egh ni aghuaghti, ki pazi ni damuti mitiviba nin kantrin nguazim bar anevaragham.

³ Eghti Nailin Fanem mitiviba a gizivagh, egh anetegh mangi, nin dipenir ekiamin mangam. Egh ni akuir misiam ko, nin dakozim ko, nin ingangarir gumazibar dipeniba ko, nin gumazamizibar dipeniba ko, nin bretba tuer danganiba ko, bretbar ingarir mineba, mitiviba bar dar mangam.

⁴ Egh da uari akuniva, ni ko nin gumazamiziba, ko nin ingangarir gumaziba, da bar ian ghuvanangam."

⁵ Egha Ikiavira Itir God Moses migei, "Ni Aron mikemeghti, a uan agharir asadivir aghorimin suirazim amadagh. Egh Isipin Faneba ko daghuriba ko dipar akarebagh isin a ghufegh,

mitivibar amighti, da dipam ategh anang Isipin nguazim bar anevaragh.”

⁶ Ezi Aron uan agharim isa anemadagha dipabagh isin a ghufezi, mitiviba azenan iza nguazim gizifa.

⁷ Ezi imezibagh amir gumaziba uan mogomer akavsiaba inigha uaghan kamaghira dagh amizi, mitiviba nguazimin otifi.

⁸ Egha atrivim Moses ko Aronin diagha aning migei, “Gua Ikiavira Itir God mikemeghti, a mitiviba e dama da batokegh. Eghti ki nin gumazamiziba ateghti, me mangi Ikiavira Itir God bagh ofa damuam.”

⁹ Ezi Moses a ikara, “Ki ni bagha God ko mikimasa bar akonge. Ni dughiatam ginabaghti, ki ni ko nin ingangarir gumaziba, ko nin gumazamiziba, ia bagh God ko mikimam. Eghti mitiviba ia ategh, tam ua ikian kogham. Da Nailin Fanemra ikiam.”

¹⁰ Ezi atrivim ghaze, “Ni gurumin na bagh God ko mikimam.” Ezi Moses a migei, “Ni nan azarazi moghin, ki damuam. Eghti ni fogh suam, godin tam Ikiavira Itir God, en Godin min itir puvati.

¹¹ Eghti ni uabi, ko nin dipeniba, nin ingangarir gumaziba, ko nin gumazamiziba, mitiviba bar ia ategh mangi Nailin Fanemra ikiam.”

¹² Egha Moses ko Aron atrivim ategha ghugha, Moses pamten Ikiavira Itir God ko migia ghaze, a mitivir a faragha atrivim bagha amadaziba, a da batuegham.

¹³ Ezi Ikiavira Itir God Moses an azarazi moghin ami, ezi mitivir dipenibar itiba, ko mitivir dipenir

dīvazibar aven itiba, ko mītivir azenibar itiba, da bar tintinibar ariaghire.

¹⁴ Ezi Isipīn gumazamiziba dar kuaba akuvagha pozir aviribav kini. Ezi da kurima, dar mughuriam Isipīn nguazim bar anevara.

¹⁵ Ezi atrivim gari, mītiviba ariaghirezi, Ikiavira Itir God mīkemezi moghīn, an navim ua gavgavizi, a Moses ko Aron baraghan aghua.

Itiba otifi

¹⁶ Egha Ikiavira Itir God Moses mīgei, “Nī Aron mīkemeghti, a uan asadivir aghorim isi nguazim mīsueghti, Isipīn nguazimīn itir mīneziba bar ragh itibar otifigh.”

¹⁷ Egha aning kamaghīn amigha, Aron uan asadivir aghorimīn nguazim mīsoghezi, Isipīn itir nguazir mīneziba bar, ragha itibar otivigha, gumazamiziba ko asiziba avara.

¹⁸ Ezi imezibagh amir gumaziba uaghan uan mogomer akavsiaba inigha, itibar amighti da otivasa, ezi men imeziba ingarir puvati. Ezi itiba bar danganibar ikia, gumazamiziba ko asiziba avara.

¹⁹ Ezi imezibagh amir gumaziba, atrivim kamaghīn a mīgei, “God uabi bizir kam gami!” Ezi atrivimīn navim gavgavizi, Ikiavira Itir God mīkemezi moghīn, a Moses ko Aron baraghan aghua.

Bereziba otifi

²⁰ Egha Ikiavira Itir God kamaghīn Moses mīgei, “Gurum mīzaraghara atrivim dīpamīn mangiti, nī mangi a batogh a mīkim suam, ‘Ikiavira Itir God

kamaghin migei, Ni nan gumazamiziba ateghti me mangi, egh nan ziam fam.

²¹ Ni oragh, ni aghuaghti, ki berezir aviriba amadaghti da izi, ni uabi ko, nin ingangarir gumaziba, nin gumazamiziba ko, ian dipeniba bar ia bagh izam. Egh Isipin dipeniba bar bereziba izivaghva, nguazir ia apiaghav itiba bar da avaragham.

²² Eghti dughiar kamın, ki Gosenin Distrighin ganam, egh aneteghti, berezitam an ikian kogham. Distrighin kam, nan gumazamiziba an iti. Ki kamaghin damighti ni fogh suam, ki Ikiavira Itir God, ki nguazir kamın ingara iti.

²³ Egh ki uan gumazamiziba ko nin gumazamiziba tuiragh, egh uan gumazamizibar akurvagh, nin gumazamizibar akurvaghan kogham. Ni gan, gurumzaragham arazir kam otivam.’”

²⁴ Ezi Ikiavira Itir God arazir kam gami. Egha berezir avirim amadazi, da atrivimin dipenir ekiam ko, an ingangarir gumazibar dipenibagh izifa. Egha Isipin nguazim, bereziba bar anevarazi, a bar ikufi.

²⁵ Egha atrivim Moses ko Aronin diagha aning migei, “Ia mangi, kantrin kamın averiamra, ofa isi uan God daning.”

²⁶ Ezi Moses kamaghin a ikaragha ghaze, “E kantrin kamın aven, uan Godin ofa damighti, a deragham kogham. Guizbangira, e asizir Isipia ofa gamir puvatiziba, e da isi Ikiavira Itir God en Godin ofa damighti, me asizir kabar ganigh naviba en ikuvigh, en atariva, egh dagiaba e ginivighti, e arimighiregham. Kamaghin, e kagh ofa damuan kogham.

27 Egh Ikiavira Itir God, en God, akar gav-gavim e mikemezi moghin, e aruer 3plan mangi gumazamiziba puvatizir danganimin mangi ofa damuam.”

28 Ezi atrivim ghaze, “Ki ia ateghti, ia mangi gumazamiziba puvatizir danganimin mangi, Ikiavira Itir God ian Godin ofa damu, egh bar saghon mangan kogham. Aria, gua na bagh God ko mikim.”

29 Ezi Moses kamaghin a ikaragha ghaze, “Ki ni ategh mangi, dughiar kamra ki ni bagh Ikiavira Itir God ko mikemeghti, gurumin bereziba mangi, ni ko nin ingangarir gumaziba ko nin gumazamiziba ategham. Ni orakigh, ni ua e gifaran marki, egh kamaghin mikiman kogh suam, en gumazamiziba mangi uan Ikiavira Itir Godin ofa damuan kogham. Bar marki.”

30 Egha Moses atrivim ategha ghugha Ikiavira Itir God ko migei,

31 ezi Moses an azarazi moghira, Ikiavira Itir God ami. Ezi bereziba atrivimin ingangarir gumaziba ko an gumazamiziba, bar me ategha ghuezi, tam ua bar itir puvati.

32 Ezi dughiar kam atrivimin navim ua gav-gavizi, a gumazamiziba ateghti me mangan an aghua.

9

Asiziba ariaghire

1 Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni mangiva atrivim kamaghin a mikim suam, Ikiavira Itir God, a Hibruian God, a ghaze: Ni nan gumazamiziba ateghti me mangi nan ziam fam.

2-3 Egh ni men anogoregh ua me amangan aghuaghti, ki pazi ni damuva, arimariar kura-ram nin asizibar amadagham. Eghti nin hozi-aba, donkiba, kamelba, bulmakauba, sipsipba, ko memeba a inigham.

4 Kirara Ikiavira Itir God, ki Israelian asiziba ko Isipian asiziba tuiraghti Israelian asizitam are-meghan kogham.’”

5 Ezi Ikiavira Itir God dughiam dibora ghaze, “Ki gurumın arazir kam damuam.”

6 Ezi aminim tirazima, Ikiavira Itir God mikemezi moghin ami, ezi Isipian asiziba ariaghirezi, Israelian asizitam aremezir puvati.

7 Ezi atrivim uan gumazir maba amadagha men azara, “Israelian asiziba deragha iti, o puvati?”

Ezi gumazir kaba uamategha kamaghın a migei, “Are, da bar deraghvira iti. Tam aremezir puvati.” Ezi an navim ua gavgavizi, a gumazamiziba ateghti me mangan an aghua.

Okaba Isipian mikarzibar otifi

8 Egha Ikiavira Itir God Moses ko Aron migia ghaze, “Gua brighba tuer dipenimın mangi, egh uan dafarimningin averenir taba inighiva, atrivimın bighan mangiva, Moses atrivimın damazimın averenir kaba akunighti, da pin mavanang.

9 Egh averenir kaba iregh minezir muziaribar otivigh mighi Isipin nguazim bar anevaragham. Egh da gumazamiziba ko asizibagh ireghti, okaba men mikarzibar otivigh bighiregh duar ekiabar otivigham.”

¹⁰ Egha aning avereniba inigha ghua atrivim̄in damazim̄in tughā, Moses p̄in avereniba kuni. Ezi avereniba okabagh amizi, da otivigha, biaghirezi duar ekiaba gumazamiziba ko asizibar otifi.

¹¹ Ezi Isipian gumazamiziba bar moghira, okaba me batifi, ezi imezibagh amir gumaziba uakan. Kamaghin amizima, me Mosesin damazim̄in izan ibura.

¹² Ezi Ikiavira Itir God mikemezi moghin, an atrivim gamizi, an navim gavgafi, ezi a Moses ko Aron baraghan aghua.

Amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba iram

¹³ Egha Ikiavira Itir God gin ua Moses kamaghin a migei, “Ni gurum mizaraghara dikavigh mangi, atrivim batogh kamaghin a mikim, ‘Hibruian God, a Ikiavira Itir God, a ghaze, “Ni nan gumazamiziba ateghti me mangiva, nan ziam fam.

¹⁴ Puvatighti nirara, ki datirighin ivezir kuram ni daning, egh nin ingangarir gumaziba ko nin gumazamiziba uaghan me damuam. Eghti ni fogh suam, nguaziba bar nan min godin tam o gumazitam ua itir puvati.

¹⁵ Ki faragha uan gavgavim̄in paza ni gamua, ni gasighasighai, egh arimariar kuram ni ko nin gumazamiziba gasighasighizi, ia ti bar geveghai.

¹⁶ Ki kamagsua ifonge, ki uan gavgavim̄ is̄i ian akagham, eghti nguazir kam̄in danganiba bar, dar gumazamiziba nan ziar ekiam geghanam. Kamaghin amizi, ki ia ataghizi ia ikiavira iti.

17 Egha ni uabi uan ziam favira ikia nan gumamaziziba dikabiragha, mangasa men amamangarizir puvati.

18 Ni oragh. Gurumin dughiar kamra, ki maburan amozir ofizir dagiabar min garibar amighti da izighiram. Fomira fomira Isipin kantri nguibar igiamin ikegha iza datirikin, me amozir ofizir ekiar dagiar kabar min gari tamın ganizir puvati. Amozir ofizir kaba bar ikuvigh, faragha izezir amozir ofiziba, bar dagh afiragham.

19 Ezi datirighin ni gumamaziziba migirigiar gavgavim me mikim suam, me uan bulmakauba ko bizir azenan itiba inigh dipenibar aven dar arigh. Eghti ki amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba amighti, da iriva, gumamaziziba ko asizir azenan ikiavira itibagh iriti, da arimighiram.” ’’

20 Ezi atrivimin ingangarir gumazir maba, Ikiavira Itir Godin migirigiam baregha atiatigha, me uan ingangarir gumazir kiniba ko asiziba inigha dipenibar aven ada ariki.

21 Ezi marazi Ikiavira Itir Godin migirigiar gavgavim baraghan aghuagha, uan ingangarir gumazir kiniba ko asiziba ataghizi da azenan iti.

22 Ezi Ikiavira Itir God datirikin kamaghin Moses migei, “Ni uan dafarim ghufegh overiamin amadaghti, amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba izi, bar Isipin nguazim ko, gumamaziziba, asiziba, ko azenibar aghuir dagheba sara, dagh izam.”

23 Egha Moses uan asadivir aghorim ghufegha overiamin amadazi, Ikiavira Itir God overiam

gamizi, ararim dagarvaghavira iti, ezi onimarim taghtagha ghua nguazimin izaghira nguazim gasavira itima, amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba ira Isipin nguazimin bar a girava a misosi. Ikiavira Itir God bizir kurar kaba amadi.

²⁴ Ezi amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba bar osemegha izavira itima, onimarim avimin min isia, amozir dagiabar min garibar tongin taghtagha tintinibar danganibar zui. Ezi fomira fomira Isip kantrin otozir dughiamra ikegha iza datirikin, an amozir kurar katamin ganizir puvati. Bar puvati. Amozir ofizir kaba bar ikuvigha, faragha izezir amozir ofiziba bar dagh afira.

²⁵ Ezi amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba, Isipin nguaziba ko gumamaziziba, asiziba, ko dipenibar azenan itir biziba bar dagh ira dagh asighasiki. Egha men obariba, ko temer gumamaziziba oviziba iniasa opariziba, a vaghvagha da apiraghariki.

²⁶ Gosenin Distrighin itir danganir Israelia itir kamra, amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba, a gizezir puvati.

²⁷ Egha atrivim Moses ko Aron bagha akam amadazi aning izezi, a ghaze, “Dughiar kam ki arazir kuram gami. Ikiavira Itir God arazir aghuibaram ami, ezi ki uan gumamaziziba ko e arazir kuram gami.

²⁸ Ararir kurar dagarvazir kaba, ko amozir ofizir ekiar dagiabar min garir kaba e bar dar amira. Kamaghin amizi, ni Ikiavira Itir God mikim! Eghti ki ian amamangatighi, ia mangam. Ia ua kagh ikian kogham.”

²⁹ Ezi Moses kamaghin a miġei, “Ki nguibar ekjar kam ategh, egh dughiar kamra ki uan dafarimning fegh, Ikiavira Itir God ko mikimam. Eghti arariba ko amozir ofizir ekjar dagiabar min gariba givagham. Eghti ni fogh suam, nguazir kam, a Ikiavira Itir Godin bizim.

³⁰ Ezi ki fo, ni ko nin ingangarir gumaziba Ikiavira Itir Godin Gavgavim, an atiatir puvati.”

³¹⁻³² Ezi temer otevir me dar inibar tretbar ingariba, ko baliba bar ikufi. Dughiar kam baliba aghoramin dughiam, ezi temer kabar akimariba misevegha moneghavira iti. Ezi witba biabara ikia kamaghin, da deraghavira iti.

³³ Moses atrivim ategha, nguibar ekiamin azenan ghugha, dafarimning fegha, Ikiavira Itir God ko miġei. Ezi arariba ko amozir ofizir ekjar dagiabar min gariba givazi, amozim ua izir puvati.

³⁴ Ezi atrivim garima arariba ko amozir ofizir ekjar dagiabar min gariba gifa. Ezi a uan ingangarir gumaziba ko, men naviba gavgavizi, me uam arazir kuram gami.

³⁵ Bar guizbangira, Ikiavira Itir God faragha Moses mikemezi moghin, atrivimin navim gavgavizi, a Israelia ateghti me mangan kogham.

10

Odeziba otifi

¹ Egha Ikiavira Itir God ua Moses miġei, “Ni mangi atrivimin gan. Ki kamagsua ifonge, ki ua digavir kuram gamir arazaraziba Isipian tongin dar amuam. Kamaghin ki atrivim ko an ingangarir gumaziba, me gamizima, men naviba gavgafi.

² Ki kamaghin ifonge, ia gin uan boriba ko igiar boriba, me mikim suam, ki digavir kuram gamir arazarazir kabagh amigha, tuavir kamın ki Isipia gamizima, me bar onganigha aghumsiki. Ki kamaghin damighti, ia bar fogh suam, ki uabi ki Ikiavira Itir God.”

³ Egha Moses ko Aron atrivimin bighan ghugha, a migia ghaze, “Ikiavira Itir God, a Hibruian God, a ghaze, ‘Dughiar ruarimin iza datirikin, ni nan akam batoke. Ni uabi abiragh nan apengan izan aghua, a? Ni nan gumamazibar amamangatighti me mangi, nan ziam fam.

⁴ Ni men amamangarighan aghuaghti, gurumzaraghan ki odeziba amadaghti, da nin kantri givagham.

⁵ Egh da bar avirasemegh, bar nguazim avaraghti, ni nguazimin ganan kogham. Da bizir, amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba, asighasighizir puvatiziba bar da amegham. Me dagheba ko temer ian azenibar itiba sara, bar dar ami da givagham.

⁶ Egh da nin dipenir ekiaba ko nin ingangarir gumazibar dipeniba ko nin gumamazibar dipeniba bar dagh izivagham. Nin afeziaba ko inaziba, bizir kurar katam, fomira iza datirighin, an ganizir puvati, bizir kam bar ikuvigham.’” Egha Moses atrivim mikemegha ua ragha azenan ghu.

⁷ Ezi atrivimin ingangarir gumaziba kamaghin a migei, “Dughiar ruarimin ikegha iza datirighin otogha, ni ua manmaghin dughiaba gumazir kam ateghti an e gifariva osimtiziba e daningam a? Ni Israelian gumamaziziba ateghti me mangi, egh

uan Ikiavira Itir Godin ziam fam. Ni ti gara fos ti? Isip bar ikufi.”

⁸ Ezi gumazir maba ghua ua Moses ko Aron inigha atrivim bagha ize. Ezi an aning migei, “Ia mangi, Ikiavira Itir God ian God, an ziam fi. Ki foghasa, terara mangam?”

⁹ Ezi Moses a ikaragha ghaze, “E bar mangam, en boriba ko en gumazamizir ghuriba, en otariba ko guiviba, en sipsipba bar, memeba bar, ko bul-makauba bar. Guizbangira, e isar ekiam damuva, Ikiavira Itir Godin ziam fam.”

¹⁰ Ezi atrivim, Ikiavira Itir Godin ziam dibora akar gavgavim pamtemin migia ghaze, “Ki ia ateghti ia uan amiziba ko boriba inigh mangan kogham! Bar puvatigham! Ki kamaghin fo, ia arazir kuramin e damuasa.

¹¹ Bar puvatigham! Gumazibara mangi Ikiavira Itir Godin ziam fam. Ia guizbangira kamaghsua ifonge.” Atrivim kamaghin mikemezi, an ingan-garir gumaziba aning batoke.

¹² Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni uan dafarim ghufegh Isipin nguazim gisin anemadaghti, odeziba izi. Egh da iziva, bizir amozir ofizir ekiar dagiabar min gariba misoghezir puvatiziba, odeziba izi bar dar amegham.”

¹³ Egha Moses uan asadivir aghorim ghufegha Isipin kantri gisin anemada. Ezi Ikiavira Itir God aminim gamizima, an aruem anadi naghin ikegha iza, nguazim gisin vavira ikia ghua aruem ko dimagarim, ghua gifa. Ezi aminim tirazima, me garima, odeziba otivigha gifa.

¹⁴ Egha odeziba bar avirasemegha iza Isipin danganiba bar da avara. Ezi fomira Isipia ka-

maghìn odezir avirir okoruar kamaghìn garir tabar ganizir puvati, egh me gìn ua dar ganighan kogham.

¹⁵ Odeziba nguazim bar anevarazi, nguazim bar pìghizi, da amozir dagiaba faragha irava asìghasìghizir puvatizir biziba ko, azenibar otivir biziba ko iter oviziba, odeziba bar da ame. Ezi temer dafarir gariba ko graziba ua Isipìn kantri itir puvati. Da bar gifa.

¹⁶ Ezi atrivim zuamira Moses ko Aron bagha akam amadazi, aning izezi, an aning migei, “Ki arazir kuram Ikiavira Itir God, ian God a gami, egha uaghan gua gami.

¹⁷ Ki kamaghìn ifonge, gua dughiar kamra ua nan arazir kuram gìn amadagh. Ezi Ikiavira Itir God, guan God, gua a ko mikemeghti, a bizir kurar na gasìghasìghasava amir kam na dama a inigh.”

¹⁸ Ezi aning atrivim ategha ghua, Moses Ikiavira Itir God ko migei.

¹⁹ Ezi Ikiavira Itir God aminim giragha a gamizi, aruem ghuaghiri naghìn aminir gavgavim otogha, odezibagh ivaragha Ongarir Aghevimin amadaghan ghu. Ezi odezitam ua Isipìn itir puvati.

²⁰ Ezi Ikiavira Itir God uam atrivim gamizi, an navim gavgavizi, a Israelia ateghti me mangan kogham.

Mitarmer ekiam oto

²¹ Ezi gìn Ikiavira Itir God ua Moses miḡia ghaze, “Ni uan dafarim ghufegh overiamìn amadaghti, mitarmer ekiam izi Isipìn nguazim avaragh. Guizbangira, mitarmer kam an ganganim bar

ighara. Ni an suighsi an suiragham, a bizir mamın min mitemegha osemegha gavgafi.”

²² Ezi Moses uan dafarim ghufegha overiamın amadazi, mitarmer bar ekiam Isip avaragha ghua dughiar 3plan tu.

²³ Ezi Isipian gumazamiziba uarir ganan ibura, egha dughiar kamın tav uan dipenim ataghizir puvati. Ezi Israelia iti naghın mitarmeba puvati.

²⁴ Ezi atrivim ua Mosesin diazi, a izezi, an a migei, “Ia mangi, Ikiavira Itir Godın ziam fi. Ian amiziba ko boriba ia ko mangam. Eghti ian bulmakauba, ko sipsipba Isipın ikiam.”

²⁵ Ezi Moses kamaghın an akam ikaragha ghaze, “Puvati. E kamagsua, ni e ateghti e asizitaba inigh, dav suegh, da tueghti da bar isi mighirigham. Egh arazir kamın Ikiavira Itir God, en God, e an ofa damuam. Kamaghın, ni en amamangatighi, e asiziba inigh mangam.

²⁶ E bar uan asiziba inigh da sara mangam. E mangi ofa damuamin dakozimın otivigh, Ikiavira Itir God, a en God, e a bagh ofa damusi tabav sogham. Kamaghın, e uan asizitam ateghti a ikian kogham.”

²⁷ Ezi Ikiavira Itir God atrivimın navim gamizi, a bar gavgavigha, men amamangatighi me mangan kogham.

²⁸ Ezi atrivim Moses migha ghaze, “Ni na gitagh! Ki ua nin ganan aghua. Ni kamaghın fogh, ni ua izi na batoghti, dughiar kamra ki ni misueghti ni aremegham.”

²⁹ Ezi Moses oregha ghaze, “A dera, ki ni migei moghira damuam. Ki ua izi nin ganan kogham.”

11

Isipian otarir ivariaba arimighiram

¹ Ezi Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, “Ki ua ivezir kurar abuananam Isipian atrivim ko an gumazamizibar aningam. Eghti ivezir kurar kam otoghti, a ia amadaghti ia mangam. Egh a navir amirizim sara ian amamatighan kogham. Puvatigham. A zuamira navir kuram sara nguibar kam in ia batueghti ia bar mangam.

² Ni datirighin Israelian gumazamizibav ke-meghti, men gumaziba ko amiziba vaghvagh mangi, Isipin men boroghin tibar bighan mangi, men azangsighti, me kuritir bizir aghuir me gol ko, silvan ingariziba ko, bizir golin ingarizir igharaziba sara me daning.”

³ Me kamaghin amima, Ikiavira Itir God Isipian damazimin ziar ekiam me ganidima, me golba ko silvaba Israelia ganingi. Guizbangira, Isipin atrivimin ingangarir gumaziba ko an gumazamiziba, Mosesin gara ghaze, a gumazir ziar ekiam itim. Kamaghin amizima, me arazir kam gami.

⁴ Ezi Moses kamaghin atrivim migei, “Ni Ikiavira Itir Godin akam barakigh, ‘Ki dimagarir arizimin Isipin danganiba bar dar aruam.

⁵ Eghti Isipian otarir ivariaba vaghvagh arimighiram. Atrivim, nin otarir ivariar nin danganim inigh atrivim ikiamim, faragha aremegham. Eghti otarir ivariaba bar arighiri

mangi, ingangarir amizir kinir wit mirmiriba, men otarir ivariaba uaghan arighiram. Eghti bulmakaun apurir faragha otoziba, uaghan bar arighiram. Isipian otarir ivariaba bar aremegham.

⁶ Eghti Isipian gumazamiziba bar naviba ose-megh, pamten azi ararer ekiam damuam. Fomira ararer ekiar kamagh garitam Isipin otozir puvati, egh tam gin uam kamagh otivan kogham.

⁷ Eghti ki arazir kuratamin Israelian gumazamiziba ko men asizibar amighan koghti, me bar nimira ikiti, men tongin aflatam gumazitam ko asizitam dapuran koghti ni fogh suam, Ikiavira Itir God, a Isipia ko Israelia tuisigha, arazir kurar a Isipia gamizimin min, a Israelia damighan kogham.”

⁸ Egha Moses kamaghin a migei, “Atrivim, nin ingangarir gumaziba bar na bagh izi nan guamin tevibar piriva, pamten kamaghin mikimam, ni mangi uan gumazamiziba sara inigh mangi. Eghti ki mangam. Arazir kaba otivighti, ki gin Isip ategham.” Egha Moses navim isia aningagha atrivim ategha azenan ghu.

⁹ Ikiavira Itir God faragha kamaghin Moses migei, “Atrivim nin akam bareghan kogham. Kamaghin, ki ua Isipin digavir kuram gamir arazir aviritabar amuam.”

¹⁰ Ezi Moses ko Aron atrivimin damazimin digavir kuram gamir arazir aviribagh ami. Ezi God atrivimin navim gamizi a gavgavigh Israelia ateghti, me an kantri ategh mangian kogham.

God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam

¹ Ezi Moses ko Aron Isipin kantrin ikiavira itima, Ikiavira Itir God kamaghin aning migei,

² “Takinir kam, a ian azenibar faragha zuir iakinimin ikiam.

³ Ni Israelian gumazamiziba kamaghin me mikim, iakinir kamın aruer namba 10, gumazamiziba bar vaghvagh uan adarazi bagh sipsipin igiatam ko memen igiatam, amisefegh.

⁴ Egh dipenir vamiran itir adarasi avirasemeghan koghiva, me uarir boroghin itir daraziv mikemeghti, me izi asizir kam tuiragh uari daning aneremi. Me deraghvira nighnigh, asizir kam deragh gumaziba ko, amiziba ko, boribar tuiraghti, me asizir tuzir kam agivaghm.

⁵ Egh ni ua bagh vaghvagh sipsipin apuritam o memen apuritam amiseveghti, an azenir vamira ikiti, duatam an mikarzimın ikian marki.

⁶ Egh me asizir kaba uari bagh deraghvira dar gan mangi iakinir kamın aruer 14in otogh. Eghti dughiar kamra, an guaratizimın, Israelian gumazamiziba bar uan asizir kabav sueghti, da arighiregh.

⁷ Egh me asizimın ghuzitaba inigh, uan dipenimın tiar akabar miriabagh asezir tememning daghuigh, dipenir kamın aven me iki asizibar amam. Egh uaghan tiar akam gisin itir ter ighuvim aghefegh.

⁸ Egh dimagarir kamın me sipsip o memen tuzim avimın a tuagh, egh ia asizir tuzir kam yis

puvatizir bret ko zuravarir misozim sara aneremi.

⁹ Egh ia asizir tuzir angamtizim, ko tuzir minemin avighizitam aman marki. Ia avimin dar dapaniba, ko sueba ko dafariba, ko navir averimin itir biziba sara, ia bar da tuegh, dar ami.

¹⁰ Egh ia asizir otevitaba ateghti da iki aminzaraghan ikian marki. Da ikiti aminim tiraghti, ia dar naba tueghiti da bar isi mighirigh.

¹¹ Egh ia asizir kabar amisi kamaghin damu. Ia iniba ikegh dagarir asuabar aghuigh, asadivir aghoribar suigh zuamira dar ami. Isar ekiar kam, a Ikiavira Itir God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam.

¹² “Eghiti dimagarir kamra, ki Isipin danganiba bar dar mangi, gumazamizibar otarir ivariaba ko asizibar apurir ivariaba, ki dav soghti me bar arimighiregham. Eghiti Isipin aseba bar, ki ivezir kuraba me daningam. Guizbangira, ki uabi Ikiavira Itir God.

¹³ Ghuzir ia uan dipeniba aghevezir kaba, da ababanimin min ikiam. Eghiti ki Isipian gumazamiziba pazi me damuva ivezir kuram me daningam. Ki ghuzimin ganigh, ian dipenibagh itagham. Egh ki ia ateghti, ivezir kurar kam ia batoghan kogham. Eghiti ia deraghvira ikiam.

¹⁴ “Eghiti ia dughiar kam ginighnighavira ikiti, a ian dughiar ekiamin min ikiam. Ki dughiar kam ginabaghti, a nan ziam feir isar ekiamin min ikiam. Eghiti ia Ikiavira Itir God amir arazir kam ginighnigham. Eghiti ian gin otivamin adarasi, bizir a damuasa ia mikemezimin gin

12:14: Ua Me Ini 23:15; 34:18; Ofa Gami 23:6-8; Diboboniba 28:17-25; Godin Araziba 16:3-8

mangî Ikiavîra Itir God bagh isar kam damuvîra ikiti, a iki mamaghîra ikiam.”

Yis Puvatîzir Bretin Isam Damuamin Dughiam

¹⁵ Egha Ikiavîra Itir God ua kamaghin miġei, “Ia faraghîvîra uan dipenibar yisba batokegh. Egh ia 7plan dughiar, yis puvatîzir bret ami. Gumazitam 7plan dughiar kabar aven, dar dughiatam yis itir bret ameghti, ia Israelian gumazamizibar tongin a batokegh.

¹⁶ Egh faragha zuir dughiam ko namba 7in dughiam, ia uari akuvagh Godin ziam fer arazim damu. Egh ia ingangarir igharazibar amuan marki. Ia uari bagh daghebara tu.

¹⁷ Ezi 7plan dughiar faragha zuir dughiamra, ki ian anababa Isipin kantrin me inigha azenan ghu. Ezi azeniba bar dughiar ekiar kamin, kar Yis Puvatîzir Bretin Isam Damuamin Dughiam, dughiar kam, a bizir kam ginighnighamin dughiamin min ikiam. Eghti ian gin otivamin adarasi, bizir a damuasa ia mikemezimin gin mangî, Ikiavîra Itir God bagh isar kam damuvîra ikiti, a iki mamaghîra ikiam.

¹⁸ “Egh ia iakinir faragha zuiba bar, dar dughiar 14in guaratizibar, yis puvatîzir bret ami mangî, egh dughiar 21in otogh.

¹⁹ Egh 7plan dughiar kabar aven, yis ian dipenibar ikian marki. Eghti ian gumazitam, o kantrin igharazimin gumazir ia ko ititam, a yis itir bret ameghti, ia Israelian gumazamizibar tongin a batokegh.

²⁰ Ia oragh. Ia tintinimin managh iti, ia yis itir bret raman marki. Ia yis puvatîzir bret ami.”

Me asizibav sogha isam gamua God Israelia Gitazir Dughiam ginighnisi

²¹ Egha Moses Israelian gumazir dapanibar diazi me izezi, a kamaghin me migei, “Ia vagh-vagh mangi sipsipin igiatam o memen igiatam amisefegh, uan adarazi bagh dav suegh, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam damuam.

²² Egh ia ghuzim itarir ekiam gingegh, hisopin ter aguar muziaritam inigh, a isi ghuzim itir itarir ekiam darugh. Egh ghuzir muziarim inigh uan dipenibar tiar akabar miriamin tughav itir tememning daghuigh, egh tiar akam gisin itir ter ighuvim aghefegh. Egh ia bar dipenimin aven iki, tav azenan mangan marki mangi, mizarazimin otogh.

²³ Gin Ikiavira Itir God, Isipian otarir ivariabav sueghti me arimighirisi Isipin danganiba bar dar mangam. A ian tiar akabar ghuzimin ganigh, ia ateghti gumazibagh asighasighamin en-sel aven mangi ian otarir ivariabav sueghti, me arimighireghan kogham.

²⁴ “Eghti ia uan boriba ko, bizir a damuasa e mikemeziba zurara azenibar dar amuvira ikiam.

²⁵ Ia mangi nguazir Ikiavira Itir God ia daningasa mikemegha, akar dikirizim gamizimin dapiaghiva, God Israelia Gitazir Dughiam ginighnighiva isar kam damu.

²⁶ Eghti gin ian boriba kamaghin ian azangsiham, ‘Kar manmaghin amizir isar kam?’

²⁷ Eghti ia kamaghin me mikimam, ‘Isar kam, e Ikiavira Itir Godin ofa gamua, God Israelia Gi-

tazir Dughiam ginighnisi. A fomira Isipian otarir ivariabav soghezi me ariaghire. Egha a Israelia en dipeniba gitaviragha, en otarir ivariaba ataghizi me deravira iti. Ezi e datirighin dughiar kam ginighnisi.’” Ezi gumazamiziba akar kam baregha dapaniba avigha Godin ziam fe.

²⁸ Egha me gin dikavigha ghua Ikiavira Itir God damuasa Moses ko Aron mikemezir biziba, me dagh ami.

Otarir ivariaba ariaghire

²⁹ Ezi dimagarir arizimin Ikiavira Itir God, Isipian otarir ivariabav suagharisi. A faragha atrivimin otarir ivariam misuegha, ghua otarir ivariar igharazibav sogha ghuavira ikia ghua kal-abuziar gumazibar, otarir ivariaba sara misoke. Egha uaghan bulmakaubar apurir ivariabav soke.

³⁰ Ezi dimagarir kamra, atrivim ko, an ingan-garir gumaziba, ko Isipia bar dikavigha garima, men otarir ivariaba ariaghiregha gifa. Men dipeniba bar moghira vaghvagha, men otarir ivariaba ariaghire. Kamaghin amizi, Isipin danganiba bar, gumazamiziba azirakar ekiam gami.

³¹ Ezi dimagarir kamra atrivim Moses ko Aronin diagha kamaghin migei, “Ia bar dikavigh mangi. Gua ko Israelian gumazamiziba bar, ia zuamira mangi, nan gumazamizibagh itagh. Ia mangi, ia nan azarazi moghin, mangi Ikiavira Itir Godin ziam fi.

³² Egh ia uan sipsipba, memeba, bulmakauba inigh, ia nan azarazi moghin, da inigh bar Isip

ategh mangi. Egh na bagh God ko mikimti, a deragh na damu.”

³³ Ezi Isipia Israelian gumazamizibar avigha ghaze, “Ia zuamiram Isip ategh mangi. Ia zuamira e gitaghan koghti, e bar arimighiregham.”

³⁴ Ezi Israelia plauan me tighar yis sara vereghamiba, da inigha, itarir ekiabagh ariki. Egha me itarir ekiaba inibar da noegha, dipizibar da atera zui.

³⁵ Israelia Moses mikemezi moghin, me Isipia bagha ghua kuritir bizir aghuir me gol ko, silvan ingariziba ko, korotiaba bagha uaghan men azai.

³⁶ Ezi Ikiavira Itir God Isipian damazimin ziar ekiam Israelia ganidi. Ezi Isipia bizir Israelia ifongeziba me ganidi. Ezi tuavir kamın Israelia, Isipian bizir aghuiba, puram ada inigha ghue.

*Israelia dikavigha ghua
Isipin kantrin azenan ghue*

³⁷ Israelian gumazamiziba dikavigha Ramesesin nguibam ategha ghua nguibar ekiam Sukotin danganimin zui. Gumazir 600,000plan, uan suebar arua zuir kaba, me gumazibara. Me amiziba ko boriba mengezir puvati.

³⁸ Ezi gumazamizir igharazir avirir maba, ko bulmakauba, sipsipba ko memen avirir maba uaghan me ko zui.

³⁹ Me tuavimin ghua Isipin inizir plaua yis puvatizimin bret tue. Isipian gumaziba men avighavira iti, me dagheba akiramin dughiaba puvati. Kamaghin, me yis isa plaua gatizir puvati.

⁴⁰ Israelia 430plan azenibar Isipin kantrin ike.

41 Ezi aruer kamra, men 430plan azenimîn aruer abuananam, Ikiavîra Itir Godîn gumazamiziba Isip ategha azenan zui.

42 Ezi dimagarir kamra Ikiavîra Itir God Israelia deraghvîra men gara, egha Isipîn kantrin me inigha azenan ize. Egh zurara azenir gîn izamibar, men gîn otivighamin adarasi, me dimagarir kamra angamîra iki ganîva, Ikiavîra Itir God gînighnîghîva, an ziam fam.

*God Israelia Gitazir Dughiamîn isamîn gîn mangamin arazibar;
akar gavgaviba Israelia ganîngi*

43 Ikiavîra Itir God kamaghîn Moses ko Aron mîgei, “Ia God Israelia Gitazir Dughiamîn isamîn arazibagh nîghnîgh kamaghîn damu. Kantrin Igharazibar Gumazamiziba, isar kamîn daghetamra aman marki.

44-45 Eghti gumazir dughiar otevimîn ia ko itiba, ko gumazir dagîaba bagha ingara itiba, me isar kamîn daghetam aman kogham. Ezi gumazir ia ivezezi me ingangarir gumazir kînibar mîn itima, ia men mîkarzir mogomebar inibar aghore, merara uaghan ia ko isar kamîn daghetam amam.

46 “Egh gumazamiziba, dipenir me aven ikia asîziba tuezim, me dipenir kamîn averara iki, egh asîzir tuzibar ami. Me daghetaba inigh azenan mangan marki. Egh uaghan me asîzir agharibar ami dar pîran marki.

47 Israelian gumazamiziba bar isar kamîn aven iki dami.

48 “Eghti gumazir uan mikarzir mogomem̄in inim atuzir puvatizim, daman kogham. Kantri igharazim̄in gumazim iza ian kantrin aven iti, a God Israelia Gitazir Dughiam̄in isam ia ko a damusi, ia an mikarzir mogomem̄in inim atugh. Egh uaghan gumazir an ikizim̄in itiba sara, men mikarzir mogomebar iniba aghoregh. Eghti a ian gumazim̄in m̄in iki, ian adarazi ko dami.

49 Ezi arazir kabara Israelian gumazamiziba, ko gumazir kantrin igharazibar ikegha iza ia ko itiba, uaghara arazir kabar ḡin mangi.”

50 Ezi Israelia, me Ikiavira Itir God Moses ko Aron mikemezi moghirama ami.

51 Ezi dughiar kamra Ikiavira Itir God, Israelian anababar aven vaghvagha bar me inigha Isip̄in kantrin azenan ghu.

13

Israelia otarir ivariaba isa Ikiavira Itir God ganidi

1-2 Ezi Ikiavira Itir God kamagh̄in Moses m̄igei, “Ia bar uan otarir ivariaba na danighti, me na baghvira ikiam. Israelia, ian otarir ivariaba, ko asizir apurir ivariaba, bar nana.”

Yis Puvatizir Bretin Isam Damuamin Dughiam

3 Ezi Moses kamagh̄in gumazamizibav gei, “Ia faragha Isip̄in kantrin ikia, ingangarir gumazir kinibar m̄in itima, Ikiavira Itir God uan gav-gavim̄in ia inigha azenan ize. Kamagh̄in amizi, ia zurara dughiar, dughiar kam ko an amizir

arazir kam ginighnigh, yis itir bret tam aman marki.

⁴ Ia Isip ataghizir dughiar kamın faragha zuir iakinim, an ziam, Abip.*

⁵ Ezi Ikiavira Itir God ian inazir afeziaba ko akam akirigha ghaze, a nguazim isi ia daningam. Nguazir kam, Kenania, Hitia, Amoria, Hivia ko Jebusia datirighin a gapiaghav iti. Nguazir kam a bar derazi, biziba an ikiava bar deraghaviram aghui. Ikiavira Itir God ia inigh nguazir kamın mangighti, gin izamin azenibar iakinir kamra, ia Yis Puvatizir Bretin Isam damuam.

⁶ “Egh ia yis puvatizir bret 7plan arueba anemi, mangiva namba 7in aruemin tugh. Eghti namba 7in aruem otoghti, ia Ikiavira Itir Godin ziam fi.

⁷ Egh 7plan aruer kaba, gumazamiziba yis puvatizir bretra dami. Egh ia bretin yis itim ko yis tam ateghti, a ian nguibatamin aven ikian marki. Guizbangira, yis ian kantrin aven ikian kogham.

⁸ Eghti dughiar ekiar kam otoghti, ia uan otariba kamaghin me mikim, ‘Ikiavira Itir God Isipin kantrin aven e bagha bizir ekiabagh amigha, en adarazi inigha azenan ize. Ezi e datirighin isar ekiam gamua, bizir kaba bar dagh nighnisi.’

⁹ Guizbangira, Ikiavira Itir God uan gavgavimin pamtem ingara, e inigha Isipin kantrin azenan ize. Eghti isamin arazir kam ian dafariba ko guabar, osizirimın min iki. Eghti a ia bagh arazir an amizimin ababanimin min iki. Egh a ia damighti ia kamaghin nighnigh suam, e Ikiavira Itir Godin akar gavgavibar gun mikimam.

* **13:4:** Israelian iakinir kam, “Abip,” an en iakinir kamningin otifi, Mas ko Epril.

¹⁰ Egh azeniba bar, ia isar a damuasa mikemezir kam, an dughiamra a damuam.”

Otarir ivariaba

¹¹ Egha Moses kamaghin migei, “Ikiavira Itir God ia inigh Kenanian nguazimin mangam. A nguazir kam bagha, faragha ia ko ian ovaviba ko akam akiri. Egh nguazir kam ia daningam.

¹² A ia danigh givaghti, ia uan otarir ivariaba Ikiavira Itir God daningam. Eghti ian asizir apurir ivariaba uaghan, da Godin anaba.

¹³ Ia sipsipin nguzir tam isi ofa damu, egh tu-avir kam in ia donkin apurir ivariam givezegh ua a iniam. Ia donkin apurir ivariam givezan aghuagh, ia an gurim apirigh. Egh ia uan otarir ivariaba vaghvagha ua me givezegh me iniam.

¹⁴ Egh gin izamin dughiaba ian otariba kamaghin ian azangsigh suam, ‘Kar manmaghin amizir arazim?’ Eghti ia kamaghin me mikim suam, ‘E ingangarir gumazir kinibar min Isipin kantrin ingara itima, Ikiavira Itir God uan gavgavimin pamten ingara, e inigha azenan ize.

¹⁵ Ezi faragha Isipin atrivimin navim gavgavizi, an e ateghti e mangan an aghua. Ezi Ikiavira Itir God Isipian otarir ivariaba, ko men asizir apurir ivariabav soghezi da ariaghire. Ezi e datirikin asizir apurir ivariaba bar da inigha, Ikiavira Itir God bagha dar ofa gami. Egha e uan otarir ivariabagh ivezegha ua me ini.’

¹⁶ Ia arazir kam damuva, Ikiavira Itir God ginighnigh suam, a uan gavgavimin Isipin kantrin e inigha azenan ize. Eghti arazir kam, ian dafariba

ko guabar osizirimîn mîn iki. Egh arazir kam ia bagh, ababanimîn mîn ikîva ian niġhnizibar amuti da dikavam.”

God ghuariar ruarir ekiar mam ko, avir mizariar ruarir ekiar mamîn aven ikia men faragha zui

¹⁷ Atrivim Israelian gumazamiziba ataghizi me zuir dughiamîn, God kamaghîn niġhnigha ghaze, “Israelia tuavir otevimîn mangî igharaz darazir ganti, me me misoghsî damuti, me uan niġhnizibagh iragh, uamategh Isipîn mangîsî niġhnigham. Ezi Israelia kamaghîn damuan kî ifongezir puvati.” Kamaghîn, God tuavir otevimîn me inigha Filistian kantrin ongarir dadarimîn zuir puvati.

¹⁸ Ezi kamaghîn, God Israelia inigha ghuanaġa gumazamiziba puvatizir danganimîn ghua Ongarir Aghevimîn oto. Egha me midorozim gamir biziba inigha da sara zui.

¹⁹ Bar fomîra, Josep kamaghîn Israelia mikeme, “Bar ġin God Isipîn ua ia inigh ian akurvaghm. Eghtî dughiar kamîn ia nan aghariba inigh da sara mangî.” Ezi Israelia akar dikirizim gamizi moghin, Moses Josepîn aghariba inigha zui.

²⁰ Egha Israelia dikavigha Sukotin danganim ategha ghua Etamîn nguibamîn oto, me gumazamiziba puvatizir danganimîn mîriamîn otoghava apia.

²¹ Egha aruebar, Ikiavîra Itir God ghuariar ruarir ekiamîn aven ikia, men faragha ghua tuavim

13:19: Jenesis 50:25; Josua 24:32

13:21: Ua Me Ini 14:19; 14:24;

33:9; Onger Akaba 78:14; 105:39

men akakasi. Egha dimagaribar ana avir mizariar ruarir ekiamin aven ikia, me gisirara ikia men faragha ghua angazangarim me ganidi. Ezi bizir kam bangin, me arueba ko dimagariba sara arua zui.

²² Ezi aruebar zurara ghuariar ruarir ekiar kam men faragha zui, egha dimagaribar avir mizariar ruarir ekiar kam men faragha zui. Aning uan danganimning ataghirazir puvatigha kamaghira iti.

14

Me Ongarir Aghevim abiki

¹⁻² Ezi Ikiavira Itir God, kamaghin Moses migei, “Ni Israelia mikemeghti, me uamategh mangi ongarir miriamin Pihahirotin nguibamin dapiagh. Nguibar kam, a Mikdolin nguibam ko Ongarir Aghevimin tizimin ikia, Balsefonin nguibamin boroghin iti.

³ Eghti Isipin atrivim men darorim ginighnigh, kamaghin mikim suam, ‘Israelia ti onganigha gumazamiziba puvatizir danganim puram a garuama. Me danganir kam ategh mangamin tuaviba puvatigham.’

⁴ Ki atrivim damighti an navim gavgavighti, a ian agiragham. Eghti ki a ko an midorozir gumaziba, me dikabiragh me abiragham. Egh bizir kam bangin ki ziar ekiam iniam. Eghti Isipia fogh suam, Kirara, ki Ikiavira Itir God.” Ezi Israelia Ikiavira Itir Godin akam baregha, uamategha ghua Pihahirotin nguibamin boroghin apia.

⁵ Ezi gumazir maba Isipin atrivim migia ghaze, “Israelia ara ghue.”

Ezi a ko an ingangarir gumazibar niġnizibagh iragha ghaze, “Manmagh amizi, e Israelia ataghizi me ghue? Me datirighin uam en ingangaribar amuan kogham. Guizbangira, e pazava amigha gifa!”

⁶ Egha me mikemegha givagha, atrivim uan midorozir karisba ko, midorozir gumaziba ini.

⁷ Egha uaghan a 600plan karisin midorozim gamir aghuariba, ko Isipin midorozir karisin igharaziba sara inigha, karisbar garir gumazir dapaniba inigha, me dikavigha Israelian ġin zui.

⁸ Israelia fo, me Isipia dikabinigha me abinigha, bar akongegha zui. Ikiavira Itir God, Isipin atrivim gamizi, an navim gavgavizi, a zuamira dikavigha men ġintighasa zui.

⁹ Isipian midorozir gumaziba, uan karisba ko bar zui, marazi hoziabagh apiagha zui, ezi marazi uan suebar ghua, bar Israelian aġintigha zui. Egha me bar ghua Israelia apiagha itir danganimin otifi. Danganir kam, an Ongarir Aghevimin miriamin ikia, Pihahirotin boroghin iti, ezi Balsefon an akirangin iti.

¹⁰ Ezi Isipin atrivim uan midorozir gumaziba ko, Israelian boroghin zuima, Israelia men api. Egha me bar puvira atiatigha, uarir akurvaghasa Ikiavira Itir Godin dei.

¹¹ Me kamaghin Moses migei, “Ni tizim bagha e inigha gumamaziba puvatizir danganir kam in ize? Ni ghaze, Isipin kantrin moziba okoramin danganiba puvati. Kamaghin e ti arimighirasa, ni e inigha kagh ize? Ni manmaghin e gamua, e inigha Isip ategha azenan ize?”

¹² E Isip ataghiraghasava amir dughiam, e kam-

aghin ni mikeme, 'Arazir kurar kaba e bativam.' E ni migia ghaze, ni e ateghti e Isipin ikiva, ingangarir gumazir kinibar min ikiti deragham. Puvatighti, e gumamaziba puvatizir danganimin arimighiram."

¹³ Moses kamaghin me ikaragha ghaze, "Ia atiatingan marki, ia tuivigh gavgafigh. Ia datirighin, Ikiavira Itir Godin gavgavimin ganighti, a ian akuragh ua ia inian. Ia datirikin Isipian gari, ia ua men ganan kogham.

¹⁴ Ia orakigh, Ikiavira Itir God ian akurvaghshi me ko misogham. Ia uari bizitam damuan marki. Ia nimira iki."

¹⁵ Ikiavira Itir God, kamagh Moses migei, "Ni tizim bagha nan ingarava aravira iti? Ni Israelia mikemeghti, me mangi.

¹⁶ Eghti ni uan asadivir aghorim ghufegh, ongarim gisin amadagh. Eghti ongarim bigh akuar pumuning irighti, Israelia nguazir dakirtizimin mangi vongin otifigh.

¹⁷ Eghti ki Isipia damighti men naviba gavgavighti, me ian gin ongarim biaghirizir tuavimin mangam. Eghti ki atrivim ko, an karisba ko, midorozir gumazir hoziabagh apiaziba, ko midorozir gumaziba bar me dikabiragham. Egh ki me gamizir arazir kam bagh, ziar ekiam iniam.

¹⁸ Ki Isipia dikabiragh me abiraghti me fogh suam, Kirara, ki Ikiavira Itir God."

¹⁹ Ezi Godin enselin zurara Israelian midorozir gumazibar faragha zuim, a sivagha ghua men akirangin tu. Ezi ghuariar ruarir ekiar zurara

men faragha zuim, a uaghan isivagha ghua men akirangin tu.

²⁰ Dimagarir kamın, ghuariar ruarir ekıar kam Israelia ko, Isipian tızimın tughav iti. Ghuariar ruarir kam Isipia itir danganim gamizi, a bar mitatangi. Egha Israelia itir danganim angazangarım a ganıngi.* Kamaghın, dimagarir kamın Isipia ko Israelia uarir boroghın mangan ibura.

²¹ Moses uan agharım ghufegha, ongarım gısın anemada. Ezi dimagarımın İkiavıra Itir God, amınır gavgavım gamizi, an aruem anadı naghın oto. Egha dimagarir kamın amınım ongarım gıva ghuavtı amınım tira. Ezi ongarım tongıra biaghirıgha, akuar pumuningın irıgha nguazır dakirtızimın oto.

²² Egha divazımningın mın vong ko vongın akuvagha itima, Israelia aningın tongın nguazır dakirtızimın ghua vongın otifi.

²³ Ezi Isipın mıdorozır gumazıba Israelian ağıragha, men gın ghua ongarımın tongıra ghu. Men hoziaba ko, karısbaba ko, gumazır hoziabagh apızıba, da bar zui.

²⁴ Ezi İkiavıra Itir God, aviv zarıamın mın ghuariar ruarir kamın aven iti. Ezi amınım tıasa amıma, a Isipian mıdorozır gumazıba, men nıghnızıbagh irazıma, me tintınıbar nıghnıgha atıatıa arasava amı.

²⁵ İkiavıra Itir God, karısbagh amızı, nguazım dar wilbar suıghızı, da pamten ivemarır puvatı. Ezi Isipia uarıra uariv geı, “İa oragh, E zuamırıma

* **14:20:** Hibru akam vezın kam deragha a mıgeır puvatı. **14:22:** 1 Korın 10:1-2; Hibru 11:29

ari mangeka! Ikiavira Itir God, Israelian akuragha e misosi.”

²⁶ Ezi Ikiavira Itir God, kamagh Moses migei, “Ni uan agharim ghufegh, ongarim gisin anemadaghti, dipam ua izi Isipian midorozir gumaziba, ko men karisba ko gumazir hoziabagh apiaziba, bar me avaragh.”

²⁷ Ezi Moses agharim ghufegha ongarim gisin anemada. Aminim tirazima, ongarim ua iza faragha ikezi moghin uan danganimin iti. Dughiar kamra, Isipia ari mangasa amuavira itima, Ikiavira Itir God, bar me avigha ongarim mikini.

²⁸ Ezi ongarim uamategha ize. Egha gumazir atrivimin hoziabagh apiaziba ko, midorozir gumazir Israelian gin ongarir torimin ghueziba, bar me avara. Ezi men tav miseveaghizir puvati.

²⁹ Ongarim divazim min, vong ko vongin kuvagha itima, Israelia nguazir dakirtizimin zui.

³⁰ Dughiar kamn, Ikiavira Itir God, Isipian darimin Israelia, ua men akura. Ezi Israelia, Isipian kuabar garima, da ongarir dadarimin ireghav iti.

³¹ Israelian gumamaziba garima, Ikiavira Itir God, uan gavgavir ekiamin pamtem ingara, Isipia dikabiragha me abira. Ezi me bar atiatigha, Ikiavira Itir God, nighnizir gavgavim an iti. Egha an ingangarir gumazim Moses, me uaghan nighnizir gavgavim an iti.

15

Mosesin Onger Akam

¹ Dughiar kam Moses Israelian gumazamiziba ko, Ikiavira Itir God bagha ighiar kam kamaghin a bange:

“Ikiavira Itir God, a midorozir ekiam abira, ezi ki datirighin a bagh onger akam bangam.

Guizbangira, a hoziaba ko gumazir hozi-abagh isin apiaziba me avigha ongarim mikini.

An apaniba abira, ezi an ziam bar pin iti!

² Ikiavira Itir God uabi na gamizima, ki gavgavigha, onger akam bangava an ziam fe.

A zurara ua na isi, ezi ki an ziam fasa.

A nan God, egha nan akurvazim. Kamaghin amizi, ki an ziar ekiam fasa.

Nan afeziamin God, ki an ziar ekiam fi, a isi bar pin anerigh ighiam damuam.

³ Ikiavira Itir God, a bar midorozir gumazir gavgavim.

Ziar kam, Ikiavira Itir God, kar an ziam.

⁴ A Isipian midorozir gumaziba ko men karisin midorozim gamiba, a me avigha me isa ongarim mikini.

Ezi men midorozir gumazir dapaniba, ongarim amegha Ongarir Aghevimin aven ariaghire.

⁵ Ongarim bar me avarazima, me dagiabar min ongarir dikinim giraghue.

⁶ Ikiavira Itir God, nin agharir guvim bar gavgavir ekiam iti,

ni uan apaniba dikaragha bar me mirmiri.

⁷ Ni uan gavgavir ekiamin uan apaniba abira,

egha ni uan navir aningazim avimin
min otogha men isia, mati avim grazir
midiaribar isi.

8 Ni aminir ekiam gamizi a dikavigha, ongarim
gamizima, a buigha pin anabo.

Egha voroghira divazimin min tughav iti. Ezi
ongarir apebamin itim, bar pamtemin in-
gara gavgafi.

9 “Apaniba ghaze, ‘E men agintigh men suigham.

Egh men bizir aghuariba inigh da tuisigh uan
adarazir aningam.

Egh e bizir manam inisi e puram a iniam.

E sabar misozim asigh, uan gavgavimin me
gasighasigham.’

10 Ikiavira Itir God, ni uan aminim dughiar
vaminan a giverazima, ongarim Isipia
avara.

Ezi me dagiamin min ongarir bar puvira in-
garim giraghue.

11 O Ikiavira Itir God, ua godin manam ikia nin min
gavgafi? Tav ua itir puvati.

Ni atrivir ekiam, egha arazir aghuibaram
ami.

Ni bar pin kozi, e nin atiati. Tina nin min iti?
Tav ua itir puvati.

Nirara digavir kuram gamir arazibagh ami,
egha ingangarir ekiabagh ami.

12 Ni uan agharir guvim a ghufegha anemadazi,
nguazim akam akarigha apaniba tuavareme.

13 Ni bar uan gumazamiziba men apangkuvigha
men akuragha me inigha, men faragha
ghua me inigha zui.

- Ni uan gavgavimîn men darorimîn faragha ghua, danganir aghuarir ni uabi itimra, ni men akua a bagha zui.
- 14 Kantrin Igharazibar Gumamaziziba arazir ni amizim baregha, pamten nighava atiati.
Ezi Filistiaba uaghan aguava bar puvirama atiati.
- 15 Idomîn kantrin faragha zuir gumazibar nighniziba, tintinibar nighnigha onganizi moghin ami.
Moapîn gumazir dapaniba puvira nighava agoi.
Kenanian gumamaziziba atiata, uan gavgavim ategha puram amiragha uaghiri.
- 16 Me nin gavgavir ekiamîn gara, atiatir ekiam ko nirizir bar ekiam me avarazi, me pura ikia bizitam damuan ibura.
Me pura dagiabar min dapiagh ikiti, e nin gumamaziziba me gitaviragh mangam.
- O Ikiavira Itir God, nin gumamazizir ni me givezegha ua me iniziba,
me guizbangira kantrin kabagh itagh bar mangam.
- 17 O Ikiavira Itir God, ni en aku mangiti, e nin mighsiamîn deraghvira dapiagham.
O Ekiam, danganir kamîn, ni uabi uan dipenimîn ingaram.
Dipenir ni itir kamîn, gumamaziziba izi nin ziam fam.
- 18 Ikiavira Itir God, an atrivimîn min iki mamaghira ikiam.”

Miriamîn Onger Akam

¹⁹ Israelia nguazir dakirtizimın Ongarir Aghevımın tongın ghua otogha gıfa. Ezi Isipın atrivımın midorozir gumaziba ko, hoziaba ko gumazir karisbagh ısın apiaziba, me Israelian gın zui. Ezi Ikiavıra Itir God ongarım gamızı, a uamategha iza me avara.

²⁰ Gın Godın akam inıgha ızır amızım Miriam, an Aronın amezemebam, a buar mam uan dafarımın an suıra. Amızıba bar moghıra uan buaba inıgha, Miriamın gın zui. Egha me buabav sogha onger akabagh amua ıghıam gızı.

²¹ Miriam me bagha kamaghın ıghıam bange:

“Ikiavıra Itir God gumazir hoziabagh apiazıba, ko hoziaba sara bar me avıgha ongarım mıkınıgha, apanıba abınıgha zıar ekıam ini.

Kamaghın, ia a bagh onger akam bangı.”

Israelia gumazamizıba puvatızır danganıbar arua zui

(Sapta 15:22--18:27)

Dıpar mısozım

²² Ezi gın Moses Israelian akua Ongarir Aghevım ategha, Surın gumazamizıba puvatızır danganımın zui. Me gumazamizıba puvatızır danganım, aruer 3plan an arua ghua, dıpatamın apızır puvatı.

²³ Egha me gın ghua Maran danganımın otıvıgha dıpar mam bato. Dıpar kam akatorımın aven mısoı, ezi me anereman ibura. Dıpar kamın zıam, Mara, an mıngarım, bıızım akamın aven anınganıgha mısoı.

24 Ezi gumazamiziba atara migirigiar aviribar Moses gamua, kamaghin an azangisi, “E managh dipatam amegham?”

25 Moses Ikiavira Itir Godin dia mighigha a ko migeima, Ikiavira Itir God ter otevir mam an aka. Ezi Moses a inigha dipamin anakuni, ezi dipam ua derazi, me aneremam.

Ezi God danganir kamın arazir a ifongeziba ko bizir a damuasa mikemeziba me ganidi, egh a men gan me gifoghasa, me dar gin mangam, o ti puvatigham.

26 Ezi God me migei, “Ia deragh nan akam baragh. Kirara Ikiavira Itir God, ian God, ia arazir nan damazimin deraziba, ia dar amu. Egh ia nan Akar Gavgaviba ko arazir ki ifongeziba bar dar gin mangi. Ia kamaghin damuti, ki pazi ia damuan koghiva, arimariar kurar ki Isipin gumazamizibagh aningiziba ia daningan kogham. Guizbangira, ki ian Ikiavira Itir God. Ki ian arimariaba akirizi ia ghuamazi.”

27 Egha gin Israelia ghua Elimin nguibamin otifi. Elim, a dipar nguazimin aven anagava otiva uaghilir 12pla ikia, 70plan temer detba iti.* Ezi Israelia purirpeniba, nguazimin aven ivemarir dipabar boroghin dar ingarigha kagh apia.

16

Israelia daghem mana, ko kuarazibar amasa da ini

* 15:27: Temer detba mati en iruebar min gara egh temer dapanibar min gara detin oviziba iti.

¹ Israelian gumazamiziba Elimin danganim ategha, ghua Senin gumazamiziba puvatizir danganimin otifi. Danganir kam ana Elim ko Sainain Mighsiamin tongira iti. Me otivizir dughiar kamran gin me Isipin kantri ategha ghue. Egha namba 2in iakinim, an namba 15in dughiamin, me gumazamiziba puvatizir danganir kamnin otifi.

² Egha me danganir kamnin ikia Moses ko Aronin atara, migirigiar aviribar aning gami.

³ Me kamaghin aning migei, “Kamaghin deraghai, Ikiavira Itir God, Isipra e misueghti e arimighiregh. E Isipin kantrin ikia dagher guar igharagha gariba uan ifongiabar da api. E mitiriaba sara iki aremeghasa gua ifonge. Egha e inigha gumazamiziba puvatizir danganir kamnin ize.”

⁴ Ezi Ikiavira Itir God Moses migia ghaze, “Ki ia bagh bret overiamin anemadaghti, an amozimin min magiriti ia a iniam. Gumazamiziba dughiaba vaghvagh mangi dughiar vamira baghivira dagheba ini. Ki arazir kamnin me damu gan fogh suam, me ti nan akamin gin mangam, o puvatigham.

⁵ Ezi dughiar namba 6in, me dughiar pumuning bagh dagheba inigh dar arikigh.”

⁶ Ezi Moses ko Aron kamaghin Israelian gumazamizibav gei, “Guaratizimin ia kamaghin fogh suam, Ikiavira Itir God uabi Isipin kantrin ia inigha azenan ize.

⁷ Ia an atara migirigiar aviribar a gami, ezi an oregha gifa. Ia mizarazimin Ikiavira Itir Godin

gavgavim ko angazangarimın ganam. Ga pura gumazir kinimning. Ia manmaghsua gan atara miġei?”

⁸ Egha Moses ua miġei, “Ikiavıra Itir God uabi guaratizimın asızir tuziba ia danighti ia dar amam. Egh a mizarazibar bret ia danighti, ia uan ifongiabar a iniam. An orazi ia puram a miġei. Kamaghın amizi, a dagheba ia daningam. Ezi ga pura bizimning. Ia gan atara ga miġeir puvati. Ia Ikiavıra Itir Godra an atara a miġei.”

⁹ Egha Moses Aron miġia ghaze, “Ikiavıra Itir God, bar gumazamizibar adarir miġirigıaba baraki. Kamaghın amizi ni me mikemeghti, me izi Ikiavıra Itir Godın damazimın tuifigh.”

¹⁰ Ezi Aron me miġiavıra itima, me kogha gumazamiziba puvatizir danganir gigim gisın garima, Godın angazangarim zuamıra ghuariar mamın aven oto.

¹¹ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miġei,

¹² “Ki Israelian adarir miġirigıam baraki. Kamaghın amizi, ni me mikemeghti, me guaratizibar asızir tuzibar amam. Egh me mizarazibar uan ifongiamın bretbar amam. Me dagher kam inigh gıvagh, me fogh suam, Ki Ikiavıra Itir God, ki uabi men God.”

¹³ Guaratizir kamın kuarazir muziarir bizim, miġha iza me itir danganım bar a gizıfa. Ezi mizarazimın, ghuariar dıpam ira, danganir men itim bar a gire.

¹⁴ Ezi ghuariar dıpam iregha mısingıgha gıvazi, me bizir muziarir avıribar gari da nguazimın iti, egha da mati terafariba mısiġha tintinıbar mısaraghire.

15 Ezi Israelia bizir kabar ganigha, dagh gıfozir puvati. Egha me kamaghın uarira uarir azai, “Kar bizir tizim?”

Ezi Moses me migei, “Kar bret, Ikiavıra Itir God, ia damasa a ia ganıngi.

16 Egha Ikiavıra Itir God, akar gavgavim ia ganigha ghaze, ‘Ia vaghvagh uari bagh iniva uan adarazi sara me bagh inigh. Ia vaghvagh da iniva uan gumazamiziba ko boriba bagh vaghvagh mıner muziaribar aghuigh.’”

17 Egha Israelia God mikemezi moghın me ami. Ezi marazi bar uari bagha avırıba inızı, marazi uari bagha muziarıbara ini.

18 Egha gın me dagher kabar garima, gumazamizir dagher avırıba inızıba, men mıneba izevezir puvati. Ezi gumazamizir dagher avırıba inızir puvatızıba, men dagheba otevezir puvati. Me da apa izevegha mıtıriam men azir puvati.

19 Ezi Moses me migıa ghaze, “Ia gurum bagh dagher na taba ataghıraghan markı.”

20 Ezi gumazamizir maba Mosesın akam baraghızir puvatıgha, dagher nar maba amımzaraghan bagha da arıki. Ezi amımzaraghan dagher kaba apızıba dagh ızıvazıma, da puvıra mughasi. Ezi Moses men atari.

21 Ezi zurara mızarazıbar gumazamiziba, me ifongezi moghın, uari bagha dagheba isi. Ezi aruem anadir dughıamın, dagher me ısır puvatızıba nguazımın ikia, dıpamın mın otiva puram amera gefi.

²² Ezi aruer namba 6in, me dughiar pumuning bagha dagheba ini. Gumazir vamira miner dozir pumuning pumuning gaghuizi, aning izivafa. Ezi Israelian gumazir dapaniba iza bizir kamın gun Moses mikeme.

²³ Ezi Moses kamaghın me migei, “Ikiavira Itir God kamaghın migei, gurum mizaraghan avugh-samin dughiam. Kar Ikiavira Itir Godın ziam famin dughiam. Egha uaghan kar Ikiavira Itir Godın dughiamra. Ia datirighın dagher nar man-aba avimın da tuasa, ia da tu, egh dagher nar manaba ia minemin da isamasa, ia da isam. Eghti nar itir kaba ia gurum mizaraghan bagh bar ada atigh.”

²⁴ Ezi me Mosesin akam baregha dagher maba tue. Egha dagher nar maba tuezir puvati. Me amınzaraghan bagha da atizi da iti. Ezi dagher kaba kurizir puvatizi apiziba dagh amizir puvati.

²⁵ Ezi amınzaraghan Moses kamaghın migia ghaze, “Kar Ikiavira Itir Godın dughiam, dughiar e avughsıva, Ikiavira Itir Godın ziam famin. Ia dughiar kamın nguibamın azenan mangı dagheba burian kogham. Kamagh amizi, dagher nar itir kaba, ia dar ami.

²⁶ Ia wighın vamıran 6plan aruebar, dagher kaba ini. Egh namba 7in aruem, kar avughsamin dughiam. Kamaghın amizi, dughiar kamın dagher tam nguazimın ikian kogham.”

²⁷ Ezi dughiar namba 7in, gumazamizir maba ghua dagheba iniasa zui. Egha me dagher tabar garir puvati.

28 Ezi Ikiavira Itir God Moses miġia ghaze, “Ia manadizoghin nan akaba barazir puvatizir arazim ategh, nan Akar Gavgavibar gintigham?”

29 Ia deraghviram oragh! Ki Ikiavira Itir God, ki avughsamin dughiar kam ia daningam. Kamaghin amizi, ki aruer namba 6in, dughiar pumuningin damamin dagheba ia daningam. Egh aruer namba 7in gumazamiziba bar danganir me itiba ataghiraghan marki.”

30 Kamaghin amizi, me dughiar namba 7in ingangarir tam gamir puvati. Me avughsi.

31 Ezi Israelian gumazamiziba dagher kam kamaghin a dibora ghaze, “Mana.”* Hibrun akamin Manan kam in ganganim, temer ovizir muziarimin min gara egha ghurghuri. Egha an isingtizim, mati bisketin me hani sara ingarizim.

32 Ezi Moses kamaghin me miġia ghaze, “Ikiavira Itir God kamaghin miġei, ‘E miner tam inigh, an manabar aghuam. Eghti an en gin otivamin ovavir boriba bagh ikiam. Me gin an gan suam, kar Ikiavira Itir God e ganingizir daghem. A Isipin kantrin e inigha azenan iza gumazamiziba puvatizir danganimin e atizir dughiam.’”

33 Egha Moses Aron miġia ghaze, “Ni nguazir miner tam inigh, manan tabar aghuigh. Egh minem isi Ikiavira Itir Godin damazimin anetigh. Eghti borir gin otivighamiba, a gifogham.”

34 Ezi Aron manan dagher miner kam isa, gin izamin dughiam bagha, Akar Dikrizir Gavgavir

16:31: Diboboniba 11:7-8 * **16:31:** Hibrun akamin, ziar kam “mana,” a migirigiar otevir kam ko mong magh ghu, “Kar bizir tizim?” Ni sapta 16:15in gan. **16:33:** Hibru 9:4

Boksiam boroghın aneti, ezi Aron Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghiram ami.

³⁵ Ezi Israelia manan dagher kam apa ghua 40plan azenibar tu. Ezi 40plan azeniba givazima me ghua Kenanian kantrin otivigha, kantrin kam gapiagha uari bagha azenibar ingari.

³⁶ (Dughiar kamın Israelia bizibar osımtızibagh fofoghamın skelın pumuning iti. Omer ko Epah, mam mınner dozır vamıran mın iti. Mam 10plan mınner dozıbar mın iti.)

17

*Me dagıamın dipam ini
(Dıbobonıba 20:1-13)*

¹ Ezi Israelian gumazamiziba bar Ikiavira Itir Godın akamın gın ghua, dikavigha Senın gumazamiziba puvatızır danganım ategha zui. Egh dughiar manamın Ikiavira Itir God mikemeghti, me dikavighıva danganır me itir kam ategh sıvagh sıvagh mangı danganır ıgharazır mam dapiagham. Me kamaghıra apiaghıra ghua, gın me ghua Refidimın danganımın otogha, purırpenıbar ingarıgha apıa. Ezi danganır kam dipar damamıba puvatı.

² Ezi gumazamiziba Mosesın atara ghaze, “Nı e damamın dipatam e danıngıgh.”

Ezi a men akam ikaragha ghaze, “Ia tızım bagha nan atarı? Ia masa Ikiavira Itir Godın Arazıba tıısıgha, an gavgavım bagha azai? Ia ti nıghnızır gavgavım an itir puvatı?”

³ Ezi gumazamiziba dipam bagha kuariba bar me misingizi, me migirigiar aviribar Moses gimoba ghuavira iti. Egha me kamaghin a migei, “Ni tizim bagha Isipin kantrin aven e inigha azenan ize? Ni ti kamaghin ifonge, e uan boriba ko asiziba, e damamin dipaba puvatigh, kagh arighiregham, a?”

⁴ Ezi Moses pamten kamaghin Ikiavira Itir God ko migei, “Gumazamizir kaba dagiabar na ginivigh, na misueghti ki aremeghasa. Ezi ki manmagh me damuam?”

⁵ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni Israelian gumazir dapanitaba inigh, ia daru gumazamizibar faragh mangi. Ia darusiva, asadivir aghorir ni faragha Nailin Fanem misoghezim sara inigh mangi.

⁶ Ki Horepin Mighsiamin dagiatam gisin tugh ikiam, kar Sainain Mighsiam. Ni roghira iziva, asadivir aghorir kamın dagiam misokegh. Eghti dipam an otogh azenan fashagh iriti, gumazamiziba anemam.” Ezi Israelian gumazir dapaniba gari, Moses kamaghin amizi, dipam otogha iza-ghiri.

⁷ Ezi me danganir kam kamaghin a dibori, “Masa,” an mingarim kamakin, “Tuighsizir Arazim,” ko “Meriba,” an mingarim, “Adarim.” Me kamaghin nighnisi, Israelia atara ghaze, “Ikiavira Itir God, e ko iti, o puvati.” Arazir kamın, me Ikiavira Itir Godin Araziba tuisigha an gavgavim bagha azangisi.

Israelia Amalekia ko misosi

⁸ Egha gin Amalekia iza Refidimin danganimin Israelia ko misosi.

⁹ Ezi Moses kamaghin Josua migei, “Ni e bagh gumazitaba amiseveghti, me gurumin mangi Amalekia ko misogh. Eghti ki mangi mighsiar dozir munamin tugh, Godin gavgavim itir asadivir aghorimin suiragham.”

¹⁰ Ezi Josua, Moses a mikemezi moghira, gumazir maba inigha ghua Amalekia ko misosi. Ezi Moses, Aron ko Hur sara, me mighsiar dozimin uanabo.

¹¹ Egha Moses uan agharimning feghavira itima, Israelian midorozir gumaziba, Amalekia gafigha ghuavira iti. Ezi Moses uan agharimning ataghizi aning uaghirima, Amalekia Israelia gafiragha ghuavira iti.

¹² Ezi gin Mosesin agharimning a girima, a uam aning ghufan ibura. Ezi Aron ko Hur dagiar mam inigha anefazi, Moses a gapera. Ezi aning Mosesin boroghin vong ko vongin tugh, an agharimning suiragha aning gifueghavira ikia, kamaghira ikiavira itima, aruem ghuaghiri.

¹³ Ezi Josua uan adarazi ko Amalekian midorozir gumaziba abinigha, bar me gasighasiki.

¹⁴ Ezi gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni akar kam akinafaritamın an osirighti, gumazamiziba a ginighnigh. Akar kam kamakin, ‘Ki Ikiavira Itir God, ki Amalekia bar me agivagham. Eghti gumazamiziba ua me ginighnighan kogham.’ Ni akar kam Josua bagh a diponti, an a barakigh.”

¹⁵ Ikiavira Itir God mikemegha givazima, Moses ofa gamir dakozir mamın ingari. Ezi ofa gamir

dakozir kamın ziam mati nir avızir ekiam me an osirigha a ghufezi a ghaze, “Ikiavıra Itir God, nan akurazi ki uan apaniba abıra.”

¹⁶ Ezi Moses ghaze, “Ia Ikiavıra Itir Godın inir avızim ghufegh bar pin an suiragh.* Guizbangıra, Ikiavıra Itir God, zurara Amalekia ko misogh kamaghıra ikiam.”

18

Jetro iza Mosesin gari

¹ Jetro, a Midianian ofa gamir gumazim, a Mosesin amerem. A bizir God Israelia ko Moses bagha amizibar eghaghanim baregha, uaghan dughiar Ikiavıra Itir God uan gumazamiziba, Israelia, me inigha Isip ategha izezir eghaghanim baraki.

² Kamaghın amizi, Jetro Mosesin ganasa ize. Moses faragha uan amuim Sipora amadazi, a uan afeziam Jetro bagha ghu.

³ Ezi datırighın, Sipora ko Mosesin otarir pumuningin ko Jetro, me izava otifi. An otarimningin ziamning, Gersom ko Elieser. Moses faragha ghaze, “Ki kantrin igharazimın gumazim, egha kantrin igharazimın iti.” Egha a uan otarir ivariam ziam, “Gersom,” a gati.*

⁴ Egha a gin kamaghın miği, “Nan afeziamın God nan akurazi, Isipın atrivim na misoghezi

* **17:16:** Hibrun akam deragha migirigiar kamın mingarim abıghizir puvati. **18:2:** Ua Me Ini 2:21-22 **18:3:** Aposel 7:29

* **18:3:** Hibrun akamin, ziar kam, “Gersom,” a mong kamaghın ghu, “Kantrin igharazimın gumazim.”

ki aremezir puvati.” Egha uan otarir dozim, a “Elieser,” a gati.†

⁵ Ezi Jetro, Mosesin amuim ko an otarir pumuningin akua me iza gumazamiziba puvatizir danganim iza, Godin mighsiamin boroghira izava otifi. Kar Moses purirpenibar ingarigha dar ikezir danganim.

⁶ Egha Jetro kamaghin Moses bagha akam amada, “Ki nin amerem Jetro, ki nin amuim ko nin otarimning, e ni bagha ize.”

⁷ Ezi Moses akar kam baregha, ghua tuavimin Jetro bato. Egha Moses aviragha gin ghua an tori. Egha aning uan ikirimirim bagha uaningin azangsigha, me gin Mosesin purirpenimin aven ghue.

⁸ Egha Moses uan amerem bizir aviribar a geghara ghaze, Ikiavira Itir God Israelian akurvaghasa, Isipin atrivim ko Isipin gumazamizibagh amizi, arazarazir aviriba otifi. Egha a ghaze, me tuavimin zuima, bizir kuraba ko osimtiziba me bativima, Ikiavira Itir God men akura.

⁹ Ezi Jetro akar kam baregha fo, Ikiavira Itir God bizir aghuaribar Israelia gamigha, Isipian dafarimin ua me ini. Ezi Jetro akar kam baregha bar akonge.

¹⁰ Egha kamaghin migei, “Ga Ikiavira Itir Godin ziam fe. A Isipin atrivim ko an gumazamizibar dafarimin ia inigha ian akurazi, ia kalabusin ingangarir kurar kam ataki.

¹¹ Ezi ki datirighin fo, Ekiam bar godin igharazibagh afiragha kamaghin ami. Isipia akaba

† 18:4: Hibrun akamin, ziar kam, “Elieser,” a mong kamaghin ghu, “God nan akura.”

batoghava paza ia gamima, Ikiavira Itir God ian akura. Ezi ki datirighin fo, Ikiavira Itir God bar gavgavizi, an gavgavim godin igharazibar gavgavibagh afira.”

¹² Egha Jetro ofan bar isia mighirizir mam, inigha God ganidi. Egha uaghan ofan igharaziba God ganigi. Ezi Aron ko Israelian gumazir dapaniba iza, Godin damazimin Mosesin amerem koma api.

Me osimtiziba tuisighamin gumazamizir maba amisefe

(Godin Araziba 1:9-18)

¹³ Ezi Dughiar igharazimin, Moses amimzaraghan jasin min aperagha Israelian gumazamizibar osimtiziba tuisisi. Ezi gumazamizir aviriba Moses bagha mizarazimin izavira ikia, ghua guaratizimin tu.

¹⁴ Ezi Jetro, Moses gumazamizibar akurvazir araziba, bar dar gara, egha kamaghin Moses migei, “Maning, gua uaningra ingangarir aviribar gumazamizibar akurvaghasa dagh ami. Ni uabira ingangarir kam damuan marki. Ni gan, ni osimtiziba akira aperaghavira iti gumazamiziba mizaraghara iza ni ko mikimasa, ni mizua tuivighav ikia, ghua aruem gifa.”

¹⁵ Ezi Moses a migei, “Gumazamiziba bizir God damuasa ifongezibagh fofoghasa, na bagha izi.

¹⁶ Gumazitamning bizir mam bagh uaningin atarigh, aning na bagh izeghti, ki aningin mighirigiam baregh aningin osimtizim akiram. Egh ki arazir God ifongeziba ko Godin akabar men sure damuam.”

17 Ezi Jetro kamaghin a migei, “Nan amerem, ni ingangarir kam damuamin tuavir aghuimin zuir puvati.

18 Ingangarir kam bar nin ekefe. Ni uabira a damu mangiti nin mikarzim nin amiragham. Eghti gumazamiziba uaghan men mikarziba men amiragham.

19 Ni datirighin nan akam baraghti, ki tuavir aghuarir mam ni mikimam. Eghti God ni ko ikiam. Arazir kam deragham, ni gumazamiziba bagh Godin damazimin abuir gumazimin min iki. Egh men migirigiar me uari adoziba, ni da inigh a bagh mangi.

20 Egh ni arazir God ifongeziba ko Godin akabar men sure damuva, tuavir me gin mangamimin me mikimiva, arazir me zurara damuamimin men sure damu.

21 Egh ni uaghan fofozir gumazir aghuitaba miseveghti, me gumazamizibar dapanibar ikiam. Eghti tarazi 1,000plan gumazamizibar gantima, tarazi 100plan gumazamizibar gantima, tarazi 50plan gantima, tarazi 10plan ganam. Gumazir kaba uari abinigh guizbangira Godin atiatingiva an apengan iki, egh gumazir e nighnizir gavgavim men itibar, min iki. Gumazamiziba dagiaba me daning, me gekuti, me arazir kurabar amuan kogham.

22 Eghti gumazir kaba jasbar min iki, gumazamizibar osimtiziba tuisigham. Egh me uari osimtizir muziariba tuisigham. Egh osimtizir ekiaba, me da inigh ni bagh iziti, ni da tuisigham. Egh me nin akuragh ingangarir kam in osimtizim inighti, ingangarim nin osemeghan kogham.

²³ Ki bizir God ni damuasa a ifongeziba ki dar gun ni mikeme, ni dar amu. Ni nan akamin gin mangi, eghti ingangarir kam ni damighti, nin mikarzim nin amiraghan kogham. Eghti ia gumazamizibar osimtiziba ko akabar kirighti, me navir amiriziba iki, egh uamategh uan purirpenibar mangam.”

²⁴ Ezi Moses, Jetron akar aghuir kam baregha kamaghin ami.

²⁵ Egha a Israelian tongin fofozir gumazir aghuariba misevegha me atizi, me gumazamizibar gumazir dapanibar min iti. Ezi men marazi 1,000plan gumazamizibar garima, marazi 100plan gumazamizibar garima, marazi 50plan garima, marazi 10plan gari.

²⁶ Egha me zurara jasbar min osimtizibar tuisighamin ingangarim gami. Me uari araziba ko osimtizir muziariba tuisisi, egha osimtizir ekiaba, Moses bagha da amadi. Ezi a uabi da tuisigha dar kiri.

²⁷ Ezi bizir kabar gin, Moses uan amerem Jetron dafarimin suirazi, Jetro uamategha uan nguibamin zui.

God Akar Dikirizir Gavgavim Israelia ko a gami

19

(Sapta 19--31)

Israelia iza Sainain Mighsiamin iti

¹⁻² Ezi Israelia Refidimin danganim ategha zui. Me ghua Sainain gumazamiziba puvatizir danganimin otifi. Me otivizir dughiar kamra, a

iakinir me Isipin kantri ataghizimın gın ghua, iakinir pumuning gıvazi, iakinir namba 3 otozi, me an aruer namba 1ın Sainain otifi. Egha me Sainain Mıghsiamın boroghın purirpenibar ingarigha apia.

³ Ezi Moses God ko mikımasa mıghsiamın ghuanadi. Ezi Ikiavıra Itir God mıghsiamın ikia Mosesın diagma ghaze, “Ni Israelia mıgırıgiar kaba me danıngam, me Jekopın ovavir boriba.

⁴ Ki Isipin amizir biziba, ia uari dar ganigha gıfa. Egha ia nan gari ki ia ini, mati kuarazir bagam uan nguzim uan avızimın a isi moghın, ki ua bagha ia inigha iza danganir kamın izezi, ia datırighın na ko iti.

⁵ Egh ia datırighın nan Akar Dikirizir Gavgavimın suiragh gavgavıgh, nan akabar gın mangı, nan gumazamizibar otogham. Nguazir kamın danganiba bar, ko gumazamiziba bar, me nan adarazira, eghti ki men tongın iarara ua bagh ia misevegham, eghti ia nan gumazamizibara ikiam.

⁶ Egh ia na baghavıra itir gumazamizibara iki, egh ofa gamir gumazibar mın iki, Kantrin Igharazibar Gumazamiziba bagh abuir gumazimın ingangarım damuam. Egh ia bar guizbangıra nan gumazamizibara ikıva na baghvıra ikiam.” Egha Ikiavıra Itir God mıgırıgiar kaba gumazamizibar anıngasa Moses mıgei.

⁷ Ezi Moses mıghsiam ategha ghua Israelian gumazir dapaniba akuvagha, akar Ikiavıra Itir God a mikemeziba, bar dar gun me mıgei.

⁸ Ezi gumazamiziba bar moghira kamaghin migei, “Bizir Ikiavira Itir God e mikemeziba, e bar dar amuam.” Ezi Moses ghua gumazamizibar akabar gun Ikiavira Itir God migei.

⁹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni oragh. Ki ghuariar mitiar pizimin aven ki ia bagh iziva, ni ko mikimam. Dughiar kamın gumazamiziba oraghti, ki ni ko mikimam. Eghti me datirighin ikegh mangi, me zurara nin migirigiaba nighnzir gavgavim dar ikiam.” Ezi Moses gumazamizibar akabar gun, Ikiavira Itir God migei.

¹⁰ Ezi Ikiavira Itir God Moses migei, “Ni mangi gumazamizibav kim suam, me datirighin ikegh mangi gurumin, me uari na daningisi uan nighnziba ko araziba akirigh, bar zuegh. Egh me uan korotiaba ruegh, nan ziam fisi uari akirigh.

¹¹ Me uari akirigh tugh gavgavigh iki mangi aruer namba 3in otogh. Dughiar kam, ki Sainain Mighsiamin izighiri gumazamiziba bar, men damazimin otogham.

¹² Egh ni mighsiam bagh mitaghniam atigh. Eghti gumazamiziba mitaghniar kamın vongin mangan marki. Ni deraghvira me mikim, me deraghvira ganigh, me mitaghniar kamın ikiavkinigh vongin mangi, mighsiamin mavanangan kogham. Guizbangira me mighsiamin boroghira mangan ki anogoroke. Gumazitam mitaghniamin ikiavkinighti, me a misueghti an aremegham.

¹³ Egh me dafaribar an suiragh a misueghti an aremeghan marki. Me dagiabar a ginifigh, o afuzitamın a biragh. Gumazitam, o asizitam

mitaghniamin ikiavkinighti, ia arazir kam bagh a misueghti an aremegh. Ia dughiar vamiran, ia mighsiamin anang. Ia sigham baraghamin dughiam, ia mangi.”

14 Ezi Moses mighsiam ategha uaghirigha gumazamizibav mikeme. Ezi me an akam baregha, me uari God daningasa uan nighniziba ko araziba akirigha, egha zue. Me uan korotiaba ruegha Godin ziam fer arazim damuasa uari akiraghasi.

15 Ezi Moses me migei, “Ia zuerim bagh uari akir tugh gavgavigh iki. Egh datirighin ikegh mangi zuerimin, ia amiziba ko dakuan marki.”

16 Ezi dughiar namba 3in mizarazimin arariba dagarvazi onimariba taghtazima, ghuariar mitiar pizir mam izaghira mighsiam avara. Ezi me sighth ararer gavgavir mam baraki. Egha gumazamizir danganir kam in itiba, bar atiatigha nisi.

17 Ezi Moses gumazamiziba inigha, me itir danganimin azenan ghua men faragha ghua God bativasa zui. Me mighsiamin boroghin ghua, an apengan zarimin tuifi.

18 Ezi Ikiavira Itir God avimin aven ikia, egha izaghira Sainain Mighsiamin iti, ezi migharir ekiam mighsiam bar anevara. Migharir kam ghuavanaga, mati avir ekiamin migharim ghuvanadi. Ezi mikimkizir ekiam mighsiamin oto.

19 Ezi sigham in ararem bar ekevegha pamtem ara ghuvira iti. Ezi Moses God migei. Ezi God a ikarvazi, an tiarim mati ararim dagarvasi.

20 Ikiavira Itir God izaghira Sainain Mighsiamin

orazimîn ikia, egha Mosesin dei. Ezi Moses ghuvanadi.

21 Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Ni magiri, migirigiar gavgavim gumazamizibar aningighti me mitaghniar kamîn ikiavkinigh izi nan ganan marki. Me kamaghin damigh, men aviriba arighiregham.

22 Nan boroghin izir ofa gamir gumaziba, me uaghan uari na daningisi, uari akirigh nan damazimîn zuegham. Puvatighti, ki ivezir kuram me daningam.”

23 Egha Moses Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Ni akar gavgavim e ganingi, kamaghin gumazamiziba mighsiamin mangan kogham. E mitaghniam arigha mighsiamin apinim ighuigha, e kamaghin fo, mighsiar kam, a nin mighsiamra, egha ana anogoroke.”

24 Ezi Ikiavira Itir God a ikaragha ghaze, “Ni magiri, Aron inighti a ni ko uamategh anang. Eghti ofa gamir gumaziba ko, gumazamiziba bar mitaghniar kamîn ikiavkinigh na bagh mighsiamin anangan marki. Me kamaghin damighti, ki ivezir kuram me daningam.”

25 Ezi Moses akar kam baregha gumazamizibar bighan iraghugha, Ikiavira Itir God mikemezir migirigiaba bar me migei.

20

Godin 10plan Akar Gavgaviba (Godin Araziba 5:1-21)

¹ Ezi God kamaghin migei:

² Ki uabi, ki Ikiavira Itir God, ian God. Kirara Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan ize. Kar danganir ia ingangarir gumazamizir kinibar ikezim.

³ Ia bar narara gin mangi nan ziamra fam. Egh ia asetamin gin mangan bar marki.

⁴ Ia uari bagh marvir guatam an ingaran marki. Ia overiamin itir bizitam, ko nguazimin itir bizitam ko dipamin aven itir biziba, ia bizir kabar gan, dar min marvir guatamin ingaran marki.

⁵ Ia asetam ko marvir guatamin itevibar piriva an ziam fan marki. Guizbangira, ki Ikiavira Itir God, ki ian God. Egh godin ifavaritamın amangatighi, a nan danganim inian kogham. Bar puvati. Gumazamizir nan aghuaziba, me osimtızim iti, ezi ki ivezir kuram me ko men ikizim daning mangivira ikiti, men ikizimin igiar boriba ko aziziba otogham.

⁶ Ezi gumazamizir bar na gifongeziba, me nan Akar Gavgavibar gin zui. Ki bar ian ovavir boriba men apangkuvigh kamaghira iki mangi, men 1,000in ovavir borir gin izamibar otogham.

⁷ Nan ziam, Ikiavira Itir God, ian God, ia puram a diponan marki. Guizbangira, gumazamizir pura nan ziam diboriba, Ikiavira Itir God kamaghin me mikiman kogham, pura bizim, me osimtıziba pu. Bar puvati, a ivezir kuram me

20:4: Ua Me Ini 34:17; Ofa Gami 19:4; 26:1; Godin Araziba 4:15-18; 27:15 **20:5:** Ua Me Ini 34:6-7; Diboboniba 14:18; Godin Araziba 7:9-10 **20:7:** Ofa Gami 19:12

daningam.

⁸ Ia Sabatın dughiam deragh a ginighnigh mikim suam, a dughiar ki ua bagha inabazimra ikiam.

⁹ Ia wighin vamira, 6plan aruebar aven ingangariba bar dar amuam.

¹⁰ Ezi namba 7in dughiam, kar Ikiavira Itir God, ian Godin dughiamra. Kar dughiar ia avughsamim. Egh Sabatın dughiam, ia bar ingangaribar amuan marki. Ia uan otariba, guiviba, ingangarir gumaziba, ingangarir amiziba, asiziba, ko ikizir igharazibar gumazamizir iza ian nguibamin itiba, ia bar ingangaribar amuan kogham.

¹¹ Guizbangira, Ikiavira Itir God 6plan aruebar nguazim ko overiam, ongarimin ko dar itir biziba bar adar ingari. Egha namba 7in aruem an avughse. Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God, Sabatın dughiam deraghavira a ginighnigha an anogorogha a gamizima, an a baghvira ikiamin dughiamin oto. Kar Godin dughiamra.

¹² Egh ia vaghvagh uan afeziam ko amebamin apengan iki, men akabar gin mangi. Ia kamaghin damighiva, ia dughiar ruarimin nguazir kamın ikiam, kar nguazir Ikiavira Itir God, ian God a isa ia ganidim.

20:8: Ua Me Ini 16:23-30; 31:12-14 **20:9:** Ua Me Ini 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Ofa Gami 23:3 **20:11:** Jenesis 2:1-3; Ua Me Ini 31:17
20:12: Godin Araziba 27:16; Matyu 15:4; 19:19; Mak 7:10; 10:19; Luk 18:20; Efesus 6:2-3

- 13 Egh ia gumazamizir igharazibav soghti me arimighiran marki.
- 14 Egh ia poroghamiba uari bakia uari ko akuir arazim damuan marki.
- 15 Egh ia biziba okiman marki.
- 16 Egh ia ifavarir akabav kimiva gumazamizir igharazitamin ziam gasighasighan marki.
- 17 Egh ia gumazir igharazitamin dipenim bagh navim dikavan marki. Egh an amuim bagh navim dikavan marki. Egh an ingangarir gumazim, ingangarir amizim, bulmakau, donki, ko an bizir igharaziba bar, da bagh navim dikavan marki.

*Gumazamiziba Godin atiatingi
(Godin Araziba 5:22-23)*

18 Ezi gumazamiziba gara orazima, ararim pamtem dagarvazima, sigham araima, onimarin taghtazima, migharir ekiam mighsiam avara. Ezi me bar atiatigha puvira nisi. Kamaghin amizi, me sivagha ghua mighsiamin saghon tuifi.

19 Egha me kamaghin Moses migei, "Ni uabi e mikimti e ni baragham. God e mikimti, e arimighiregham."

20:13: Jenesis 9:6; Ofa Gami 24:17; Matyu 5:21; 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jems 2:11 **20:14:** Ofa Gami 20:10; Matyu 5:27; 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jems 2:11 **20:15:** Ofa Gami 19:11; Matyu 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9
20:16: Ua Me Ini 23:1; Matyu 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20 **20:17:** Rom 7:7; 13:9 **20:18:** Hibru 12:18-19

²⁰ Ezi Moses me miġei, “Ia atiatingan marki. God kamaghsua ifonge, ia bar an atiatiġh an apengan iki, eġh arazir kurabar amuan kogham. Kamagħin a iza ian navir averiabagħ fogħasa, da guizbangira a bagħavira iti, o puvati.”

²¹ Eġħa gumamaziziba sagħon tuiविघavira itima, Moses uabira ġħua God aven itir ġħuarar piżimin borogħin zui.

Ofa gamir dakozimin araziba

²² Ezi Ikiavira Itir God kamagħin Moses miġei, “Ni kamagħin Israelia akar kabar me mikim suam, ‘Ia uari ganigħa kamagħin fo, ki Uan Nguibamin ikia, ia ko mikeme.

²³ Ia orakigh. Ia gol ko silvan asebar marvir guabar ingar, dar ziaba fan marki. Ki uabira, ia bar nan ziamra fam.

²⁴ Ia nguazitaba inigh na bagħ ofa gamir dakozimin ingar. Eġħ ofa gamir dakozir kamnang gisin, ia sipsipba ko bulmakauba ofan min da isi na daningigh, ofan taba, kar ia da tuegħti da bar isi miġħirighamin ofaba. Eġħti taba, kar ia gumamaziziba na ko navir vamiran ikiasava amir ofaba. Eġħ ia danganir ki inabazibar kamagħin nan ziam fiti, ki izi deragħ ia damuam.

²⁵ Ia ofa gamir dagiar dakozimin ingar, eġħ dagiar gumaziba diġħoreziba inian marki. Guizbangira, ia ofa gamir dakozimin ingarsi, dagiar tuizimin dagiar ekiatam aminegħti, arazir kamın dagiar kam nan damazimin zuegħan kogħti, nan ingangarim bar deragħan kogħam.

²⁶ Ia ofa gamir dakozimîn ingarighti a pîn ikiti, ia adîriziamîn ingarigh mavanang, egh arazir kamîn ofa damuan marki. Bar marki. Ia kamaghîn damigh, adîriziamîn mavanangti, me ti ian mîkarzir mogomebar ganigham. Arazir kam derazir puvati.’”

21

Hibrun ingangarir gumazir kînibar garir araziba

(Godîn Araziba 15:12-18)

¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghîn mîgei, “Nî Israelia damuamin arazibar gun me mîkim:

² Ia Hibruian gumazitam ingangarir gumazir kînitamîn mîn a givezeghti, a ian ingangaribar amu mangî, 6plan azenibar tugh. Egh namba 7în azenimîn ia aneteghti a mangî. Egh a dagiar taba ia daningan marki. Bar marki.

³ A faragha odiarimîn ikia nîn ingangarir gumazimîn oto, egh a gîn mangîsi, a uabîra mangî. A faraghavira amuimîn ikia nîn ingangarir gumazimîn oto, egh dughiar a nî ateghamim, a uan amuim inigh a sara mangam.

⁴ Egh an gumazir dapanim amizim a danighti, a boriba bateghti, amizir kam uan boriba ko, me uan gumazir dapanim ko ikiam. Eghti gumazimra firighîrigh mangam.

⁵ “Egh ingangarir gumazim suam, ‘Kî uan gumazir dapanim gifongegha, uan amuim ko boribagh ifongegha, me ataghîrighan aghua,’

⁶ eghti an gumazir dapanim a inigh Godîn Dîpenimîn mangî. Egh ingangarir gumazim tiar

akam o temer tiar akamın miriamın asaraghav itimın boroghın tughiv iki. Eghti an gumazir dapanim dikonir tam inigh, egh an kuarim okoregham. Arazir kamın a gumazir dapanir kamın ingangarir gumazir kinimra iki mangiti, an ovevemın dughiam otogham.

⁷ “Egh gumazitam uan guivim ingangarir amizir kinimın mın anemadaghti, gumazir dapanim a givezeghti, gin namba 6ın azenim givaghti, an aneteghti a ingangarim ateghan kogham. Ia ingangarir gumazibagh ami moghın, ingangarir amizibar amuan kogham.

⁸ Gumazim ingangarir amizitam givezegh, uan amuir dozimın mın an ikisi, ua gin uan amuir dozir kamın aghuaghıva, uam an afeziamın teghti a uam a givezegham. Gumazir kam arazir aghuimın amizir kam gamizir puvatı. Kamaghın a kantrin igharazitamın gumaziba bagh anemangiti me a givezan marki.

⁹ Egh gumazir kam uan otarim ginighnigh ingangarir amizir kinir kam a daningisi, a deraghvıra uan guivimın mın a damu.

¹⁰ Egh gumazir dapanim amizir igharazimın ikisi, a ingangarir amizir a faragha ikezir kam, deragh a damu. A faraghavıra a gami moghın, dagheba ko korotiaba a daning, egh a ko dakuvıra iki.

¹¹ An arazir 3plan kabar amuan kogh, egh pura amizir kam ateghti a mangi. Gumazim uabi givesi a mikıman marki.”

Midoroziba akıramın araziba

¹² Egha Ikiavıra Itir God ua kamaghın mięei,

“Gumazitam pamten gumazitam misueghti, an aremeghti, ia gumazir kam misueghti an aremegh.

¹³ Eghti a gumazir kam misueghti an aremeghan nighnizim ikian koghti, Godra gumazir kam ateghti an an agharimin pazi a damutima an aremegham, eghti gumazir a misoghezim an ari mangi nguibar ki ia bagha misevezimin mangigh, egh a deraghvira ikiam.

¹⁴ Eghti gumazitam gumazir igharazim bagh navim ikuvigh, a misueghti ana aremeghsi nighnigham, ia a misueghti an aremegh. An ari mangi nan ofa gamir dakozimin ikiti, ia a inigh danganir igharazitam mangigh, a misueghti an aremegh.

¹⁵ “Egh gumazitam uan afeziam ko amebam misuegham, ia a misueghti an aremegh.

¹⁶ Eghti tav gumazitam okemegh, a damighti an an ingangarir gumazir kinimin min ikiam, o gumazir igharazim ateghti an a givezegham, ia gumazir arazir kam gamizim misueghti an aremegh.

¹⁷ Eghti gumazitam uan afeziam ko amebam paziva aningin atariva aningin ziamning gasighasighti, ia gumazir kam misueghti an aremegh.

¹⁸⁻¹⁹ Ezi gumazitamning uaningin atariva, egh tav dafarim medagh, tav misuegham, o dagiatamin tav biragh, a misueghti an aremeghan koghti, ia gumazir kamin arazir kuram ikarvaghan marki. Eghti gumazir osimtizer

21:13: Diboboniba 35:10-34; Godin Araziba 19:1-13; Josua 20:1-9

21:16: Godin Araziba 24:7

21:17: Ofa Gami 20:9; Matyu 15:4;

Mak 7:10

ekiam inizir kam, a dakozimîn iki, egh gîn a dikavigh asadivir aghorimîn suiragh daruam. Eghti gumazir a misoghezir kam dagiar taba a givezam. Eghti dagiar kaba gumazir kamîn ingangarim ataghizir dughiabagh ivezam. Gumazir a misoghezir kam a geghuv mangi dughiar a ua deraghamim otogham.

²⁰ Ezi gumazitam aghorim inigh uan ingangarir gumazim o ingangarir amizir kinim misueghti, ingangarir gumazim o amizim dughiar kamra bizir kam bagh aremeghti, ia ivezir kuram gumazir dapanir kam a daningam.

²¹ Eghti gumazim o amizir kam dughiar vamira o pumuningin ikegh gîn aremeghti, ia an gumazir dapanim ivezir kuram a daningan marki. Guizbangira, ingangarir gumazim, kar an gumazir dapanimîn bizimra, eghti ovengezir gumazim datirighin an ingangarim damuan kogham.

²² Eghti gumazitaba uariv soghiva amizir navim asangizim misueghti, a borir kuam bateghti, amebam deraghti, gumazir amizim misoghezir kam, an pam ifongezi moghin gumazir kam dagiabar uan osimtizim akiram. Eghti araziba tuisizir gumazim dagiar kabar amamangatighti, gîn amizir kamîn pam da iniam.

²³ Eghti amizim osimtizim inighti, ia bizir kam ikaragh osimtizim gumazir a misoghezim datigh. Amizim aremeghti, ia gumazir kam misueghti an aremegh.

²⁴ Egh an damazim, atarim, agharim, o suem

ikuvighti, ia kamaghira da ikarvagh.

²⁵ Eghti gumazim amizir kam avimin an mikarzim daboroghti, ia an mikarzim daborogh. Eghti an an mikarzim gasighasighti duam otoghti, ia kamaghira a ikaragh. Egh a benimin a misueghti, kamaghira ia benimin a ikaragh.

²⁶ Egh gumazitam uan ingangarir gumazim o ingangarir amizim damazim misueghti a ikuvighti, a ua an ingangarir gumazim o amizimin min ikian kogham. Gumazir kam aneteghti a mangi. Kar damazir asighasizir ivezim.

²⁷ Egh a ingangarir gumazim o amizim misoghiva an atarim asigh, egh aneteghti a mangi. Kar atarimin ivezim.”

Bulmakaun arazir kuram, akiramin araziba

²⁸ Ikiavira Itir God kamaghin migei, “Bulmakaun tam uan komin gumazitam o amizitam biraghti an aremeghti, ia bulmakaun kam misueghti an aremegh. Eghti ia an tuzim aman marki. Eghti bulmakaun ghuavim, an osimtizim inian kogham.

²⁹ Bulmakaun kam gumazamizibagh inivira ikiti, gumazamiziba pamtemin an ghuavim mikimti, an ghuavim a isiva divazimin anetighan koghti, bulmakau tav misueghti an aremegham, eghti ia kamaghin damu. Ia bulmakaun kam ko an ghuavim, aning misueghti, aning aremegh.

³⁰ Eghti gumazir araziba tuisizim amanganatigh dagiabar ivezir dibobonim diboroghti, gumazir kam gumazir aremezim bagh an adarazi me givezam. Arazir kamin bulmakaun kam arazir kuram givezagh, uaghan a uabi angamira

ikisi a uabi givezam. A kamaghin damigh an ovengeghan kogham.

³¹ Bulmakaun tam, otaritam o guivitam misueghti an aremeghti, ia arazir kamra gin mangi.

³² Egh bulmakaun tam ingangarir gumazim o ingangarir amizir kinitam misueghti an aremeghti, bulmakaun kamın ghuavim, 30plan silvan dagiaba isi ingangarir gumazimın gumazir dapanim danıngam. Egh ia dagiabar bulmakaun kam ginivighti, an aremegh.

³³ “Egh gumazitam nguazimın itir mozim avarazir biziba angarigh, o mozim gıkuigh, egh anevaraghan koghti, bulmakaun tam o donkin tam izi mozir kamın magırigh aremegham,

³⁴ eghti gumazir mozim gukuizim asızimın ghuavim givezam. Egh a uabi asızir kamın kuam iniam.

³⁵ Eghti gumazitamın bulmakau gumazir igharazimın bulmakau misueghti an aremeghti, aning gumazir igharazitamın amamangatıghti, a bulmakaun angamıra itir kam givesegh. Egh aning dagiar kaba ko bulmakaun aremezimın asıziba uaning tuiragh, uaning danıngam.

³⁶ Eghti gumazamiziba fogh suam, bulmakaun kam an asızibav sozir bulmakau. An ghuavim deragh divazimın aven a geghuvan koghıva, a bulmakaun angamıra itim isi gumazir igharazim danıngam. Egh a uabi bulmakaun aremezimın asızim iniam.”

22

Arazir kuraba akıramın arazıba

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Gumazitam bulmakaun tam o sipsip tam okemegh a misueghti an aremegham, o anemadaghti me a givezegham, eghti ia a damighti, a 5plan bulmakaubar bulmakaun kam ikaragham, o a 4plan sipsipbar sipsipin kam ikaragham.

²⁻⁴ Kamaghin a deraghvira da ikarvaghham. A ikarvaghamin bulmakauba o sipsipba puvatighti, ia aneteghti, gumazir igharazitam ingangarir gumazir kinimin min a givezeghti, ia dagiar kaba inigh asizir an okemezir kam ikarvaghham. Egh an okemezir bulmakau o donki o sipsip an dafarimin ikivira ikiti, a pumuningin ivezim uam a gisin aning inigh uan okimakiam ikarvaghham.

“Okimakar gumazim dimagarimin dipenimin tiar akamin aven mangisi damuti, dipenimin ghuavim an suiragh, a misueghti an aremegham, eghti gumazir kam osimtiziba puvatigham. An aruemin a misueghiva egh osimtizim ikiam.

⁵ “Gumazitam uan bulmakauba ateghti da mangi an nguazim ko an wainin azenimin tintinibar daru damiva, mitaghniamin ikiavkinigh gumazir igharazimin azenimin daghebar ameghti, bulmakaubar ghuavim uan azenimin dagher aghuariba da ikarvaghham. Egh uaghan wainin oviziba gumazir kam ikarvagh a daningam.*

⁶ “Gumazitam uan dadam daboroghti avim isi bar ekevegh mangi, mitaghniamin ikiavkinigh gumazir igharazimin witin azenim, o witin me

* **22:5:** Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati.

dighora pozim mikinizibar isighti, gumazir avim atizir kam, bizir isizir kaba bar da ikarvagh.

⁷ Gumazitam dagiataba o bizir igharazitaba isi uan namakam danighti a dar gan ikiti, okimakiar gumazitam bizir kaba okemegham, gin me okimakiar gumazimin suiraghti, okimakiar gumazir kam bizir pumuning pumuningin dagiaba ko bizir an okemeziba ikarvagh.

⁸ “Egh me okimakiar gumazim inighan koghti, ia gumazir bizibar garim inigh na bagh izi anetighti, a nan damazimin mitigh. Egh a kamaghin mikim suam, ‘Ki guizbangira, bizir kaba okemezir puvati.’

⁹ “Egh dughiaba zurara gumazitam uan namakam ko bizir kabagh nighnigh uaning adogham. Aning bulmakauba, donkiba, sipsipba, korotiaba o bizir igharazibagh nighnigh, uaning mikimiva tav suam, ‘Kar nan bizimra,’ eghti ia aning inigh iziti aning nan damazimin tughti ki aning baragh suam, kav ifari. Eghti gumazir ifarir kam bizir pumuning pumuning ikarvagh namakam daningam.

¹⁰ “Eghti gumazitam donki, bulmakau, sip-sip, ko asizir igharazitam, a isi uan namakatam daningighti ana bagh a damuam. Eghti asizir kam osimtizitam a batogham, o an ovegham, o apaniba uariv sogh midorozimin tongin asizir kam modogh a inigh mangighti, gumazitam an ganighan kogham.

¹¹ Egh aning na bagh izi nan damazimin mitigh, egh namakar asizimin garim Ikiavira Itir Godin ziam a dipon suam, ‘Bar guizbangira, ki nin asizitam gasighasighizir puvatigha, tam okemezir

puvatı.’ Eghtı asızımın ghuavım an mıgırıgıam baregh ifuegham. Eghtı an namakar kam asızır ovegezir kam ikarvaghan kogham.

¹² Eghtı okımakıar gumazıtam asızır kam oke-meghtı, namakar kam, an asızım ikarvagh ıvezım asızır ghuavım danıngam.

¹³ Asızır atıatam asızır kam mııueghtı, namakam asızır tuzır dughoraghırezır tam o agharır tam ınıgh namakamın akagham. Eghtı ana asızır kam ikarvaghıı dagıatabar anıngan kogham.

¹⁴ “Gumazıtam uan bulmakau ateghtı an namakam ıngangarım bagh a ınıghtı, egh dughıar bulmakaun ghuavım ıtır puvatızımın, bulmakaun kam osımtızım batogham o ana aremeghtı, gumazır kam asızımın ghuavım gıvezam.

¹⁵ Eghtı bulmakaun ghuavım uan namakam ko ıkıtı, bulmakau osımtızım batoghtı namakam a gıvezan kogham. Egh namakam faragh dagıar akuatam ıngangarım bagh bulmakau ınıghtı, bulmakau osımtızım batoghtı an a gıvezan kogham. Guızbangıra, dagıar a faragha anıngızım ana gıvezegha gıfa.”

God me mıgeır arazır maba

¹⁶ Ezi İkiavıra ıtır God ua kamaghın mıgeı, “Gumazıtam guıvır ıgıamın garıma, a gumazıba ko akuızır puvatızı, me gumazıtam bagha a gınbazır puvatı, gumazır kam a ınıgh a gakaghonegh a ko dakuıghıva, gumazır kam an ıkııı ıvezım ııı guıvımın afezıam gıvezeghıva, amızır kamın ıkıam.

17 Eghti guivir kamın afeziam gumazir kamın aghuaghti, gumazir kam uabi dagiaba isi amizimın afeziam givezam. Ivezir kamın dibobonim, a ivezir amizim gumazitam ko akuizir puvatizimın mın ikiam.

18 “Ia imezibagh amir amizibav sueghti me arimighiregh.

19 “Gumazitam, amizim ko akuir arazim, asızir amebatam ko a damighti, ia a misueghti an aremegh. Amizitam, gumazim ko akuir arazim, asızir apurim ko a damighti, ia a misueghti an aremegh.

20 “Eghti tav asem bagh ofa damigh egh an ziam feghti, ia a misueghti an aremegh. Ia Ikiavira Itir God baghvira ofa damu, egh an ziamra fi.

21 “Ia kantrin igharazimın gumazir ia ko ititam pazıva a damuan marki, egh osımtizim a darıghan kogham. Ia fo, ia faragha an mın kamaghıra Isipın kantrin ike.

22 Ia pazıva amizir pam aremezim damuan marki, egh uaghan borir afeziam aremezim pazıva a damuan marki.

23 Ia pazi me damuti, me akurvazim bagh na bagh arangti, ki men dimdiam baragham.

24 Egh ki navim ikuvigh, gumazir kurabar amighti, me izi ia misoghti, ia arimighiregham. Kamaghın, ia uaghan amuiba paba puvatigham, eghti ian boriba afeziaba puvatigham.

22:18: Godın Arazıba 18:10-11 **22:19:** Ofa Gami 18:23; 20:15-16; Godın Arazıba 27:21 **22:20:** Godın Arazıba 17:2-7 **22:21:** Ua Me Ini 23:9; Ofa Gami 19:33-34; Godın Arazıba 24:17-18; 27:19

²⁵ “Nan gumazamizir dagiaba ko biziba bar pu-
vatiziba, men tav ia da dagiataba inighti ia me
daning nighnigh suam, a gin ua ia ikarvagh
am. Ia gumazir dagiar ingangaribagh amibar min, gu-
mazir kaba da, dagiar kaba ua da iniva, dagiataba
uam a gisin darighan marki, Bar marki.

²⁶ Gumazir tam ian dagiaba inigh uan korotiar
azenimin azuim isi ia daning mikim suam, koro-
tiar kam kamaghin ian aka, a gin dagiar kaba ua
da ikaragh. Eghti ia uam an korotiar azenan
azuim, dughiar kamra aruem tighar magiram, ia
uam a daningh.

²⁷ Guizbangira, a bar korotiar azenimin azuir
kamra iti. Egh dimagarimin a fefem a daningti,
an arugharughan kogham. Eghti ni korotiar
azenimin azuir ruarimin suiraghti, a bizir tizimin
uan mikarzim avaragh dakuam? Ki gumazamiz-
iba bar men apangkufi. Kamaghin, gumazir kam
uabin akurvaghsi na mikimti, ki an migirigiam
baragh.

²⁸ “Ia God, akar kuraba a mikiman kogham.
Egh ia akar kuratam uan gumazir dapanitam
mikiman kogh, an ziam gasighasighan kogham.

²⁹ “Ia uan witin faragha zuiba, ko wainin dipar
faragha zuiba, ko olivin borer faragha zuiba, ia
nan anogoroghan marki. Egh ia da inigh ofan min
nan ziam fisi na daning. Egh ia uan otarir ivariaba
na daning.

³⁰ Ia uaghan uan bulmakaun faragha otiviz-
iba ko sipsipin faragha otiviziba na bagh ofa

22:25: Ofa Gami 25:35-38; Godin Araziba 15:7-11; 23:19-20

22:26: Godin Araziba 24:10-13 **22:28:** Aposel 23:5

damu. Bulmakaun nguzim ko sipsipin nguzim 7plan aruebar uan amebam ko ikeghti, namba 8in dughiam, ia a misueghiva na bagh ofa damuam.

³¹ Guizbangira, ia nan gumazamizibara. Kamaghin amizi, asizir atiatam misogha dughoragh-suezir asizim, ia an tuzitam aman marki. Ia an tuziba isi afiabar aning.”

23

Israelia arazir aghuaribara damu

¹ Moses Ikiavira Itir Godin akam kamaghin anekuri, “Ni bizir otozitam baraghizi, a guizin akam puvati, ni bizir kam tintinibar a mikiman marki. Gumazitam arazir kuratam damighti, osimtizim an ikiti, ni kotin aven akar ifavaribav kimiva an akurvaghan marki.

² Gumazir aviriba arazir kurabar amuti, ni men arazibar gin mangan marki. Eghti gumazir aviriba kotiamin mangiva, kotiam gifaramin migirigibav kimti, ni men arazir kabar gin mangan marki.

³ Gumazitaba gumazir biziba puvatizim kotiam datighti, a uabin akurvaghsi ni inighti, ni gumazir biziba puvatizimin akurvaghsi ifavarir migirigibav kiman marki.

⁴ “Eghti nin apanimin donki o bulmakau divazim ategh pura daruti, ni an ganigh, uam a inigh gumazir kam bagh mangi.

⁵ Ni gumazir ian aghuazimin donkin ganti, a bizir osimtiziba ater irighiv ikiti, ni gumazir kamin

22:31: Ofa Gami 17:15
19:11-12; Godin Araziba 5:20
Godin Araziba 22:1-4

23:1: Ua Me Ini 20:16; Ofa Gami
23:3: Ofa Gami 19:15 **23:4:**

akuragh uam an donki ghufegh. Ni aneteghti a nguazimın irıghıv ikian marki.

⁶ Gumazir biziba puvatızitam kotiamın mangiti, ia kotiamın aven a gifarıva a dikabınan marki.

⁷ Ni migirıgiar ifavaribar gumazim gasıva a isi kotiam darıghan marki. Egh gumazir aghuarim arazir kuratam damıghan koghti, ia isi kotiam datıghıva, ni puram a misueghti an aremeghan marki. Guizbangıra, gumazir arazir kurar kam gamim, an osımtızim ikıvıra ikiti ki a isi kotiam datıghti, an ovengam.

⁸ Gumazitam ia apezeper kotiam gifarısıva dagıaba ia danıngti, ia dagıar kaba inian marki. Guizbangıra, arazir kam gumazir dapanibar damaziba apırizi me deravıra nıghnızir puvati. Egha arazir kam uaghan gumazir aghuarir osımtıziba puvatızibar kotiam gasıghasısi.

⁹ Kantrin ıgharazıbar gumazamızir ia ko itiba ia pazi me damuan marki. Guizbangıra, ia uari faragha uan kantri ategha Isipın kantrin ikegha, Kantrin Igharazıbar Gumazamızibar navir averi-abagh fogha gıfa.”

Namba 7ın azenim ko Sabatın dughiamın arazıba

¹⁰ Ezi Moses İkiavıra İtir Godın akam isa İsraelia mıgei, “İa azenibar dagheba oparıva, dagheba ini-amin dughiamın da asi pozıbav kın, mangi 6plan azenibar otıfigh.

¹¹ Eghti namba 7ın azenimın ia nguazim ateghti an avughsi pura iki. Egh ia an otıvir dagheba

23:6: Ofa Gami 19:15; Godın Arazıba 16:19 **23:9:** Ua Me Ini 22:21; Ofa Gami 19:33-34; Godın Arazıba 24:17-18; 27:19 **23:10:** Ofa Gami 25:1-7

inian marki. Ni uaghan arazir kamra wainin azenim ko olivin azenim damu. Eghti biziba puvatizir gumamazibara, azenir kabar dagheba iniam. Egh gumazir biziba puvatiziba, me dagher naba ateghtima, asizir atiaba dagher kabar ami da givagham.

¹² “Eghti wikba bar ni 6plan dughia bar uan ingangaribar amu, egh namba 7in dughiam ni ingaran marki. Ni avughsi. Eghti arazir kamra nin donki, bulmakau, ko ingangarir gumazir an amebam nin dipenimin a batezim, ko Kantrin Igharazibar Gumamazir ni ko itiba, me bar avughsi, egh deraghvira ua gavgavir igiam iniam.

¹³ “Ni deraghvira oreghiva nan akar ki ni ganingizibar gin mangi. Egh ia asebar ziaba diponan marki. Egh me ko mikiman marki. Bar marki.”

Isar ekia 3pla

(Ua Me Ini 34:18-26; Godin Araziba 16:1-17)

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia azeniba vaghvagh dar dughiar 3plan na bagh isam damu nan ziam fam.

¹⁵ Ki Akar Gavgavimin ia mikemezi moghin, ia Yis Puvatizir Bretin Isam Damuamin Dughiam a damuva, uari akuvagh nan ziam fi. Egh dughiar ki Abipin iakinimin inabazimin, ia 7plan dughia bar, yis puvatizir bretra ami. Ia fo, iakinir kamra ia Isipin kantri ataki. Egh ia na bagh izisi dafarir kinibar izan marki. Ia izi nan ziam fisi, na bagh ofan taba inigh izi.

23:12: Ua Me Ini 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Ofa Gami 23:3; Godin Araziba 5:13-14 **23:15:** Ua Me Ini 12:14-20; Ofa Gami 23:6-8; Diboboniba 28:17-25

16 “Egh uaghan ia Azenibar Dagher Igiaba Asi-amin Dughiamin ia na bagh isam damu. Dughiar ia witin faragha aniba iniamim, isar ekiar kam otogham.

“Egh ia Averpenibar Iki Dagher Abuananaba Asiamin Dughiam, ia na bagh isam damu. Ia iakinir iter oviziba anir dughiamin, ia dagher abuananaba asigh dar pozibav kinigh, egh isar kam damu.

17 Egh azeniba vaghvagh, dughiar 3plan kaba, ian gumazamiziba bar izi, egh ia nan ziam fisi, nan damazimin otogh, ki Ikiavira Itir Godin ian Ekiam.

18 Egh ia asizim isi na bagh ofa damuva, egh an ghuzim isi na daningsi, ia Bret Yis itim sara ofa damuan marki. Ia asizir ofa damuamimin oviba bar da tuegh. Egh ia oviba ateghti da iki mangi amimzaraghan otivan marki.

19 “Ia dagher faragha asiba, dar dagher bar aghuibara, ia da inigh nan Dipenimin mangi ofan min, ki Ikiavira Itir God, ian God, da na daning.

“Egh ia memen nguzitam isi minem darugh, an amebamin oter eborim sara anevighan marki.”

God akar dikirizir maba Israelia ganidi

20 Ezi Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia oragh. Ki enselin mam amadaghti a tuavimin ia ko mangi ia geghuv, ian aku mangi kantrin ki ia bagha dikirizimin otogham.

21 Ia deragh an akam baragh, egh an gin mangi. Egh ia an akam batoghan kogham. Guizbangira, nan gavgavim a ko iti, eghti a gumazamizir

23:16: Ofa Gami 23:15-21; 23:39-43; Diboboniba 28:26-31

23:19: Ua Me Ini 34:26; Godin Araziba 14:21; 26:2

an akaba batozibar arazir kuraba gin amangan kogham.

²² Ia an akamin gin mangigh, egh bizir ki mikemezibar amighti, ki ian apanibar apanimin min otogh me misogham. Eghti gumazir ia adogha ia batoziba, ki me adogh me batuegham.

²³ Eghti nan ensel ian faragh mangiva, ia inigh Amorian nguazimin aven mangi, egh Hitia, Peresia, Kenania, Hivia, ko Jebusia, men nguaziba bar dar aven mangam. Egh ki bar me kuavaremegham.

²⁴ Ia teviba pirigh men asebar ziaba fan marki. Egh ia men asebar ziaba fer araziba inian kogham. Egh ia men asebar marvir guaba da kunti da iriti, ia dagh asighasigh. Egh guarir akinir men ofa gamir dakozibar tuivav itiba, da a bighiva da misarirarikigh.

²⁵ Egh ia nan ziamra fi, kirara Ikiavira Itir God, ian God. Ia kamaghin damuti, ki bar deraghvira ia damuva, dagheba ko dipaba ia daningiva, ia dam arimariaba batuegham.

²⁶ Egh ki amiziba ateghti me deraghvira boriba batam. Egh ki amizir paba itibar, naviba apiran kogham. Eghti me bar boriba batam. Ia zuamira ovengan kogham. Puvati. Ki ia ateghti, ia dughiar ruarimin nguazir kam in ikiam.

²⁷ Egh ki ian faragh mangi, egh atiatir ekiam ian apanibar atigh, me damuti me akong tintinibar nighnigh onganigham. Eghti ki me damighti me ian aregham.

²⁸ Egh ki gumazibagh ivir apariba amadaghti da ian faragh mangi Hivia, Kenania ko Hitia givi me batuegham.

29 Ki azenir vamiran me batueghan kogham. Ki kamaghin damighti, nguazim pura ikiti asizir atiaba avirasemegh an iki, ia gasighasigham.

30 Ki ian apaniba nimira nimira me batogh mangi, dughiar ia avirasemeghamim, ia nguazir kam bar a inigham.

31 Eghti ki ian mitaghniaba arighti ian nguazimin mitagniam, Akaban Dipamin boroghin itir Ongarir Aghevimin ikegh mangi, Mediterenianin Ongarir Ekiamin tugham. Egh gumazamiziba puvatizir danganimin ikegh mangi, Yufretisin Fanemin tugham. Egh ki gavgavim ia daningti nguazir kam in itir gumazamiziba, ia me gafiragham. Eghti ia kantrin kam in aven mangi, me batueghti me mangam.

32 Ia me ko akar dikirizir gavgavitam damuan marki, egh uaghan men aseba ko akar dikirizir gavgavitam damuan kogham.

33 Egh ia me ateghti, me ian kantrin ikian marki. Puvatighti me ia damighti ia arazir kuram na damigham. Egh ia men asebar ziaba feghti, arazir kam azuazimin min ia misueghti ia iri bar geveg-ham.”

24

Ikiavira Itir God, Akar Dikirizir Gavgavim Israelia ko a gami

¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ki kamagsua, Ni, Aron, Nadap, Abihu, ko Israelian gumazir 70plan gumazir dapaniba, ia mighsiamin anang na bagh izi. Egh ia tong

saghon ikiava, tevimning apirigh guam nguazimin anebiragh nan ziam fi.

² Eghti Moses uabira, Ikiavira Itir God bagh izi. Gumazir dapanir igharaziba nan boroghin izan marki. Eghti gumazamiziba Moses ko anangan kogham.”

³ Ezi Moses ghua Ikiavira Itir Godin migirigiaba ko arazir e gin mangi damuamiba, bar gumazamizibav mikeme. Ezi me oregha bar kamaghin migei, “Bizir Ikiavira Itir God damuasa e mikemeziba bar, e dar amuam.”

⁴ Egha Moses Ikiavira Itir Godin akaba akinafarir mamın bar a da osiri. Egha amınzaraghan a dikavigha ofa gamir dakozim mighsiamin apinimın a gami. Egha ofa gamir dakozir kamın boroghın, a 12plan dagiar ruariba ase, da Israelian 12plan anababar ababanım gami.

⁵ Egha a Israelian gumazir igiar maba amadazi, me ghua ofaba Ikiavira Itir God ganıdi. Ezi ofan maba, da asızir me avimın tuazi bar isigha mighiriziba, ezi maba da bulmakaun apurir igiaba, gumazamiziba God ko navir vamıran ikiasava amir ofaba.

⁶ Ezi me a gamigha gıvazıma, Moses bulmakaubar ghuziba inigha, ghuziba tuiragha maba isa itarir ekiabagh arisi. Egha ghuzir nar ikiavira itiba an ada isa ofa gamir dakozimın da kavamadi.

⁷ Egha an akinafarir Akar Dikirizir Gavgavım aven itim, inigha gumazamiziba bagha a dibori. Ezi me a baregha, me bar kamaghın migei, “Bizir Ikiavira Itir God e mikemeziba, e bar dar amuam.”

⁸ Egha Moses ghuzim inigha, gumazamizibagh isin a kavamadi. Egha kamaghin me migei, “Ghuzir kamra, Ikiavira Itir God, Akar Dikirizir Gavgavir kam, ia koma a gami, ezi ghuzir kam gavgavim a ganidi. Ezi Akar Dikirizir Gavgavir kam, arazir God ia ganingiziba, a dagh isin tu.”

⁹ Egha gin Moses, Aron, Nadap, Abihu, ko Israelian gumazir dapanir 70pla, me mighsiamin ghuavanadi.

¹⁰ Egha me Israelian Godin gari. Ezi an dagarimningin apengan bluplan bizir ekiam ikia dagiar azuarimin min gara, egha overiam taghtazi moghin angazangari.

¹¹ Guizbangira, me Godin gari, ezi a me gasighasighizir puvati. Ezi dughiar kam me danganir kam in ikia uari inigha apiagha dagheba ko dipaba api.

Moses Sainain Mighsiamin ghuavanabo

¹² Ezi gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni na bagh mighsiamin anangiva, nan boroghin tugh. Ki Osirizir Arazir maba ko, Akar Gavgaviba isa dagiar akuamningin da osiri. Ki kamaghsua, ni Osirizir Arazir kaba gumazamizibagh eghan men sure damu, kamaghin ki dagiar akuar kamning ni daningam.”

¹³ Ezi Moses uan ingangarir gumazim Josua ko uaning akirigha, Moses Godin mighsiamin ghuavanadi.

¹⁴ Moses faragha Israelian gumazir dapaniba kamaghin me migei, “Ia kaghira dapiagh iki, egh ga mizuam ikiti, ga uamategh izam. Aron ko

24:8: Matyu 26:28; Mak 14:24; Luk 22:20; 1 Korin 11:25; Hibru 9:19-20; 10:29

Hur ia ko ikiam. Gumazitaba osimtiziba gumazir igharazibar ikiva, aning bagh mangiti, aning da akiram.”

¹⁵ Ezi Moses mikemegha givagha, Sainain Mighsiamin ghuavanadi. Ezi ghuariar ekiam mighsiam avara.

¹⁶⁻¹⁷ Ezi Ikiavira Itir Godin angazangarim mighsiamin izaghiri. Ezi Israelia Ikiavira Itir Godin angazangarir kamin garima, men damazimin avir ekiam mighsiam gisin isia iti. Ezi ghuariam 6plan dughiabar mighsiam avara. Ezi namba 7in dughiam, Ikiavira Itir God ghuariam in tongin ikia Mosesin dia.

¹⁸ Ezi Moses ghuariam in aven ghugha, mighsiamin bar pin ghuavanadi. Egha mighsiamin ikia ghua 40plan dughiaba ko dimagaribar tu.

25

Gumazamiziba God bagh Purirpenimin ingarsi bizibar aningam

(Ua Me Ini 35:4-9)

¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,

² “Ni Israelia mikemeghti, me biziba inigh ofan min na daning. Gumazamizir uan biziba na daningasa naviba dikaviba, me da ni daning.

³ Eghti ni bizir kaba me dama da inigh. Gol, silva, bras ko,

⁴ sipsipin arizibar ingarizir tretin bluplaba, pighagheviba, agheviba ko, inir ghurghurir aghuariba, ko inir me memen arizibar ingariziba ko,

⁵ sipsipin apurimin inir me penin aghevimin aghuiziba ko, ongarimin itir asizir ekiabar iniba ko, akasin temeba ko,

⁶ lambagh arigha dagh aboir olivin borem ko, pauran mughuriar aghuim zuir me olivin borem sara verezir God ua bagha inabazir bizibagh ingem, ko pauran mughuriar aghuim gamiba.

⁷ Egh dagiar pizir aghuariba ko, dagiar aghuir ivezim bar pin kozir igharaziba inigh, da ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar otevir azenan itimin kurkegh, egh an forivtarir inir an evarimin poroghav itim gituigh.

⁸ Egh ni gumazamizibav kemeghti, me na bagh Purirpenitamin ingarighi, ki men tongin ikiam.

⁹ Egh ia Purirpenir kamın ingarighi, bizir an azenan itiba ko aven ikiamiba bar nedazir ki ni daningamimin mirara ganam.”

Me Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin ingaram

(Ua Me Ini 37:1-9)

¹⁰ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ni gumazamizibav kemeghti me akasin temer araribar Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin ingarighi, an ruarim 110 sentimitan tughti, an arozim 66 sentimitan tughti, an tuirivim 66 sentimitan tugh.

¹¹ Eghti ia golin aghuarim isi an averiam ko azenimin poghiva a nokegh. Egh golin ruari tamin Boksiamin apinimin miriam bar an poghiva a ikiraruigh.

¹² Egh ia Boksiam darugh anetersi gol ringin 4plan ingarigh, egh a tuivamin suer 4plan boroghin gol ringin 4pla arigh, egh 4plan suebagh

ikegh. Egh pumuning isi Boksiamin vongin aning ikegh, pumuning vongin aning ikegh.

¹³ Egh ia Boksiam atersi akasin iter otevir pumuning inigh, egh deragh aning akirigh. Egh ia golrama aning poghiva aning nokegh.

¹⁴ Egh ia Boksiam atersi iter otevir kamning isi, tam vongin an ringning darugh, egh tam vongin an ringning darugh.

¹⁵ Eghti iter otevir kamning zurara ringbar iki kamaghira iki. Ia aning asian marki.

¹⁶ Eghti kigin Akar Dikirizir Gavgavim itir dagiar akuamning isi ni danighti ni aning isi Boksiamin aven aning atigh.

¹⁷ “Egh ia Boksiamin asuam golin aghuarimin an ingarighti, an ruarim 110 sentimitan tughti, an arozim 66 sentimitan tugh. Danganir kam, kar gumazamizibar arazir kuraba gin amangamin danganim.

¹⁸ Egh ia golin taba inigh, haman dav suegh, egh enselin bar gavgavir pumuningin nedazimningin ingarigh. Eghti enselning Boksiamin asuam gisin tughiv iki, tav vongin ikiti, tav vongin ikiam.

¹⁹ Eghti tam Boksiamin asuamin agharir guvimin tughti, tam agharir kiriamin tugh. Ia golin tam inigh, egh enselin bar gavgavir kamningin nedazim ko Boksiamin asuam danganir kamran dar ingarigh. Eghti da bizir vamiran min otogham.

²⁰ Eghti enselin bar gavgavir pumuningin nedazim arazir kuraba gin amadir danganimin tughiv ikiam, eghti aningin guamning uaningin akuigh aviragh Boksiamin gan. Eghti aningin

avızimning kuighirigh iki, Boksiamın asuam avaragham.

²¹ Eghti ki Akar Dikirizir Gavgavim itir dagiar akuar kamning ni danighti, ni aning isi Boksiamın aven aning atigh, egh Boksiamın asuam dukuagh.

²² Eghti ki danganir arazir kuraba gin amadir kamın, enselin bar gavgavimningin nedazimningin tongin Boksiamın asuam gisin ni bativam. Egh ki uan Akar Gavgaviba ni daningam. Eghti ni nan Akar Gavgaviba Israelia daningam.”

Me God daningamin bret arighamin dakozimın ingaram

(Ua Me Ini 37:10-16)

²³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın miğei, “Ia akasın tememın dakozir tamın ingarigh, eghti an ruarim 88 sentimitan tughti, an arozim 44 sentimitan tugh, eghti an tuirivim 66 sentimitan tugh.

²⁴⁻²⁵ Egh ia dakozir kam golin aghuarimın an poghıva a nokegh, egh golin ruaritamın an miriamın poghıva bar a ikıruigh. Ia golin ruarir kam damighti a tong fiğh anabogh, egh dakozimın apıniba bar da inigh, eghti an tuirivim 8 sentimitan tugh. Eghti ia golin ruarir kamın, an miriamın golin igharazitamın an adiarim damigh golin ruarir kam bar an poghıva a ikıruigh.

²⁶⁻²⁷ Egh ia gol ringin 4plan ingarigh dakozimın mikebabar suebar boroghın da ikegh. Eghti 4plan gol ringin kaba dakozimın apınimın boroghıra ikiam. Da akasın temer dakozim ateramningin suigham.

28 Egh ia akasin iter otevir pumuning isi dakozim atersi deragh aning akirigh, egh golrama aningın poghıva aning nokegh.

29 Egh ia, ofa damuamin wain fufughamin itarir ekiaba ko doziba, kapba, ko botolba, ia golin aghuimra bizir kabar ingarigh.

30 Egh ia zurara bretin na daningamim, a isi dakozir kam datıghtı, a nan damazimin ikivira ikiam.”

*Me lamba afamin aghorimin ingaram
(Ua Me Ini 37:17-24)*

31 Ezi Ikiavira Itir God ua kamaghın mıgei, “Ia golin aghuarim inigh lamın aghorimin ingarigh. Egh haman golin kam misuegh egh lamın aghorim asamin mingarimin ingarigh, egh lambar agharibar ingarighıva, dar afamin danganibar boroghın, akimarir tıghar onamiba ko onezibar ingarigh. Egh biziba bar dar arıghtı da bizir vamıran mın ikiam.

32 Eghtı lamba afamin aghorir kam 6plan aghariba iki, eghtı 3pla vongın ikiti, 3pla vongın iki.

33 Eghtı lamba afamin aghorir kam, 6plan aghariba vaghvagh akimarir 3pla iki, eghtı da lamın kabar apengan ikiam. Eghtı lamın aghariba bar kamaghıra ganam. Eghtı akimaribar gananiba amonın tememın akimaribar mın ganam.

34 Eghtı lamın aghorim uabi kamaghın ganam, ia akimarir 4pla ingarightı da amonın tememın akimaribar mın, taba tıghar onamibar mın ganti, taba onezibar mın gan.

³⁵ Egh agharir pumuning uaningin akuizi naghin ia akimarir dafarir muziarir kabar ingarigh. Egh agharir igharaziba uaghan kamaghira dar amu.

³⁶ Egh ia hama inigh golin aghuir kam misuegh, egh bizir kabar amighti da bizir vamiran min ikiam.

³⁷ Egh ia 7plan lambar ingarigh, da isi dar agharibar arikigh. Egh deravira da aseghti, dar angazangarim siragh deragh nan Purirpenimin averiam gisiragh.

³⁸ Egh golin aghuariba inigh, egh akamimin min avimin suizir bizitabar ingarigh egh uaghan itaribar ingarigh.

³⁹ Ia 35 kilogremin golin aghuariba inigh, egh lamba afamin aghorim ko, lamba ko, an ingangarir bizir kaba, bar dar ingarigh.

⁴⁰ Egh ni deraghvira dar ganigh, egh nedazir ki mighsiar kamin nin akazimin gin mangiva, ia bizir kabar ingarigh.”

26

Me Godin Purirpenimin ingaram

(Ua Me Ini 36:8-38)

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia na bagh Purirpenir tam 10plan inir ghurghurir aghuibar an ingarigh. Nir kaba ia tretin bluplaba ko, pighagheviba ko, agheviba inigh enselin bar gavgavibar nedaziba isamigh.

² Egh 10plan inir kabar ingarighti dar otevíba bar voroghira mangi. Eghti dar ruariba 12 mitan tughti, dar aroziba 2 mitan tugh.

³ Egh da arueghsi, ia 5plan iniba dar akuigh ua da isamigh. Egh 5plan mabar akuigh ua kamaghira da isamigh.

⁴ Egh bluplan tretin righizir kuzir taba, inimning uaningin sasuihisi aningin miriamningin da isamigh.

⁵ Egh 50plan tretin irighizir kuziba, inir faragha itimin miriam gituigh, egh 50plan tretin irighizir kuziba namba 2in inim kamaghira da a gituighti, dar kuziba voroghira iki.

⁶ Egh ia 50plan golin akezibar ingarighti, da inir ruarir kamningin kuziba isafuragh da ikeghti, aning Purirpenir vamiran otogham.

⁷ “Egh gin ia memen arizibar inir 11plan ingarighti, da Purirpenim avamin inir ekiar vamiran otogh.

⁸ Eghti inir kaba vaghvagh dar ruariba 13 mitan tughti, dar aroziba 2 mitan tugh. Eghti dar abaním voroghira mangi.

⁹ Egh da arueghsi me 5plan iniba uari isafuragh da isamighti, da inir ekiar vamiran otogham. Egh 6pla iniba isafuragh da isamighti da inir ekiar vamiran otogham. Egh namba 2in inir isamizir kam, an namba 6in inir otevir kam an otevim remegh Purirpenimin tiam avaragh.

¹⁰ Egh 50plan tretin irighizir kuziba, inir faragha itimin miriam gituigh, egh 50pla tretin irighizir kuziba inir namba 2in miriamin dagh ituigh.

11 Egh 50plan brasin akezibar ingarigh, egh akeziba isi tretin irighizir kuzir kabar aghuigh, egh inir kamning uaning isafuraghti inir ekiar vamira ikiam.

12 Eghti inir ruarir kamın 1 mitan pura itimin, ia Purirpenimin girakirangin aneguraghti a magiri nguazim girigh.

13 Eghti inir Purirpenim avamim, an ruarim, aven itir inimin ruarim gafiragh 50 sentimita vong ko vongin ikiam. Eghti inir nar pura ikiamim Purirpenir kam bar anevaragh magiri nguazim girigh.

14 “Egh ia Purirpenim avisi sipsipin apuribar inir me penin aghevimin aghuizimin inimin ingarigh. Egh a gisin darighsi ongarimin asizir ekiamin inim inimin ingarigh.

15 “Egh ia akasin temebar Purirpenimin birir agharibar ingarigh.

16 Eghti birir agharibar ruarim 4 mitan tugh, eghti iter otevir agharibagh iniva ghueziba, 66 sentimitan tugh.

17 Egh ia iter akinir pumuning mingarimning akirigh, egh silvan boksiamning gisin aning asaragh. Egh ia Purirpenimin birir aghariba bar kamaghira dar ingarigh.

18 Egh ia sautin amadaghan Purirpenimin 20plan birir agharibar ingarigh.

19 Egh ia silva inigh 40pla boksia torir muziariba itibar ingarigh, egh birir aghariba dagh asam. Eghti boksia pumuning birir agharir vamiran apebamın ikiam, egh birir agharimin povim gavgavim a daningam.

20-21 Egh ia kamaghira uaghan notin amadaghan birir agharibar ingarigh. Egh 20pla birir agharibar ingarigh, egh birir agharibar poviba gavgavim dar aningsi, ia 40plan silvan boksiabar ingarigh. Egh silvan boksiar pumuning gisin birir aghariba vaghvagh da asi.

22 Egh 6plan birir aghariba Purirpenimin girakirangin aruem ghuaghiri naghin dar ingarigh,

23 egh birir agharir pumuning Purirpenimin girakirangin itir mikebamningin ingarigh.

24 Eghti mikebamningin itir birir agharimning vin uaningin akuigh mavanang bar pin otogh. Egh birir agharir kamning uaning inigh ghuanang ringin vamiran aven mangi voroghira iki. Egh mikebar igharazim kamaghira a damu.

25 Eghti girakirangin 8plan birir aghariba ikiam, eghti 16plan silvan boksiaba da birir agharibar povibar suigham, eghti boksiar pumuning, birir aghariba vaghvagh dar tuivam.

26 “Egh ia akasin temer ruariba inigh, egh dar ighuvir ruaribar ingarigh. Egh notin itir birir aghariba bagh 5plan ighuvibar ingarigh.

27 Egh sautin itir birir aghariba bagh 5plan ighuvibar ingarigh, egh aruem uaghiri naghin itir birir aghariba bagh 5plan ighuvibar ingarigh.

28-29 Egh ia ringbar ingarigh vaghvagh birir agharibar tongira dar arikigh, egh gin ighuvir ruarir kaba isi ringbar aghu mangi, Purirpenimin mikebar mamın ikegh mangi mamın tugh. Egh ia birir aghariba ko ringba ko ighuvir ruariba, golra bar da nokegh.

³⁰ Egh ia gın Purirpenir kam asaraghti, a nedazir ki mighsiamın nın akazımın mırara ganam.

³¹ “Egh ia inir aghuarir ekiatamın ingarigh, egh Purirpenimın aven aneguragh. Ia inir kam, tretın blupla ko, pıghaghevım ko aghevır me sip-sipın arızımın ingarızımın a isamigh. Egh ia de-raghvıra enselin bar gavgavıbar nedazıbar arıgh da isamigh.

³² Egh ia akasın temeba inigh, inir ekiar kam gusi 4plan dıpenir akınıbar ingarigh. Egh dıpenir akınır kaba golin dar poghıva da nokegh. Egh golin akezıba ingarigh nır kamın suıghsı dıpenir akınıbar dar arıkıgh. Egh 4plan silvan boksiabar ingarigh, egh dıpenir akınır kaba boksiabagh asegh.

³³ Egh inir kam inigh dıpenir akınıbar itir akezıbar guıghtı, nır kam, a Purirpenim avarazır nır ekiar uaning sasuirazı naghın apengan iki. Egh dagıar akuar Akar Dıkırızır Gavgavım itimningın Boksiam, inir kamın girakırangın aven anetıgh. Eghtı inir kam Purirpenimın aven, dıvazımın mın Anogoroghezır Danganım ko, Bar Anogoroghezır Danganım abıgh ikiam.

³⁴ Egh golin asuam inigh mangı danganır Bar Anogoroghezır Danganımın Boksiam dukuagh. Eghtı Boksiamın asuar kam, kar arazır kuraba gın amangamın danganım.

³⁵ Egh ia bretba arıghamın dakozım ısı notın amadaghan Purirpenimın aven inimın boroghın anetıgh. Egh lamba afamın aghorım ısı sautın amadaghan inimın boroghın anesaragh.

³⁶ “Egh ia Purirpenimın tiar akamın gusi, inir ghurghurir aghuitamın ingarigh, tiar akamın a guraghti a tiar akamın mın iki. Ia tretin sipipin arızibar ingarizir blupla ko, pıghaghevım ko, aghevımın an kurkegh da isamigh.

³⁷ Egh akasın temeşa inigh tiar akam bagh 5plan dipenir akınibar ingarigh, egh golin dar poghıva da nokegh. Egh 5plan brasın boksıar torıba itıbar ingarigh egh dipenir akınıba dagh asam. Egh inir kam agusi golin akezıba isi dipenir akınıbagh ikegh, egh inir kam guragh.”

27

Me asızıba bar isia mıghırır ofa gamir dakozımın ingaram
(Ua Me Ini 38:1-7)

¹ Egha İkiavıra İtir God ua kamaghın mıgei, “İa akasın temeşa inigh, egh asızıba bar isia mıghırır ofa gamir dakozımın ingarigh. Eghti an arozım ko an ruarımın ababanim, aning vırara 2 mita, 20 sentimitan tugh. Eghti an tuirivımın ababanim 1 mita 30 sentimitan tugh.

² Temer akasın ofa gamir dakozımın ingarizimra, ia bulmakaun kombar mın garir bizıbar ingarighti, da ofa gamir dakozımın mıkebabar vaghvagh dar iki, egh ofa gamir dakozım brasın an poghıva a nokegh.

³ Ofan dakozımın ofan ingangarım damusi ia bizir kabar ingar, savolin muzıarıba, itarir ekiaba, pokba, ko avım ateramin itarıba, ko averenim iniamin itarıbar ingarigh. Bizir kaba bar ia brasın dar ingarigh.

4-5 Egh ia bras uaia inigh abizimîn mîn garir bizimîn ingarigh. Egh ofa gamir dakozimîn aven anetigh. Egh ia brasîn ringîn 4plan ingarigh. Egh da isi ofa gamir dakozimîn abizimîn mikebabar arikigh. Egh brasîn ruaritam inigh ofa gamir dakozimîn averiamîn tongiram anetigh a ikiraruigh. Egh uaia brasîn abizimîn mîriaba isi, brasîn ruarir kamîn apengan aneguragh. Eghti abizimîn mîn ganamin bizir kam, ofa gamir dakozimîn averiamîn tongira daperagham.

6 Egh ia akasîn iter otevir pumuning inigh, egh aning akirigh brasîn aning poghiva aning nokegh.

7 Egh ia ofa gamir dakozim atersi akasîn temer kamning isi ringîn an mîriamningîn itibar aghuigh.

8 Ia temer arariba inigh ofa gamir dakozim bok-siamîn mîn an ingarigh, egh boksiamîn dikinimîn ingaran marki. Ia aneteghti an dikinim pura torim iki. Ia nedazir ki mîghsiamîn nîn akazimîn mîrarama an ingarigh.”

*Me Godîn Purirpenimîn
divazim avinam
(Ua Me Ini 38:9-20)*

9 Ezi Ikiavira Itir God ua kamaghîn mîgei, “Ia inir ghurghurir aghuimîn ingarigh, Purirpenim avinsi divazir azenan itimîn ingarigh. Ia inir ruarir kam sautin amadaghan itir divazim bagh an ingarighti, a 44 mitan tugh.

10 Egh ia inir kam gusi, 20plan dipenir akiniba brasîn dar ingarigh, egh dipenir akinir kaba isi 20plan brasîn boksiabagh asegh. Egh inir kam

guamin akeziba ko ðivazimîn agharir ighuviba silvan dar ingarigh.

¹¹ Egh kamaghîra notîn amadaghan itir ðivazimîn ingarigh.

¹² Egh ðivazir aruem ghuaghiri naghîn itim, ia inir ruarir tamîn ingarighti, a 22 mitan tugh. Egh 10plan ðipenir akiniba ko, 10plan brasîn boksiar ðipenir akiniba asamibar ingarigh.

¹³ Eghti ðivazir aruem anadi naghîn itim, an ababanim 22 mitan tugh. Eghti ðivazir kam tiar akam an ikiam.

¹⁴⁻¹⁵ Tiar akamîn mîriamningîn ia ðipenir akiniba asisi brasîn boksiabar ingarigh. 3pla vongîn ikiti 3pla vongîn iki. Brasîn boksiabagh asisi, ia ðipenir akinibar ingarigh. 3pla vongîn da asegh, egh 3pla vongîn da asegh. Egh tiar akamningîn mîriamningîn gusi nir pumuningîn ingarigh. Aningîn arozimning vîrara 6 mita 60 sentimitan tugh.

¹⁶ Egh ðivazimîn tiar akam bagh ia inir ghurghurir aghuaritam, tretîn blupla ko, pîghaghevîm, ko aghevîr me sipsipîn arîzimîn ingariziba isamîva an kurkeghti, a ðivazimîn tiar akam avam. Eghti an arozim 9 mitan tugh. Egh ia 4plan ðipenir akiniba isi 4plan brasîn boksiabagh asegh, egh inir kam isi ðipenir akinir kabar da guigh.

¹⁷ Ingangarim kamaghîn mangam: ia silvan agharir ighuvîr kabar ingarigh, ðivazir kamîn ðipenir akinibar pueghti da bar uarir suikigh. Egh silvan akezibar ingarigh egh ðipenir akinibar arighti da silvan agharir ighuvibar suigham. Egh bras inigh ðipenir akiniba asamin boksiabar in-

garigh.

¹⁸ Eghti divazir kam, an ruarim 44 mitan tughti an arozim 22 mitan tugh, eghti an tuirivim 2 mita 20 sentimitan tugh. Ia inir ghurghurir aghuarir tam inigh divazir kamın ingarigh. Egh ia bras taba inigh divazimın dipenir akınibagh asamin boksiabar ingarigh.

¹⁹ Ia brasra inigh Purirpenimın ingangaribar amuamin bizibar ingarigh. Egh Purirpenim gavgavim a danıngamin afughafughamiba ko an divazim gavgavim a danıngamin afughafughamiba, uaghan brasın dar ingarigh.”

*Lamba deragh dar ganamin arazim
(Ofa Gami 24:1-4)*

²⁰ Egha Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miıgei, “Ni Israelian gumamazibav kemeghti me olivin borer aghuariba inigh iziti, lamın kabagh isi iki mamaghıra ikiam.

²¹ Eghti Aron uan otariba ko lamın kaba inigh, na bativamin Purirpenimın aven mangi. Egh Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiam modozir inimın azenan dar arikigh. Egh dughiabar zurara me borem lambar arıgh, eghti da danganir ki Ikiavıra Itir God itimın, guaratizibar isi mangi mizarazibar otiv. Egh ia Israelia, uan borir gın otivamiba ko, arazir ki damuasa ia mikemezir kamın suiragh gavgavigh iki mamaghıra iki.”

28

*Me ofa gamir gumaziba
kurkamin adiaribar ingaram
(Ua Me Ini 39:1-7)*

¹ Egha Ikiavira Itir God miġiavira ikia kamaghin miġei, “Moses ni uamategh mangigh egh dughiar kamın uan avebam Aron ko an otarir kaba, Nadap, Abihu, Eleasar, ko Itamar, men diaghti me izi. Egh ni Israelian tongin me amisevegh me damighti me nan ofa gamir gumazibar mın iki nan ingangaribar amu.

² Egh Aron bagh, ofa gamir gumazimın korotiar aghuarimın ingarigh, egh an kurkeghti, an gananim igharagh otogh, egh Israelian damazimın ziar ekiam ikiam.

³ Ki kamaghin ifonge, Aron, nan ofa gamir gumazimın otogh, nan ingangarim damuam. Kamaghin, ni gumazir ki korotiaba ko bizir igharazibar ingaramin fofozim me ganingizibar diagh me mikemeghti, me Aron darugh nan ofa damuamin korotiamın ingarigh.

⁴ Egh me mikemeghti me forivtarir nir an evarimın poroghav itimın ingarigh, korotiar otevir azenan itimın ingarigh, korotiar ruarir azenan itimın ingarigh, korotiar ruarir aven itir me tretbar kurkezimın ingarigh, inir dapanir asuar ruarimın ingarigh, egh inir ruarir ivariamın ikezimın ingarigh. Me Aron uan otariba ko me bagh, ofa gamir gumazibar korotiar aghuariba isamigh, eghti me ofa gamir gumazibar mın nan ingangarim damuam.

⁵ Egh ingangarir gumaziba tretin blupla, ko piġhaghevım, ko tretin aghevır me sipsipin arızimın ingarızim, ko gol tret, ko inir għurghurir aghuariba inigh korotiar kabar ingar.

⁶ Egh me korotiar otevir azenan itimın ingarsi, tretin blupla, piġhaghevım ko, tretin aghe-

vir me sipsipin arizimin ingarizim ko, gol tret ko inir ghurghurir aghuir kam kurkazir aghuibar a isamigh.

⁷ Egh inir sazir pumuning korotiamin suighsi a gisin aning isamighti, aning dipizimning gisin anang mangi akirimin inir otevir vongin itimin suiragh.

⁸ Egh me gol tret, ko tretin blupla, pighaghevim, tretin aghevur me sipsipin arizibar ingarizim ko inir ghurghurir aghuarim inigh, egh inir ivariam gikamim adiarir aghuariba a darigh an ingarigh. Egh inir ivariam gikamim isi korotiar otevir azenan itir kamın miriamin porogh a isamigh, eghti bizir pumuning datirighin bizir vamiran min ikiam.

⁹ Egh dagiar pizir aghuarir pumuning inigh, egh Jekopin otarir 12plan ziaba aningın dar ghorıva da osirigh.

¹⁰ Ia kamaghın damu, otarir ivariamın ziam faragh anetigh mangi namba 12in otarimın tugh. Egh 6plan ziaba isi dagiar tam darigh, egh 6pla isi dagiar igharazim datigh.

¹¹ Ni ingangarir kam isi gumazir dagiaba aghoramin fofozim itim daningigh, eghti a Jekopin otaribar ziaba isi dagiar kamningin dar ghoregh. Egh ia dagiamningin suighsi golin kurkazir pumuningin ingarigh.

¹² Egh dagiar kamning isi korotiar otevir azenan itimin dipizimningin itir inir sazimning gisin aning isamigh, eghti aning Israelin 12plan anababar ababanimin min ikiam. Eghti Aron uan dipizimningin men ziaba aterti, ki Ikiavira Itir God dar gan uan gumazamiziba zurara me

ginighnighvira ikiam.

¹³⁻¹⁴ Ia dagiamningin suighamin golin kurkazir kamningin ingarigh. Egh golin aghuarim inigh tretin min ikarizibagh irighiva, egh da isi da nuavigh golin benir pumuningin ingarigh. Egh benir kamning inigh dagiamning suighamin golin kurkazir kamningin porogh.”

Ofa gamir gumazibar dapanimin evarimin poghsi forivtarir inimin ingarigh

(Ua Me Ini 29:8-21)

¹⁵ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia ofa gamir gumazibar dapanimin evarim gikisi forivtarir initamin ingarigh. Kar Godin ifongiam gifofoghamin bizim. Egh ia kamaghira korotiar otevir azenimin itimin ingarizimin mirara, gol tret, ko tretin blupla, pighaghevim, ko tretin aghevur me sipsipin arizibar ingarizim ko inir ghurghurir aghuarim inigh, egh forivtarir inir muziarir kam bar deragh an ingarigh, egh kamaghirama an kurkegh.

¹⁶ Ia forivtarir inir muziarir kam in ingarighti, an inim in ruarim 44 sentimitan tughti an arozim 22 sentimitan tugh. Egh deraghvira tongira a remeghti, a forivtarimin min otoghti, an otevirar ababaniba voroghira mangi.

¹⁷⁻²¹ Egh ia 12plan dagiar ivezim bar pin koziba isi, dagiar kaba bar da vaghvagh Jekopin otaribar ziaba osirigh, eghti dagiaba vaghvagh an anababar abanimin min ikiam. Ia golin taba inigh dagiabar suizir golin kurkazibar ingarigh, egha dagiaba vaghvagh da afegh egh forivtarir inim in azenan da ikegh. Egh ia dagiar kaba isi,

4plan abiar ruaribar forivtarir inir kamın azenan da ikegh. Egh faragha itir abiamın dagiar me kamaghın dıborıba, rubı, topas, ko ganet, da ikegh. Egh abiar an girara itimın dagiar emeral, sapaia, ko daimon ikegh. Egh abiar mıkezimın, dagiar terkois, aget, ko ametisın dagıaba ikegh. Egh namba 4ın abiamın, berilın dagıam ko, dagiar pızir aghuarım ko jaspın dagıam ikegh.

22 “Egh ia golın aghuarım inigh egh tretın mın ikarızıbagh irigh da nuavigh egh benir pumuningın ingarigh, eghtı aning forivtarir inir evarımın guraghav itimın suıgham.

23-24 Egh gol ringın pumuningın ingarigh, egh aning isi evarımın ikiamın forivtarir inimın mıkebar pın itimningın aning ikegh. Egh golın benimning isi, aningın otevimning, forivtarir inimın itir gol ringın kamning gikegh.

25 Ia golın benir otevir ıgharazımning isi, dıpızımningın itir dagıamningın suızir golın kurkazımning gikegh. Egh tuavir kamın forivtarir nır kam isi, korotiar otevir azenan itim gikegh.

26 Egh ia ua gol ringın pumuningın ingarigh, egh aning isi evarımın itir forivtarir inir otevimın mıkebamningın vın aning ikegh. Ringın kamning datırighın korotiar otevir azenan itimın boroghın ikiam.

27 Egh ia gol ringın pumuning uam aningın ingarigh, egh aning isi korotiar otevir ivariamın amadaghan itimın, azenan aning porogh aning isamigh. Egh aning ikeghtı, aningın otevimning dıpızımningın ikegha izıghırı inir ruarır ivariam gıkezımın tugh. Egh ivariam gıkezır inir me deraghavıra kurkezır kam an boroghın, gol ringning

isamigh.

²⁸ Egh benir sazir blupla inigh, evarimîn iki-amin forivtarir inimîn ringning isi, korotiar otevir azenan itimîn ringning gikegh, eghti evarimîn itir forivtarir inim, korotiar otevir azenan itimîn suiragh gavgavighti, evarimîn ikiamin forivtarir inim ighuamangan kogham.

²⁹ “Egh Aron Anogoroghezir Danganir kamîn aven mangamin dughiar kamîn, a forivtarir inir Israelian ovavibar ziaba aven itim inigh uan evarimîn boroghîn uan evarim gikegh. Kar Godîn ifongiam gifoghamin bizim. Eghti ki Ikiavira Itir God kamaghîn ganigh, egh ki uan gumazamiziba zurara me ginighnigham.

³⁰ Egh dagiar Godîn ifongiam gifofoghamin kamning isi, forivtarir inir an evarimîn itim darugh, eghti aning an evarim gisirara ikiam. Eghti Aron Anogoroghezir Danganimîn mangi, ki Ikiavira Itir Godîn damazimîn tuivsi, a dagiar kamning inigh aning sara mangi. Egh Israelia Godîn ifongiam gifoghsi, Aron dagiar kamning uan forivtarir inim darugh, uan evarim gisirara aning ater Ikiavira Itir Godîn damazimîn tuivam.”

*Me ofa gamir gumaziba bagh
korotiar igharazitabar ingaram
(Ua Me Ini 39:22-31)*

³¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghîn miġei, “Ia korotiar ruarir azenan itimîn ingarighti a korotiar otevir azenan itimîn apengan ikiam. Ia inir bluplan kinir, me sipsipîn arizimîn ingarizimîn an ingarigh.

³² Egh ia korotiar kam torim a datigh, eghti ofa gamir gumazim uan dapanim aghuam. Egh inir avizir muziarir tam isi torir kam midorozir korotiam isamizi moghin a ighuigh a isamigh, eghti an torimin apiniba gavgavighti torim bigh ekevegh mangan kogham.

³³⁻³⁴ Egh ia tretin blupla ko pighaghevim ko tretin aghevir me sipsipin arizimin irighizim inigh, egh iter pomigranetin ovizibar min bizitaba isamigh. Egh ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar ruarir azenan itimin vin bizir kaba isamigh egh golin ingarizir beloba vaghvagh pomigranetin ovizibar tizibar da isamighti, da ituighiv ikiam.

³⁵ Eghti Aron korotiar kam arugh ofa gamir gumazimin ingangarim damuam. Egh a, ki Ikiavira Itir God, nan damazimin boroghin Anogoroghezir Danganimin aven izegh egh uam azenan mangamin dughiam, gumazamiziba belobar ararem baragham. A kamaghin damighan kogh, egh aremegham.

³⁶ “Egh ia golin akuar aghuaritam inigh, medelin tam iningarigh, egh akam kamaghin a gisin an osirigh, ‘Kar Ikiavira Itir Godin Gumazimra.’

³⁷ Egh ia bluplan benim inigh gol medelin kam nir dapanir asuar ruarimin guam gitusi an ingarigh, eghti an ofa gamir gumazibar dapanir asuamin guam gitoroghiv iki.

³⁸ Aron zurara inir dapanir asuar medel itir kam uan dapanim darigh. Eghti kamaghin ki Ikiavira Itir God, ki ofan Israelia na ganidiba ki da inisi ifuegham. Egh me ofa gamir arazitaba

pueghti, Aron men arazir kurabar osimtizim at-eram.

³⁹ “Egh ia tretin ghurghurir aghuariba inigh, egh korotiar ruarir aven itimin ingarigh, egh tretbar kurkazimin an ingarigh. Egh Aronin dapanim darighsi inir ghurghurir aghuarim inigh, egh inir dapanir asuar ruarimin ingarigh. Egh inir ghurghurir aghuarim inigh inir ruarir ivariam gitim an ingarigh, egh kurkazir aghuubar an ingarigh.

⁴⁰ “Egh ia Aronin otariba bagh korotiar ruarir aven itiba ko inir ruarir ivariam in ikeziba ko inir dapanir asuar oteyibar ingarigh. Eghti me deraghvira kurkeghti men ganganim igharagh otogh gumazamizibar damazibar ziar ekiaba ikiam.

⁴¹ Eghti Moses, ni korotiar kaba isi uan avbam Aron uan otariba ko me daghuam. Egh olivin boreme me gingegh, egh me amiseveghti me ofa gamir gumazibar otogh, egh nan ingangarim damuam.

⁴² Egh me bagh inir aghuarim inigh, egh me bagh trausiziar oteyiba isamighti me korotiar ruarimin apengan dar aghuighti, men mikarzir mogomebar iniba azenan otivan kogham.

⁴³ Eghti Aron uan otariba ko, me Anogoroghezir Danganimin aven ofa gamir gumazimin ingangarim damusi, ofa gamir dakozimin boroghin mangiva, me trausiziar kabar aghuigh, egh dughiar igharazibar me na bativamin Purirpenimin aven mangisi me kamaghira damuam. Egh me kamaghin damighan kogh me osimtizim ikiti, ki me misueghti me arimighiregham. Eghti Aron uan igiar borir gin

otivamiba ko, me zurazurara Akar Gavgavir ki damuasa me mikemezibar gin mangam.”

29

Ofa gamir gumaziba misevir arazim (Ofa Gami 8:1-36)

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ki datirikin Aron uan otariba ko bizir ni me damuamim ni mikimasa, ni me amiseveghti me nan ofa gamir gumazibar otivsi, bizitam gasighasighizir puvatizir bulmakaun apurir igiatam ko sipsipin apurir tamning inigh.

² Egh witin plauan bar derazitaba inigh, egh yis isi plaua darighan marki. Egh plauan kaba inigh bretin ingarigh. Egh plauan taba ua da inigh olivin borem sara da veregh bretin ingarigh. Egh plauan taba inigh bisketbar ingarigh olivin borem dar aghuigh.

³ Egh bretin kam ko bisketba isi akiram daghuigh, egh ni ofa damuamin dughiamin ni bulmakaun apurim ko sipsipin apurir pumuning sara na daning.

⁴ “Egh ni Aron uan otariba ko me inigh na bativamin Purirpenimin tiar akamin izi, egh dipamin me ruegh.

⁵ Ni me ruegh givagh, egh ofa gamir gumazimin korotiar kaba isi Aron daghuigh: korotiar ruarir aven itim, korotiar ruarir azenan itim, korotiar otevir azenimin itim, ko evarimin itir forivtarir inim, ko inir ruarir ivariam gitim, a gikegh.

⁶ Egh inir dapanir asuar ruarim an dapanim gighuigh. Egh gol medel isi an inir dapanir asuar

ruarim a gitorogh. Medelin kam, akar kam an ikiam, 'Kar Ikiavira Itir Godin Gumazimra.'

⁷ Ni gumaziba amisevi me ofa gamir gumazibar otivir olivin borem, an dapanim gingiva anemisefegh.

⁸⁻⁹ "Egh ni Aron amisevegh givagh, egh an otariba inigh izi korotiar ruarir aven azuiba me daghuigh, egh inir ruariba men ivariabagh ikegh, egh inir dapanir asuar otevíba men dapanibagh ikegh. Egh ni kamaghin damigh Aron uan otariba ko me amiseveghti, me ofa gamir gumazibar otivigham. Eghti, gumazir kaba uan ovavir boriba ko zurara ofa gamir gumazibar ingangarim damu, bizir ki damuasa mikemezibar amu mamaghira ikiam.

¹⁰ "Egh ni bulmakaun ofa damuamim inigh na bativamin Purirpenimin tiar akamin iziti, Aron uan otariba ko dafariba isi an dapanim datigh.

¹¹ Eghti ni nan damazimin, na bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin bulmakaun kam misueghti an aremegh.

¹² Egh ni uan dafarir puzimin bulmakaun ghuzitaba inigh, egh ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar arikigh. Egh ghuzir nar itiba bar da inigh ofa gamir dakozimin mingarimin da ingegh.

¹³ Egh gin muriam avarazir oviba bar da inigh, egh beramin akuar aghuarim inigh ovizir pumuning ko ovir aningin itiba inigh, egh na bagh ofa gami moghin ofa gamir dakozimin bar da tuegh.

¹⁴ Egh bulmakaun tuzim ko inim ko an muriamin aven itir buariba inigh mangi

gumazamiziba puvatizi naghin azenan da tuegh. Eghti bulmakaun kam a ofa gamir gumazibar arazir kuraba gin amangamin ofa.

¹⁵ “Egh ni sipsipin apurir kamningin tam ofa bagh a inigh. Eghti Aron uan otariba ko dafariba isi sipsipin kamın dapanim datigh.

¹⁶ Eghti ni sipsipin kam misueghti an aremeghti, ni an ghuzim inigh ofa gamir dakozimın 4plan miriaba bar a kavamangigh.

¹⁷ Egh ni sipsipin kam aghoraghsuegh, an soroghafariba ko muriam ruegh, asizir otevir kaba ko sipsipin dapanim sara bar ada isi ofa gamir dakozim gisin dar arikigh.

¹⁸ Egh ofan bar isia mighirimın ofa gamir dakozimın bar da tueghti da mighirigh. Eghti ki Ikiavira Itir God, ki avim bar isir ofan kamın mughuriar aghuarim bar a gakuuegham.

¹⁹ “Egh ni sipsipin namba 2 inighti, Aron uan otariba ko uan dafariba isi an dapanim gisin datigh.

²⁰ Egh ni sipsipin kam misuegh, an ghuzir muziarim inigh, Aron uan otariba ko, men kuarir guvimın itir kuarir amiraziba, ko men dafarir puzir amebar agharir guvimın itiba, ko dagarir puzir amebar suer agharir guvimın itiba, ghuzim dar aghuigh. Egh sipsipin ghuzir ikiavira itim inigh mangi ofa gamir dakozimın, an 4plan miriabar ghuzim kavamangigh.

²¹ Egh gin ni ghuzir ofa gamir dakozimın miriamın itim ko, olivin borer ofa gamir gumazim amisevim aning veregh, Aron ko an otariba

ko men korotiaba sara kavamangigh. Egh ni kamaghin damighti, Aron uan otariba ko men korotiaba, da bar ki ua baghavira dagh inaba.

²² “Egh ni namba 2in sipsipin kam aghoregh, an oviba ko an puer ekiar ovim itim ko, ovir muriam avarazim, ko beramin akuar aghuarim, ko ovizimning ko aningin itir oviba, ko agharir guvimin itir buaragharim inigh, bar dar ofa damu. Kar ofa gamir gumaziba amisevir ofa.

²³ Ni uaghan mangi nan damazimin itir bretin yis puvatizibar itir akiramın itiba, ni bretba vaghvagh kamaghin bretba ini: bretin me olivin boremin tuezir tam ko, olivin boremin tuezir puvatizir tam, ko bisketin vamira.

²⁴ Egh dagher kaba isi Aron uan otariba ko men dafaribar arighti, me ofan kam suiragh a fi a damuti, a Godin damazimin ighuavamangam.

²⁵ Eghti ni gin dagher men dafarimin itiba inigh, egh ofan bar isia mighiribagh amir dakozimin ofaba tue naghin da tueghti avim bar dar isigh. Eghti ki Ikiavira Itir God, ki ofan mughuriar aghuarir kam bagh bar akuegham.

²⁶ “Egh ni sipsipin namba 2in kamın evarir tuzim uan dafarimin an suiragh a fi a damuti, a Godin damazimin ighuavamangi. Egh ni asizir kam anemi.

²⁷ “Aron ofa gamir gumazimin otivsi, ni sipsipin evarir tuzim uan dafarimin an suiragh a fegh a damuti a nan damazimin ighuavamangi. Egh Aronin otariba bagh sipsipin buarakirir agharir guvimin itim inigh uan dafarimin an suiragh a fegh a damuti a nan damazimin ighuavamangi. Arazir kamın, ni ofa gamir gumazibar ikisi me

amîsefegh. Egh gîn ia asîzir tuzir kam isi ofa gamir gumazibar anîngighti, me aneremi.

²⁸ Egh dughiaba Israelia zurara na ko navir vamîra ikîsi, asîzir evarimîn itim ko buaragharim inigh, kî Ikiavîra Itir God na danîng. Eghti kî ofa gamir gumazibar anîngighti, me aneremam. Bizir kî damuasa mikemezir kam ikîvîra ikiam.

²⁹ “Eghti gîn Aron aremeghti, me an ofa gamir gumazimîn korotiar aghuarim isi an otaribar anîngigh. Eghti Aronîn ikîzimîn adarazi ofa gamir gumazibar otivsi, me korotiar kam arughti, me me amîsîva boreme me gingam.

³⁰ Eghti Aronîn ikîzimîn gumazitam an danganim inigh ofa gamir gumazibar dapanimîn otivsi, egh a faragh korotiar kabar aghuigh na bativamin Purirpenimîn aven mangîva Anogoroghezir Danganimîn aven nan ingangarim damu mangî 7plan dughiabar tugham.

³¹ “Dughiar nî Aron ko an otariba mîsîvamim, nî sipsipîn tuzir nî ofa gamizim inigh, na baghavîra itir Purirpenim avînzir divazimîn aven a isi mînem darugh anevikigh.

³² Eghti Aron ko an otariba, sipsipîn tuzir kam ko bretîn akîramîn ikiavîra itim inigh, egh na bativamin Purirpenimîn tiar akamîn aneremi.

³³ Me ofa gamir gumaziba amîsîvamin dughiamîn, me uan arazir kuraba gîn amangasa ofa gamua tuezir dagher kaba me dar amî. Dagher kaba na baghavîra ikiava bar anogoroke. Kamaghîn amîzi, ofa gamir gumazibara dagher kabar amam, eghti gumazamîzir kîniba bar puvatîgham.

³⁴ Egh asizir tuzitaba ko bretin iki mangiti aminim tiraghamba, ia dar aman marki. Asizir tuzir kamagh amizim na baghavira ikia bar anogoro ke, kamagh me avimin a tuaghti a bar isi mighirigh puvatigh.

³⁵ “Egh ki ni mikemezi moghin, ni Aron uan otariba ko me amisivisi, ingangarir kam damu mangiti, namba 7in dughiam otogh.

³⁶ Dughiabar zurara ni arazir kuraba gin amangisi, bulmakaun vamiran ofan min ofa damu. Eghti ofan kam ofa gamir dakozim damighti a nan damazim bar zuegham. Egh olivin borem isi ofa gamir dakozimin a fugh, anemiseveghti a nan ofa gamir dakozimra ikiam.

³⁷ Egh ni kamaghin ofa gamir dakozim damu mangi namba 7in dughiamin tugh. Eghti ofa gamir dakozim, a bar nan bizim, egh bar anogoregham. Egh gumazitam o bizitam ofa gamir dakozir kam seregham, a uaghan na baghvira ikiam.”

*Dughiaba vaghvaha ofa gamir arazim
(Diboboniba 28:1-8)*

³⁸ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia dughiaba vaghvagh sipsipin nguzir azenir vamira itir pumuning inigh, egh ofa gamir dakozimin dar ofa damu.

³⁹ Ia mizarazimin sipsipin kamningin tam isi an ofa damu. Egh bar guaratizimin, ia tam in ofa damu.

⁴⁰ Egh ia witin ingarizir 1 kilogrem plauan aghuitam inigh, 1 lita olivin borem sara aning veregh, egh sipsipin faragha ofa gamir kam ko ofa

damu. Egh uaghan 1 lita wainin dipam inigh, ofan min afugh.

⁴¹ Egh ia guaratizimin sipsipin igharazim inigh, an ofa damu. Egh ia mizarazimin amizir ofan mirara ofa damu, egh ia wit tuamin ofa ko, wainin dipamin ofa inigh, ofa damu. Eghti dagher ia ofan min avimin tuezı mighirizir kam, ki Ikiavira Itir God, ki ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

⁴² Eghti ofan bar isia mighirir kam, ian gin otivamin ovavir boriba zurara dughiabar na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa damu, eghti ki an ganam. Eghti ki uan gumamaziziba danganir kamın ia bativam. Ki danganir kamra ni ko mikimam.

⁴³ Eghti nan angazangarir ekiam ko gavgavim Purirpenimin otiv, egh danganir kam damighti, a nan danganimin min otogham. Eghti ki danganir kamın Israelian gumamaziziba bativam.

⁴⁴ Egh ki, na bativamin Purirpenim ko ofa gamir dakozim amiseveghti, aning nan bizimningin min ikiam. Eghti ki Aron uan otariba ko me amiseveghti, me ofa gamir gumazibar min nan ingangarim damuam.

⁴⁵ Eghti ki Israelia ian tongin iki, egh ian Godin ikiam.

⁴⁶ Eghti ia deraghvira fogham, kirara ki Ikiavira Itir God, ki ian God, egha kirara Isipin kantrin ia inigha ian akua ize. Ezi kamaghin ki ian tongin ikiam. Ki Ikiavira Itir God, egha ki uabi ki ian God.”

30

Me pauran mughuriar aghuim tuamin ofa

gamir dakozimın ingaram
(Ua Me Ini 37:25-28)

¹ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghın mıgei, “Ia akasın temem inigh ofa gamir dakozir tamın ingarigh. Dakozir kam, ia pauran aghuarim tuaghti a mıgharir mughuriar aghuim otivam.

² Eghti ofa gamir dakozimın ruarim 45 sentimitan tugh, eghti an arozim an ruarimın mırara mangi 45 sentimitan tugh, eghti an tuirivim 90 sentimitan tugh. Egh temer akasın ofa gamir dakozimın ingarizimra, ia bulmakaun kombar mın garir bizibar ingarigh, da ofa gamir dakozimın mıkebaba vaghvagh dar iki.

³ Egh an 4plan mırıaba, ko an siriam, ko an komba, ia golin aghuarimın dar puegh da nokegh. Egh golin ruarim isi ofa gamir dakozimın mırıabar arighıva dagh ighuigh.

⁴ Egh gol ringın pumuningın ingarigh, tam isi vongın a ikegh, egh vongın tam ikegh. Ia ringın kamning isi golin ruarir an mırıabar ikeghamimın apengan aning ikegh. Ringın kamning ofa gamir dakozim atersi tememning aning daghuam.

⁵ Ia akasın iter pumuning inigh ofa gamir dakozim atersi aning akırigh, egh golin aning nokegh.

⁶ Egh ofa gamir dakozir kam isi, inir ekiar Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiam modozimın azenan anetigh. Boksıar kam gısın arazir kuraba gın amadir danganim iti. Eghti danganir arazir kuraba gın amadir kamın, ki ia bativam.

⁷ “Egh zurara mızarazıbar Aron izıva lamba akırmıgh, egh dughiar kamra pauran mughuriar aghuim zuim ofa gamir dakozir kamın da tu, egh

migharir mughuriar aghuim zuim damuti an otivam.

⁸ Egh a guaratizibar lamba akirmigh, egh pauran mughuriar aghuim zuimin ofa damu. Egh ofan kam, ki Ikiavira Itir God, na bagh a damu, egh zurara gin izamin dughiabar kamaghira damu.

⁹ Ia pauran mughuriar aghuir igharazitabar ofan bar isia mighirim dakozir kamın da tuan marki, asiziba tuan marki, witba tuan marki, wain inian marki, bizir kaba ki ian anogoroke.

¹⁰ Egh azeniba bar dughiar vamira,* Aron ofa gamir dakozir kam nan damazimin zueghsi, ingangarim damuam. Ingangarir kam kamakin: Asizir ian arazir kuraba gin amangasa ofa gamim, Aron an ghuzitam inigh, ofa gamir dakozir kamın kombar arikigh. Ia arazir kam zurara azenibar a damu. Ofa gamir dakozir bar zuezir kam, ki Ikiavira Itir God, kar nan bizimra.”

Purirpenim bagh dagiaba iniamin arazim

¹¹⁻¹² Egha gin Ikiavira Itir God kamaghın Moses migei, “Ni Israelian gumazibar ziaba akinafarimın da osiramin dughiam, gumaziba bar vaghvagh uan ikirimirim uam a inisi dagiar taba na daning. Puvatighti, arimariar ekier kuram otogh, dughiar kamın me gasighasigham.

¹³ Eghti gumazir me ziaba iniziba, me bar 5 kinan silvan dagiaba isi ofan mın na daningam.

* **30:10:** Azeniba bar dughiar vamira, kar Dughiar Ekier Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadim. Ni Ofa Gami, sapta 16in gan.

30:13: Ua Me Ini 38:25-26; Matyu 17:24

¹⁴ Egh me 20plan azenibar ikegha ghuavanadir gumazibar ziaba iniam, eghti me bar dagiar kaba na daningam.

¹⁵ Eghti dagiaba itir gumaziba aviribar aningan marki, eghti dagiaba puvatizir gumaziba dagiar muziaribar aningan marki. Me bar 5 kina na daning, egh me uan arazir kuraba gin amangamin ivezimin min a givesegh, egh me aremeghan kogham.

¹⁶ Eghti ni dagiar kam isi na bativamin Purirpenimin ganamin ingarim damu. Eghti ki Ikiavira Itir God, dagiar kabar gan fogh suam, 'Kar me uan arazir kuraba gin amangamin ivezim, kamaghin ki Israelian gumazamiziba bakinighnighan kogham.'

Ofa gamir gumaziba uan soroghafariba ruer itarir ekiam

¹⁷⁻¹⁸ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, "Ia brasin taba inigh soroghafariba ruer itarir ekiam ko anefamin dakozimin ingarigh. Egh dakozim isi ofa gamir dakozim ko na bativamin Purirpenimin tizimin anetigh. Egh itarir ekiam dakozimin pin anefagh, egh dipam itarir ekiam ginegh.

¹⁹ Eghti Aron uan otariba ko, me uan soroghafariba ruam.

²⁰ Egh me na bativamin Purirpenimin aven mangisi, o ofaba isia mighiri naghin dakozimin ofa damusi, me uan soroghafariba rueghti ki me misueghti me aremeghan kogham.

21 Bar guizbangira, me uan soroghafariba ruegh, egh me aremeghan kogham. Me ko, men otarir gin otivamiba, me zurara bizir ki damuasa mikemezibar gin mangivira iki.”

Ofa gamir gumaziba misevir boremin ingarir arazim

22-23 Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, “Ia bizir aghuarir mughuriar aghuim itiba, da inigh: Mean sanda, an osimtizim 6 kilogrem, ko sinamonin pauran mughuriar aghuim zuim, an osimtizim 3 kilogrem, ko abuar mughuriar aghuim zuim, an osimtizim 3 kilogrem.

24-25 Egh pauran me iter kasian inimin ingarizim, an osimtizim 6 kilogrem, a inigh. Egh 4 lita olivin boremin inigh, bizir kaba bar dagh ingegh. Egha mati gumazir fofozir bar aghuim ikia deravira sandaba verezi moghin, ni deraghvira da vereghti sandan aghuim otogham. Borer kam, an ingangarim kamakin: me bizim o gumazim na bagh anemisivisi, borer kam isi a gingegh.

26 “Egh ni borer aghuarir kam isi na bativamin Purirpenim gingegh, egh Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam gingegh,

27 egh bretba arighamin dakozim ko an ingarir bizibagh ingegh, egh lamba afamin aghorim, ko an ingarir biziba sara, dagh ingegh, egh pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozim gingegh,

28 egh asiziba da bar isia mighirir ofa gamir dakozim ko, an ingangarir bizibagh ingegh, egh

soroghafariba ruamin itarir ekiam ko anefamin dakozim gingegeh.

²⁹ Egh ni bizir kaba miseveghti da bar nan biziba, egh bar anogoregham. Eghti gumazitam o bizitam a seregham, egh a uaghan na baghvira ikiam.

³⁰ “Eghti gin Aron ko an otariba, me amisivisi, ia borer kam inigh muziaritam me gingegeh. Eghti me nan ofa gamir gumazibar otogh nan ingan-garim damuam.

³¹ Eghti ni kamaghin Israelian gumazamizibav kim, ‘Ia ko ian adarazir gin izamiba, ia olivin borer kam inigh na baghvira ikiamin biziba amisivam.

³² Egh ia gumazir kinibar ingan marki. Egh ia uaghan borer kamaghira garir tam uari bagh an ingaran marki. Kar Godin bizimra, ki ian anogoroke.

³³ Eghti gumazir borer kam isi pura gumazir kinitam gingeghamim, ko gumazir borer kamaghira garibar ingariba, gumazir kamaghin amir kaba, nan gumazamizibar ikizimin aven ikian kogham.’”

Migharir mughuriar aghuim zuimin pauran ingaramin arazim

³⁴ Egha Ikiavira Itir God ua Moses kamaghin a migei, “Ia migharir mughuriar aghuim zuimin pauran ingarsi, pauran mughuriar aghuim zuir igharagha garitaba inigh, eghti pauran kabar osimtiziba voroghira mangi. Pauran kabanang: mean paura, ko pauran me zoghuabar min garir bizimin ingarizim, ko galbanumin akimarimin

eborir gavgavimîn, ko pauran me iter balsamîn eborimîn ingarizim, bar da inigh,

³⁵ egh deraghvîra da vereghti, mati gumazir fofozir aghuim itim, pauran mughuriar aghuimîn ingari. Egh amangsîzir muziaritam atîghti, paura deravîram otogham. Egh a bar nan bizimra, kî ian anogoroke.

³⁶ Egh deraghvîra pauran kamin taba mirmîrighti, an averenimîn mîn guizîn pauran otogh. Eghti a inigh na bativamin Purirpenimîn aven nan damazimîn mangî, Akar Dikîrîzir Gavgavimîn Boksiamîn boroghîn anetigh. Eghti pauran mughuriar aghuim zuir kam, a nan bizimra, kî ian anogoroke.

³⁷ Eghti ia pauran kamaghîn gari tam uari bagh an ingaran marki. Kar kî Ikiavîra Itir God, nan bizimra, kî ian anogoroke.

³⁸ Eghti gumazitam sandan mughuriar aghuim baraghsî ifueghîva, a kamaghîra garir bizitamîn ingarigh, egh a nan gumazamizibar ikîzimîn aven ikian kogham.”

31

Ikiavîra Itir God uan Purirpenimîn bizibar ingarasa gumaziba amîsefe

(Ua Me Ini 35:30-31)

¹ Egha Ikiavîra Itir God ua kamaghîn Moses mîgei,

² “Ikiavîra Itir God Judan anabamîn gumazim Besalel amîseveggha gîfa, a Urin otarim, egha a Hurîn igiar borim.

3-4 Ki uan Duamin gavgavim a ganingi. Egha ki gol, silva, ko brasin bizir aghuir igharazibar ingaramin fofozir aghuim ko ingangarir aghuibar amuamin nighnizim a ganingi.

5 Egha ki dagiar ivezim bar pin koziba aghoriva, temebar dirir guar aviribar aghor, egh Purirpenim asingamin ingangarir aviribar fofozir aghuiba a ganingi.

6 Egha ki uaghan Ahisamakın otarim Oholiap amisevegha gifa, me Danın anabamin adarasi, eghti a uaghan Besalel ko ingaram. Egha ki uaghan fofozir ekiam gumazir igharazibagh aningi, eghti ki ni mikemezir biziba, me bar dar ingaram.

7 Egh me na bativamin Purirpenimin ingar, egh Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamın ingar, egh Boksiamın asuam, kar arazir kuraba gin amadir danganim, an ingar, egh Purirpenimin biziba bar dar ingaram.

8 Egh me bretba arighamin dakozim ko an ingarir biziba bar dar ingar, egh lamba afamin aghorim ko lam ko an ingaramin biziba bar dar ingar. Me golin aghuarimra lamba afamin aghorir kamın ingarigh. Egh me uaghan pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozimin ingarigh.

9 Egh me asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozim ko, ofan ingangarim gamir biziba bar dar ingar. Egh me soroghafariba ruer itarir ekiam ko anefamin dakozimin ingar.

10 Egh me Aron uan otariba ko, me bagh ofa gamir gumazibar korotiar aghuaribara isamighti

me dar aghuigh, egh ofa gamir gumazimîn ingan-
garim damuam.

¹¹ Egh olivin borer ki ua bagha misevezir biz-
ibagh ingemîn ingar, egh pauran mughuriar
aghuim zuim Anogoroghezir Danganim bagh an
ingarigh. Eghti me ingarir bizir kaba, ki ni
mikemez moghira me dar amu.”

*Sabatîn dughiam,
kar avughsamin dughiam*

¹²⁻¹³ Egha Ikiavira Itir God Israelia mikimasa
kamaghîn Moses miġei, “Sabatîn dughiam, kar
dughiar avughsamim. Kamaghîn ia zurara
Sabatîn dughiamîn avughsi. Sabatîn dughiam,
an ababanimîn min ki ia ganidi, a datirighîn ko
ian adarazir dughiar ġin izamibar ababanimîn
min ikiam. Ababanir kam ian akaghti ia fogh
suam, ki Ikiavira Itir God, ki ia gamizi ia nan
gumazamizibar mirara iti.

¹⁴ Ezi dughiar avughsamin kam, kar ki Ikiavira
Itir God, nan dughiamra, kamaghîn ia an avughsi.
Gumazitam dughiar kamîn ingangaritam
damighti, ia a misueghti an aremegh. Gumazir
kamaghîn ami, nan gumazamizibar ikizimîn aven
ikian kogham.

¹⁵ Ia wighîn vamiran an 6plan dughia-
bar ingan-
garibar amu, namba 7in dughiam, kar nan dughia-
amra, kar nan avughsazir dughiar ekiam. Egh
gumazir dughiar kamîn ingangaribagh amiba, me
bar me misueghti, me arimighiregh.

16 Kar Akar Dikirizir Gavgavir ia gın mangasa akam akirizim, kamaghın, ia Israelia dughiar kamın avughsi ikivıra iki mangiti ian gın izamin adarazi kamaghıra damuam.

17 Ki Ikiavıra Itir God, ki overiam ko nguazim 6plan dughiar aningın ingari, egha dughiar namba 7ın, ki ingangariba bar da ategha avughsi. Ezi dughiar kam, a na ko ia Israelian tizimın Akar Dikirizir Gavgavim gamima, an ababanımın mın oto.”

18 Egha Ikiavıra Itir God, Moses ko Sainain Mighsiamın mikemegha gıvagha, egha God uabi dagiar akuar pumuning isa Moses ganıngi. God uabi uan dafarir puzimın Akar Gavgaviba aningın da osiri.

Israelia akirim ragha God gasara, egha gın uamategha a bagha ize

32

(Sapta 32--34)

Gumamaziziba golin bulmakaun nguzimın ingari

(Godın Araziba 9:6-29)

1 Egha Moses dughiar ruarimın mighsiamın ikia zuamıra izezir puvati. Ezi gumamaziziba uari akuvagha iza kamaghın Aron migei, “E fozir puvati, bizir tizimra Moses bato, gumazir kam Isipın kantrin e inigha en akua ize. Kamaghın amizi ni dikavigh, e bagh godın tabar ingarighti, da en faragh mangıva e inigh tuavimın mangam.”

² Ezi Aron me miġei, “Ia uan amuiba ko, otariba ko guivibar kuaribar guizir golin ringba, da suegh da inigh na bagh izi.”

³ Egha Aron kamaghin mikemezi, gumazamiziba bar uan kuaribar golin ringba asigha da inigha a bagha izi.

⁴ Ezi a kuaribar guizir gol ringin kaba inigha, da tuezzi da isigha ameregha dipam ara. Ezi an a isa mozir me bulmakaun nguzimin nedazimin min nguazimin kuizimin, a fugha bulmakaun nguzimin ingari. Egha afuam inigha deraghavira anerkiiri. Ezi gin gumazamiziba kamaghin miġei, “Israelia, ia oragh. Kar en godba. Da Isipin kantrin e inigha, en akua azenan ize.”

⁵ Ezi Aron kamaghin ganigha ofa gamir dakozim bulmakaun boroghin an ingarigha ghaze, “E gurumzaraghan isar ekiam ko ighiam damu, egh Ikiavira Itir God ziar ekiam a daningam.”

⁶ Egha amimzaraghan bar mizaraghara, gumazamiziba dikavigha iza ofan asiziba tue da bar isia mighirir ofabagh ami. Egha me uaghan God ko navir vamiran ikiamin ofaba inigha iza ofa gami. Egha gin apiagha dagheba ko dipaba amegha, gin dikavigha ghua ighiar kurabagh ami.

⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses miġei, “Ni zuamira magari. Gumazamizir ni Isipin inigha izeziba, me arazir kurar aviribagh ami.

⁸ Me tuavir me gin mangamin ki me mikemezim, me zuamira anetegha, golin bulmakaun nguzimin ingarigha, an ziam fa an ofa gami. Egha me ghaze,

‘Israelia, ia oragh, kar en godba. Da Isipin kantrin e inigha, en akua ize.’”

⁹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses miġei, “Gumazamizir kaba, ki men ganigha me ġifo. Me gumazamizir akaba batoziba.

¹⁰ Ki me bagh navim isi bar men aningaghegham. Egh ki bar me gasighasigham. Eghti ni nan anogoroghan kogham, bar marki. Egh ġin ki ni ko nin boribar adarazir amighti, me ikizir gavgavir mamın otogham.”

¹¹ Ezi Moses, a uan Godin Ikiavira Itim, pamtem kamaghin a gakagħori, “O Ikiavira Itir God, ni manmagħin amua, navim isia nin aningagħarim nin gumazamiziba bagħa pamtem dikafi? Ni uabi gumazamizir kaba Isipin kantrin uan gavgavir ekiamın me inigha azenan ize.

¹² Egh ni kamaghin me damighti, Isipia ua suam, ‘God uan gumazamiziba paza me ġinighnisi. Egha a Isipin me inigha, danganir miġhsiabar me gasighasighasa me inigha iza bar me misogħezi me ariagħire.’ O Ikiavira Itir God, ni kamaghin damuan marki. Ni uan aningagħarir niġhnizim abiragħ, egh uan gumazamizibagħ asighasighan marki.

¹³ Ni uan ingangarir gumazir kabagħ inirigh, Abraham, Aisak, ko Jekop. Egh me koma amizir akar dikirizir kam ġinighnigh. Ni kamaghin akar dikirizim me ko a gamua ghaze, ‘Ki bar guizbangira miġei, ki overiamın mikovezibar min borir aviriba ia daningam. Egh nguazir ki ia daningasa akam akirigha ġivazim, ki a isi ian

ovavir boribar aningam. Eghti me zurara nguazir kamın iki mamaghıra ikiam.’”

14 Ezi Ikiavıra Itir God, Mosesin azangsızim baregha uan niğhnizim giragha, uan aningagharir ekiam ategha, uan gumazamiziba gasıghasıghızir puvati.

15 Egha Moses dagıar akuar God Akar Gavgav-ıba osirizir kamning inıgha, miğhsıam ategha iza-ghiri. God aningın vong ko vongın akaba osiri.

16 God uabi dagıar kamningın ingarigha, uan Akar Gavgavıba aningın dar aghora da osiri.

17 Ezi Josua Moses ko ikia orazi, gumazamiziba tintinibar dei. Ezi a kamaghın Moses miğei, “Ai Moses! Gumazamiziba itir danganimın aven, ki inogovir niğınim barası!”

18 Ezi Moses ghaze, “Mamaghın puvati. Kar gumazıba inogovimın apanıba abınızir dımdiam puvati. Ezi apanıba me abırazir ararem puvati. Ki onger akar tiaribaram orası.”

19 Ezi Moses me itir danganimın boroghıra izegha, golin bulmakaun nguzim ko gumazamiz-ıbar garıma, me ıghiam gizi. Ezi a bar aningaghe. Egha dagıar an aterir kamning, isa miğhsıamın apemın aning akunızı, aning bar misaraghire.

20 Egha Moses bulmakaun nguzir me ingarizir kam inıgha avimın a tuazi a isi. Egha anebigha, a mirmırizi a pauran kinimın oto. Egha golin pauran kam dipam mikini. A tintinibar dipamın anekunigha gıvagha, Israelia abıraghbırazıma me dipar kam api.

21 Egha an Aron miğei, “Gumazamizir kaba arazir manamra ni gamizi, ni me gamizıma, me arazir bar kurar kam gami?”

²² Ezi Aron a ikaragha ghaze, “Gumazir ekiam, ni nan aningaghan marki. Gumazamizir kaba ni fomira me gifo. Me arazir kuram damuasa bar kufi.

²³ Me kamaghin na migia ghaze, ‘Gumazir kam Moses, gumazir Isipin e inigha en akua azenan izezim, e fozir puvati, bizir tizim a bato. Kamaghin ni e bagh godin tabar ingarighti da en faragh mangi en aku tuavimin mangam.’

²⁴ Ezi ki men akam baregha, gumazamizibav gia ghaze, ‘Ia te golin ringba iti, ia da asigh.’ Ezi me golin uari garighiziba inigh da na ganingi. Me da na ganingizi, ki da isa avim mikini. Ezi bulmakaun nguzir kam a purama oto!”

²⁵ Egha Moses fo, Aron gumazamizibar amamangatizi, me tintinibar arazir kurar igharagha garir aviribagh ami. Moses nighnisi, me kamaghin damuti men apaniba men ganigh, men ziam gasighasigh men ingariva akiti, me bar aghum-sigham.

²⁶ Egha a ghua me itir danganimin divazimin tiar akamin tugha kamaghin dia migei, “Tina Ikiavira Itir Godin gin mangisi na bagh izi.” Ezi Livain anabamin adarazi iza an boroghin tuifi.

²⁷ Ezi a kamaghin me migei, “Ikiavira Itir God, Israelian God, a kamaghin migei, ‘Ia bar uan midorozir sababa inigh danganir e itir kam bar an otevirar mangi, gumazamizir ian boroghin ikiava marvir guamin gin zuiba, kar ian aveghbuaba, namakaba, ko ian boroghin itir darasi, ia bar me misueghti me arimighiregh.’”

²⁸ Ezi Livaiba Moses mikemezi moghirama ami. Egha dughiar kamra me 3,000 gumazamizibav

soghezi me ariaghire.

²⁹ Egha Moses kamaghin Livaibav gei, “Ia datirighin uari uan boriba, ko aveghbuabav soghezi me ariaghire. Ezi arazir kamin, Ikiavira Itir God uan ingangarim damuasa ia misefe. Egha datirighin deragha ia gami.”

³⁰ Egha amimzaraghan Moses gumazamizibav gia ghaze, “Arazir kurar ia amizir kam, a bar ikufi. Ezi ki datirighin uamategh mighsiamin mavanang Ikiavira Itir God bativam, egh a ian arazir kuraba gin amangisi ki an azangsigh ganigham.”

³¹ Egha Moses mighsiamin ghuavanabogha kamaghin Ikiavira Itir God migei, “Ni nan apangkufigh nan azangsizim baragh. Gumazamizir kaba bar arazir kurar ekiam gami! Me marvir guar maba golin uari bagha dar ingarigha, dar ziaba fe.

³² Ezi ki datirighin nin azai, ni ifongegh men arazir kuraba gin amadagh. Egh ni aghuaghiva nan ziamra, akinafarir ni uan gumazamizibar ziaba osirizimin anengarigh.”

³³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Puvatigham. Ki gumazamizir arazir kuram gamizibara, men ziaba angaram.

³⁴ Aria, ni mangi, gumazamiziba inigh danganir ki ni mikemezir kamin mangi. Ni oragh. Nan ensel ia inigh ian faragh tuavimin mangam. Eghti gin ki izi ivezir kuram gumazamizir arazir kuram gamiziba, ki me ikaragham.”

³⁵ Guizbangira, gumazamiziba uari bagh bulmakaun nguzimin ingarasa bar Aron gakaghone. Kamagh amizi, Ikiavira Itir God gin men arazir

kuram ikaragha arimariar kurar mam amadazi a me bagha ize.

33

Ikiavira Itir God Sainain Mighsiam ataghiraghasa Israelia migei

¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni ko ni Isipin inigha izezir gumazamiziba, ia danganir kam ategh, nguazir ki ia daningasa akam akirizimin mangi. Ki fomira kamaghin Abraham, Aisak, ko Jekop migia ghaze, ‘Ki nguazir kam, ian ovavir borir gin otivamibar aningasa mikeme.’

² Ki enselin tam amadaghti, a nin faragh mangi, Kenania, Amoria, Hitia, Peresia, Hivia, ko Jebusia, me batuegham.

³ Eghti ia mavanang nguazir aghuir kam in ikiam, biziba an ikiava bar deraghaviram aghui. Ia gumazamizir akaba batoziba, kamaghin ki ia ko mangan kogham. Ki ia ko mangivigh tuavimin ia gasighasigham.”

⁴ Ezi gumazamiziba Akar Gavgavir kam baregha, men naviba bighizi me uan adiarir aghuibar kuritir puvati.

⁵ Ezi Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Ia gumazamizir akaba batoziba. Ki ia ko dughiar otevimin mangivigh, bar ia gasighasigham. Ia orakigh, ia uan namnabagh arighizir adiarir aghuiba bar da surarikigh, eghti ki deraghvira nighnigh arazitam ia damusi nighnigham.”

⁶ Israelia Sainain Mighsiam itir dughiamin, me uarir kuritir adiarir aghuiba bar da suagharigha, Sainain Mighsiam ategha zuir dughiamin, me ua dar kuritir puvati.

God Moses ko bizibav gei

⁷ Egha dughiaabar zurara Israelia ghua danganir manamin ikia uan purirpeniba asima, Moses purirpenir mam isa mong men saghon ghua anesara. Egha kamaghin dipenir kam dibori, “God bativamin Purirpenim.” Eghti tina Ikiavira Itir Godin nighnizim gifoghfoghsi, a Purirpenir kam in mangam.

⁸ Moses God bativamin Purirpenimin aven mangamin dughiamin, gumamaziziba bar dikavigh uan purirpenibar tiar akabar tuivighav ikia garima, Moses an aven zui.

⁹ Moses aven ghugha givazi, ghuariar ruarir ekiam iza Purirpenimin tiar akamin tughav iti. Ezi Ikiavira Itir God ghuariar kam in aven ikia Moses ko migei.

¹⁰ Gumamaziziba uan purirpenibar tiar akabar tuivigh iki gantima, ghuariar ruarir ekiar kam God bativamin Purirpenimin boroghin tughiv ikiam, eghti me dapaniba avigh, Godin ziam fam.

¹¹ Ikiavira Itir God Moses ko migia, mati gumazim uan roroam ko migei. Moses uamategha danganir gumamaziziba itimin iziti, Josua Purirpenimin averara ikiam. Josua, a Mosesin inganrar gumazir igiam, a Nunin otarim. A God bativamin Purirpenim ataghirazir puvati.

Moses Ikiavira Itir Godin guamin ganasa

¹² Moses kamaghin Ikiavira Itir God migei, “Guizbangira, ni gumazamizir kaba inigh nguazir kamın mangasa na mikeme. Egha ni gumazir nan gin mangi nan akurvaghamin tamın gun na mikemezir puvati. Ni ghaze, ‘Ki bar deragha ni gifogha, bar ni gifonge.’

¹³ Kamaghin, ni guizin na gifongegh, uan nighniziba na mikemeghti, ki deravira ni gifoghiva arazir ni ifongezibar amuvira ikiam. Egh ni uaghan gumazamizir ni ua bagha inabazir kaba gin amangan marki.”

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ki ni ko mangi navir amirizim ni danıngti, ni avughsam.”

¹⁵ Ezi Moses ua Ikiavira Itir God migia ghaze, “Ni uabi e ko mangan aghuaghiva, danganir kam ataghıraghsi e mikıman marki.

¹⁶ Ni e ko mangan koghti, gumazir igharaziba manmaghin fogh suam, ni na ko uan gumazamizibagh ifonge? Ni uabi e ko mangiti, gumazamizir igharaziba kamaghin fogh suam, e gumazamizir igharazibar tongin e bar ighara. Bar guizbangira, e bar nin gumazamizibara.”

¹⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ki deragha ni gifogha bar ni gifonge. Kamaghin, ki ni mikemezi moghira damuam.”

¹⁸ Ezi Moses kamaghin Ikiavira Itir God migei, “Ki nin azangsi, ni uan guamin angazangarir ekiam nan akaghasa ki ifonge.”

¹⁹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Mosesin akam ikaragha ghaze, “Ki nin guamin uan arazir aghuim akagham. Egh ki uan ziamın gun ni mikımti, ni

fogham, nan ziam, Ikiavira Itir God. Ki gumazamizitabar kuarkuvighsi, ki men kuarkuvam. Ki gumazamizitabar apangkuvsi, ki men apangkuvam.

²⁰ Guizbangira, gumazitam nan guamin ganighiva, an aremegham. Kamaghin, ni nan guamin ganighan kogham.

²¹ Ni gan! Dagiar ekiar mam nan boroghin iti. Ni dagiar ekiar kam gisin tugh.

²² Eghti nan guamin angazangarir ekiam nin boroghin iziti, ki ni isi dagiar torimin aven ni atigh, uan dafarimin ni avaragh, egh mangi ni gitagham.

²³ Egh ki gin ua uan dafarim inighti ni nan akirir kinimin ganam. Egh nan guamin ganighan kogham.”

34

*Moses namba 2in dughiamin
Akar Gavgaviba ini
(Godin Araziba 10:1-5)*

¹ Egha gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni dagiar akuar pumuning uam aning atughiva aning akirigh. Aning, dagiar ni faragha kunizi biaghirezimningin min gan. Eghti ki akar faragha osiriziba uam aningin da osiram.

² Ni dagiar akuar kamning akirigh, gurunin bar mizaraghara Sainain Mighsiamin anang bar an orazimin na batogh.

³ Eghti gumazitam ni ko izan marki. Ki gumazitam mighsiar kamnin danganir katamin an ganan

aghua. Eghti sipsipba ko bulmakauba uaghan izi mighsiam boroghin grazibar aman marki.”

⁴ Ezi Moses Ikiavira Itir God a mikemezi moghin amua, a faragha inigha izezir dagiar akuamningin mirara garir dagiar akuamning atu. Egha bar mizaraghara uan dafarimin dagiar akuamning at-era Sainain Mighsiamin ghuavanadi.

⁵ Ezi Ikiavira Itir God ghuariam in ikia izaghira Moses ko tughav ikia, egha uabi uan ziam dibora ghaze, ki Ikiavira Itir God.

⁶ Egha a Mosesin boroghin ghua an guam gitaviragha kamaghin diagha ghaze, “Ki Ikiavira Itir God, ki Ikiavira Itir God. Kirara, kuarkuvir arazim ko apangkuvir arazimin mingarim. Egha zuamira aningazir puvati. Egha zurara gumazamizibar apangkuva, zurara uan migirigiabar gin ghua guizin arazibagh ami.

⁷ Ki zurara uan gumazamizir aviriba bar men apangkuvigh mangivira ikiti, men igiav otariba otivigh iki kamaghira ikiam. Egha ki men arazir kuraba ko arazir akaba batoziba ko, igharagha garir bizir kurar aviriba gin amadi. Egha ki garima, arazir kurabagh amir gumazamiziba, me osimtizim itima, ki ivezir kuram me ganidi. Egh men boribar borir gin otivamiba ki ivezir kuram me daning, mangiti men igiav otaribar boriba otivigham.”

⁸ God mikemegha givazi, Moses zuamira tevimning apirigha dapanim aviragha guam nguazim gatigha Godin ziam fe.

34:6: Ua Me Ini 20:5-6; Diboboniba 14:18; Godin Araziba 5:9-10; 7:9-10

⁹ Egha kamaghın mıgei, “O Ekiam, kî nîn azai, nî bar guizbangıra na gifuegh, egh nî e ko mangî. Guizbangıra, gumamazizir kaba akaba barazir puvati. Ezi nan ifongiam kamakın, nî en arazir kuraba ko igharagha garir bizir kuraba gın amadagh. Egh e damighti e nîn gumamazizibara ikiam.”

God uan gumamaziziba ko Akar Dikirizir Gavgavim uam anekiri

(Ua Me Ini 23:14-19; Godın Araziba 7:1-5; 16:1-17)

¹⁰ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mıgei, “Datırighın kî Akar Dikirizir Gavgavim ia Israelia ko uam anekirasa. Kî nîn gumamazizibar damazibar dıgavir kuram gamir arazibar amuam. Arazir kaba, kî Kantrin Igharazibar Gumamazizibar damazibar faragha dagh amizir puvati. Kantrin igharazibar gumamazizir ia men tongın itiba, me arazir kî Ikiavıra Itir God damuamin kabar gan, egh dıgavir kuram damuva akongıva atiatingam.

¹¹ Eghti ia nan Akar Gavgavir kî datırighın ia danıngamiba bar, ia dar gın mangî. Eghti kî ian faragh mangî, egh Amoria, Kenania, Hitia, Perea, Hivia ko, Jebusia batuegham.

¹² Egh ia deraghvıra ganigh, kantrin ia mangamin kamın gumamaziziba, ia me ko bizitam bagh akar dikirizir gavgavitam akıran bar marki. Me azuazımın mın me ia damigh, egh ia gekuighti, ia iregh, bar ikuvigham.

13 “Ia men asebar ziaba fer bizir kabagh asighasikigh. Ia ofa gamir dakoziba ko, dagiar guarir dighoriba itiba akunighti, da bar bighiri akuabagh iregh. Egh temer guarir aser amizim Aseran nedazim itiba bar da okeghti da iregh.

14 “Ki uabira, ki Ikiavira Itir God, ia nan ziamra fi. Egh aser ifavariba nan danganim inian ki bar aghua. Egh ia asebar ziaba fan marki.

15 “Egh ia kantrin kamın gumazamiziba ko bizitam bagh akar dikirizir gavgavitam akiran marki. Me tuavimın amizimın arazimın mın amua, asebar ziaba fe. Egh ia me ko akam akirighti, me uari ko ikisi ia mikimam, eghti ia men asizir me asebar ofa gamizitabar amegham.

16 Eghti ameboghfeziaba uan otarir igiaba Israelin azenan itir amizir igiabar ikisi me ginamti, amizir kaba me inigh mangiti, me na ategh asebar ziaba fam. Nan damazimın arazir kam mati gumazamiziba, uari isa tintinibar akuir arazim.

17 “Ia ainın mın garir bizitaba inigh asebar marvir guabar ingar, egh dar ziaba fan bar marki.

18 “Egh ia Yis Puvatizir Bretin Isam Damuamin Dughiam bakinighnighan marki. Abipın iakinim otozi ia Isipın kantri ataki. Ezi ki ia mikemezi moghin, ia zurara azeniba bar iakinir kamın, wighın vamıran yis puvatizir bret amam.

19 “Eghti ian otarir ivariaba, ko bulmakau ko sipsipba, dar nguzir apurir faragha otiviziba bar, kar ki ua bagha inabazir biziba.

34:13: Godın Araziba 16:21 **34:17:** Ua Me Ini 20:4; Ofa Gami 19:4; Godın Araziba 5:8; 27:15 **34:18:** Ua Me Ini 12:14-20; Ofa Gami 23:6-8; Diboboniba 28:16-25 **34:19:** Ua Me Ini 13:2

²⁰ Egh ia donkin nguzir apurir faragha otozitam ua a inisi, ia sipsipin nguzim isi ofa damu, eghti tu-avir kamın ia donkin kam givezegh ua a inigham. Ia donkin kam givezan aghuagh, egh ia an gurim apırigh. Egh ia uan otarir ivariaba vaghvagh me givezegh ua me iniam.

“Ia nan ziam fısi izi, dafarir kınibar izan marki, ia bizitam suiragh izi.

²¹ “Egh wikba bar ia 6plan dughiabara ingan-garibar amu, egh ia namba 7in dughiamın ingan-garitam damuan bar marki. Azenimın ingarir dughiam ko dagheba asir dughiam, ia Sabatın dughiamın vırara aningın ingaran marki.

²² “Egh ia Azenibar Dagher Igiaba Asiamin Dughiamın Isar Ekiam gınıghnıgh. Ia wıtın faragha aniba iniamın dughiam, isar ekiar kam damuam. Egh gın ia Ruarpenibar Iki Dagher Abuananaba Asiamin Dughiam, ia ua a bagh isam damu. Iakınir ia temer ovıziba iniamim, isar ekiar kam otogham.

²³ “Egh ia azeniba vaghvagh dar dughiar 3plan, ian gumazamiziba bar izi, egh nan ziam fısi nan damazimın otogh, kı Ikiavıra Itir Godın Gavgavim, Israelian God.

²⁴ Eghti gın kı gumazamizir datırıghın ian nguazimın itiba batuegh, ian nguazimın mitaghniyam damighti a mangı ekevegham. Egh azeniba bar dar 3plan dughiabar, ia nan ziam fısi izıva nan damazimın otogh, eghti apaniba ian nguazim inisi ifueghan kogham.

34:20: Ua Me Ini 13:13 **34:21:** Ua Me Ini 20:9-10; 23:12; 31:15; 35:2; Ofa Gami 23:3; Godın Araziba 5:13-14 **34:22:** Ofa Gami 23:15-21; 23:39-43; Dıboboniba 28:26-31

²⁵ “Egh ia asizim isi na bagh an ofa damuva, an ghuzim isi na daningisi, yis itir bret sara ofa damuan marki. Egh ia God Israelia Gitazir Dughiam ginighnighsi asiziba isi ofa damuti, dar naba iki mangi amimzaraghan otivan marki.

²⁶ “Ia dagher faragha asiba, dar dagher bar aghuibara, ia da inigh nan Dipenimin mangi ofan min, ki Ikiavira Itir God, ian God, da na daning.

“Egh ia memen nguzitam isi minem darugh, an amebamin oter eborim sara anevighan marki.”

²⁷ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Guizbangira, ki ni ko Israelia ia bagha Akar Dikirizir Gavgavim gami, ezi akar ki migeiba ghua akar kamra inifi. Kamaghin amizi, ni akar kaba akinafarir tamın da osirigh.”

²⁸ Ezi Moses 40plan dughia bar Ikiavira Itir God ko mighsiamin ikia, egha daghetam ko dipatam bar anemezir puvati. Ezi Ikiavira Itir God Akar Dikirizir Gavgavimin akaba, dagiar akuar Moses inigha ghuzimningin ada osiri. Akar kaba, da 10plan Akar Gavgaviba.

Moses mighsiam ategha ghuaghiri

²⁹ Ezi Moses mighsiam ategha ua izir dughiamin, a dagiar akuar 10plan Akar Gavgaviba itimning inigha izi. A Ikiavira Itir God ko mikemezi, an guam bar angazangarir ekiam iti. Ezi a kamaghin fozir puvati, an guam kamaghin gari.

³⁰ Ezi Aron gumazamiziba ko Mosesin guamin angazangarimin ganigha, atiatigha, an boroghin mangan aghua.

³¹ Ezi Moses men diazi, Aron ko Israelian gumazir dapaniba a bagha zuima a me miġei.

³² Ezi ġin Israelian gumazamiziba bar a bagha zuima, an Akar Gavgavir Ikiavira Itir God Sainai miġhsiamin a ganingiziba, bar dar gun me miġei.

³³ Egha a me mikemegha ġivagha, inim inigha bar uan guam avara.

³⁴ Moses Ikiavira Itir God ko mikimasa Purirpenimin aven zuir dughiam, a inim adegħ iki mangi uam azenan izam. An azenan izava Ikiavira Itir God a mikemezi biziba bar dar gun gumazamizibav ġei.

³⁵ Ezi gumazamiziba an guamin garima an angazangarim iti. Moses me mikemegħ ġivagħ, ua uan guam avaragħam. Egh a ua mangi Ikiavira Itir God ko mikimamin dughiam a ua inim adegħam.

Me Ikiavira Itir Godin Purirpenimin ingari

35

(Sapta 35--40)

Avuġhsamin Dughiamin Akar Gavgaviba

¹ Egha Moses Israelian gumazamiziba bar men diazi me izezi a kamagħin me miġei, “Ikiavira Itir God kamagħ miġia ghaze, ia nan Akar Gavgavir kabar ġin mangi.

² Ia ingangariba bar adar amu mangi 6plan dughiamran tugh. Egh namba 7in dughiam ia avuġhsi. Ki Ikiavira Itir God, kar nan dughiar ki avuġhsim. Gumazim o amizitam dughiar kamın

ingangaritam damighti, ia a misueghti an aremegh.

³ Ia uan dipenibar aven avim arighsi, o ia uaghan ingangarir muziarir kamagh garibar amusi, Sabatin dughiamin dar amuan marki.”

Gumazamiziba biziba God daningasa Moses me migei

(Ua Me Ini 25:1-9)

⁴ Egha gin Moses kamaghin Israelia bar me migei, “Ikiavira Itir God Akar Gavgavim ia ganiga ghaze:

⁵ ia datirighin bizitaba isi ofan min Ikiavira Itir God daningam. Gumazamizir uan navimin aven biziba bar a daningasa nighniziba, me bizir kaba a daning: gol, silva, bras ko,

⁶ sipsipin arizibar ingarizir tretin bluplaba, pigahagheviba, agheviba ko, inir ghurghurir aghuariba, ko inir me memen arizibar ingariziba ko,

⁷ sipsipin apurimin inir me penin aghevimin aghuiziba ko, ongarimin itir asizir ekiabar iniba ko, akasin temeba ko,

⁸ lambagh arigha dagh aboir olivin borem ko, pauran mughuriar aghuim zuir me olivin borem sara verezir God ua bagha inabazir bizibagh ingem, ko pauran mughuriar aghuim gamiba.

⁹ Egh dagiar pizir aghuariba ko dagiar aghuir ivezim bar pin kozir igharaziba inigh, da ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar otevir azenan itimin kurkegh, egh an forivtarir inir an evarimin poroghav itim gituigh. Bizir kaba, me bar da inigh izi.”

*Moses Godin Purirpenimın ingaramın biziba
bagha me migei*

(Ua Me Ini 29:32-43)

¹⁰ Egha Moses ua kamaghın migei, “Ian tongın gumaziba bar bizir kabar ingaramın fofoziba iti, me bar izi bizir Ikiavıra Itir God ia mikemezibar ingar.

¹¹ Me Purirpenimın ingarighıva, egh anevamin biziba, ko akeziba, ko birir aghariba, ko agharir ighuvir gavgavim Purirpenim danıngamıba ko, dipenir akınıba ko, boksiar me birir aghariba asamıba, me bar dar ingar.

¹² Egh me Akar Dikirizir Gavgavımın Boksiamın ingarigh, egh temer aneteramımningın ingarigh, egh gol inigh an asuamın ingarigh, kar arazir kuraba gın amangamın danganim, ko Bar Anogoroghezir Danganim modir nir ekiamın ingarigh.

¹³ Egh ia bretba arızir dakozim ko an ingangarım gamir bizibar ingarigh, egh dakozim ateramın tememning akırigh, egh Godın damazımın darıghamın bretba tuagh.

¹⁴ Egh me lambar afamin aghorım, ko lamba, ko an ingangarım gamir biziba sara ingar. Egh me lamba ko angazangarım anıngamın olivın boreme sara ingarigh.

¹⁵ Egh me pauran mughuriar aghuım tuamin ofa gamir dakozim ko anetersi itemningın ingarigh. Egh biziba misiv ingiamın olivın boreme ko pauran mughuriar aghuımın ingarigh. Egh me Purirpenimın tiar akamın guamin inir ekiamın ingarigh.

¹⁶ Egh me asıziba da bar isia mıghırir ofa gamir

dakozimîn ingarigh, egh a bagh brasîn ingarizir abizimîn mîn garir bizimîn ko an ingarir bizibar ingarigh. Egh me ofa gamir dakozim ateramin itemningîn ingarigh. Egh me soroghafariba ruamin itarir ekiatam ko anefamin dakozimîn ingarigh.

¹⁷ Egh me Purirpenimîn divazim avînsî inibar ingariva, egh divazimîn dipenir akîniba, ko boksiar akîniba asamiba, bar dar ingarigh. Egh me divazimîn tiar akamîn guamin ini tamîn ingarigh.

¹⁸ Egh me Purirpenim ko an divazim gavgavim aning danîngamin beniba ko afughafughamiba, dar ingarigh.

¹⁹ Aron a ofa gamir gumazim, a uan otariba ko, me bagh korotiar aghuaribara isamightî me dar aghuigh, egh ofa gamir gumazimîn ingangarim damuam. Kar, me daghuigh Anogoroghezir Danganimîn aven mangamin korotiaba.”

Gumazamiziba biziba inigha Ikiavîra Itir God bagha zui

²⁰ Ezî Israelian gumazamiziba Moses ategha zui.

²¹ Ezî an akaba men avîribar navibagh ami da dikavima, me a mikemezi moghîn damuasa ifonge. Ezî gumazamiziba bizir guar avîriba inigha izi: me God bativamin Purirpenimîn ingaramin biziba ko, an ziam famin biziba ko, ofa gamir gumazibar korotiar aghuaribar ingaramin biziba, me bar da isa ofabar mîn Ikiavîra Itir God ganîdi.

²² Ezî gumazamizir kamaghîn damuasa ifongeziba, uarir kuritir bizir igharagha garir kaba inigha izi. Bizir aghuir kabanang: kuarimîn ringba,

dafarimîn ringba, firimîn ikezir ringba, ko golin aghuir dirir igharagha gariba itiba. Gumamaziba bizir kaba isa, dar suiragha da fegha dagh amizi, da Godin damazimîn ighuavamadir ofabar mîn da isa Ikiavira Itir God ganidi.

²³ Ezi gumamazir maba, me bizir kaba ikiava, me vaghvagha da inigha izi, tretin bluplaba, ko pighagheviba, agheviba ko, inir ghurghurir aghuariba, ko inir me memen arizimîn ingarizim ko, sipsipin apurimîn inir me penin aghevimîn aghuizim ko, ongarimîn itir asizir ekiabar iniba.

²⁴ Ezi gumamazir silva ko bras itiba, me ofan mîn da isa Ikiavira Itir God bagha izi. Ezi gumazir akasin temeba itiba me Purirpenim ko bizir igharazibar ingarasa da inigha izi.

²⁵ Ezi amizir tretbagh irigha foziba, me sipsipin ariziba isa tretin bluplaba, ko tretin pighagheviba, ko tretin aghevibagh irisi. Egha me inir ghurghurir aghuibar ingarasa tretin ghurghuribagh irigha, dar ingari. Egha me tretin kaba inigha izi.

²⁶ Egha me uaghan memen arizimîn tretin ingaran fofozim ko ifongiam ikia, egha dar ingari.

²⁷ Ezi gumazir dapaniba dagiar pizir aghuiba ko dagiar aghuir ivezim bar pin kozir igharaziba inigha izi. Me da isi ofa gamir gumazibar dapanimîn korotiar otevir azenimîn itim ko, forivtarir nir an evarimîn itim darigham.

²⁸ Egha me, olivin borer me lambagh inge da isir borem, ko biziba misiv dagh ingamin borem, ko pauran mughuriar aghuim, dar ingarasa, egha pauran igharagha gariba ko olivin boreba da inigha izi.

29 Ezi Israelian gumazamiziba bar biziba Ikiavira Itir God daningasa uan ifongiamin gin ghua me da inigha an ingangarim damuasa, a Moses mikemezi moghin da inigha izi.

Ikiavira Itir God gumazir ingangarim damuamiba miseft

(Ua Me Ini 31:1-11)

30 Ezi Moses Israelia migei, "Ikiavira Itir God Judan anabamin gumazim Besalel amisevegha gifa, a Urin otarim, egha a Hurin igiar borim.

31 Egha Ikiavira Itir God uabi uan Duamin gavgavim a ganingizi, a fofozir aghuim ko ingangarir aghuibar amuamin nighnizim iti.

32 Egha a gol, silva, ko brasin bizir aghuir igharazibar ingaramin fofozir aghuim ko nighnizir aghuim a ganingi.

33 Egha a dagiar ivezir bar pin koziba aghoriva temebar dirir guar aviriba aghor, egh Purirpenim asingamin ingangarir aviribar fofozir aghuiba a ganingi.

34 Egha Ikiavira Itir God fofozir aghuarim isa Besalel ko Oholiap ganingi. Oholiap, a Ahisamakin otarim, a Danin anabamin gumazir mam. Aning ingangarim damuamin gumazir igharaziba sure damuamin fofozim iti.

35 Ikiavira Itir God gumazir kamning ingangarir guar aviribar amuamin fofozir aghuim aning ganingi, ezi aning dagiabar nedaziba aghora egha dirir aviriba aghora, egha inir ghurghurir aghuiba isava tretin blupla ko, tretin pighaghevim ko, tretin aghevir me sipsipin arizimin ingarizim nuavigha, dar kurke. Egha aning bizir me

damuasa niġhnizir kabar fofozim ikia egha bizir kaba bar dar ingari.”

36

¹ Egha Moses ghua kamaghin miġia ghaze, “Ikiavira Itir God Besalel ko Oholiap ko fofozim itir gumazir iġharazibar dei. Gumazir kaba, Ikiavira Itir God ingangaribar amuamin fofozim me ganġi. Ikiavira Itir God mikemezi moghin, me Godin Purirpenim ko an bizibar ingaram.”

Gumazamiziba bizir aviriba inigha izi

² Ezi ġin Moses Besalel ko, Oholiap, ko gumazir Ikiavira Itir God fofozir aghuim aningiziba bar men dia. Ezi gumazir ingangarim damuasa bar ifongeziba, me izima Moses ingangarim damuasa me miġei.

³ Egha Israelia Godin Purirpenimin ingarasa akuvazir biziba, Moses bar da isa gumazir kabagh aning. Egha Israelian gumazamiziba zurara mizarazibar uan ifongiabar ġin ghua ofan min biziba God daningasa da isa izavira iti.

⁴ Ezi Purirpenimin ingarir gumaziba bizir kabar gari, da avirasemezi, me uan ingangariba ategha izi.

⁵ Egha me kamaghin Moses miġei, “Gumazamiziba bizir bar aviriba inigha izi. Ikiavira Itir God e mikemezi bizir e ingangarim damu anegivamiba, da bar iti. Egħti bizir avirim pura ikiam.”

⁶ Ezi Moses akam amadazi a bar gumazamiziba bagħa me itir danganibar ghua ghaze, “Ia gumazamiziba, Godin Purirpenimin ingarsi ua bizitaba inigh izan marki.” Ezi me akar kam baregha, ua bizitaba inigha izir puvati.

⁷ Ezi bizir gumazamiziba inigha Purirpenimın ingarasa izegha gıvaziba, da bar ingangarir kaba agıvaghti, dar naba pura ikiam.

*Me Godın Purirpenimın ingari
(Ua Me Ini 26:1-37)*

⁸ Egha ingangarir gumazir fofozim itiba Godın Purirpenimın ingari. Egha me 10plan inir ghurghurir aghuaribar an ingari. Nir kaba me tretın bluplaba ko, pıghaghevıba ko, aghevıba inigha enselin bar gavgavıbar nedazıba inir kabar da isami.

⁹ Egha me 10plan inir kabar ingarızı, dar ote-vıba bar voroghıra ghue. Ezi dar ruarıba 12 mitan tuzı, dar arozıba 2 mitan tu.

¹⁰ Egha da arueghasa me 5plan inıba da uarir akuigha uam ada isami, egha 5plan mabar akuigha ua kamaghıra da isami.

¹¹ Egha aning isafuraghasa, me bluplan tretın irıghızır kuzır kabar inımningın mırıamningın da isami.

¹² Egha me 50plan tretın irıghızır kuzıba inir faragha itımın mırıam gıtui, egha 50plan tretın irıghızır kuzıba namba 2ın inım kamaghıra a gıtuzı da voroghıra ghue.

¹³ Egha me 50plan golın akezıbar ingarıgha, inir ruarır kamningın kuzıba isafuragha aning ikezi, aning Purirpenır vamıram oto.

¹⁴ Me memen arızıbar 11pla inıbar ingarızı, da Purirpenım avamin nir ekiar vamıram oto.

¹⁵ Ezi inir kaba vaghvagha dar ruarıba 13 mitan tu. Ezi dar arozıba 2 mitan tu. Ezi dar ababanım voroghıra ghu.

16 Egha da arueghasa me 5plan iniba uari isafuragha da isamizi, da inir ekiar vamıran oto. Egha 6plan iniba uarir isafuragha da isamizi, da inir ekiar vamıran oto.

17 Egha me 50plan tretın irıghızir kuzıba inıgha inir faragha itimın mırıam gituıgha, 50pla tretın irıghızir kuzıba inıgha inir namba 2ın mırıam gituı.

18 Egha 50plan brasın akezir ingarızıba, da tretın irıghızir kuzıbar aghuam. Eghti inir kamning uaning isafuraghti inir ekiar vamıra ikiam.

19 Egha me Purirpenim avasa, sipsipın apurıbar inir me penın aghevımın aghuızımın inımın ingari. Egha a gısın darıghasa ongarımın itir asızir ekıamın inım inımın ingari.

20 Egha me akasın temebar Purirpenımın bırıbar agharıbar ingari.

21 Ezi bırıbar agharıbar ruarım 4 mitan tuzı, iter otevir agharıbagh inıva ghuezıba, 66 sentımitan tu.

22-24 Egha me iter akınır pumuningın mıngarımning akırıgha, silvan boksıamning gısın aning asara. Egha me Purirpenımın bırıbar agharıba bar kamaghıra dar ingari. Egha me sautın amadaghan Purirpenımın 20plan bırıbar agharıbar ingari. Egha me silva inıgha 40plan boksıar torır muzıarıba itıbar ingarıgha, egha bırıbar agharıba dagh ase. Ezi boksıar pumuning bırıbar agharır vamıran apebamın ti, egha bırıbar agharımın povım gavgavım a ganıdı.

25-26 Egha me kamaghıra uaghan notın amadaghan bırıbar agharıbar ingarıgha, 20pla bırıbar agharıbar ingari, egha me bırıbar agharıbar povıba

gavgavim dar aningasa, 40plan silvan boksiabar ingari. Egh silvan boksiar pumuning gisiin birir aghariba vaghvagh da ase.

²⁷ Egha me 6plan birir aghariba Purirpenimin girakirangin aruem ghuaghiri naghin dar ingari.

²⁸ Egha me birir agharir pumuning Purirpenimin girakirangin itir mikebamningin aningin ingari.

²⁹ Me mikebamningin itir birir agharimningin uaningin akuigha ghuavanaga bar pin oto. Egha birir agharir kamning uaning inigha uanaga ringin vamiran aven ghua voroghira iti. Egha mikebar ighirazim me kamaghiram a gami.

³⁰ Ezi girakirangin 8plan birir aghariba itima, 16plan silvan boksiaba da birir agharibar povibar suisi, ezi boksiar pumuning, birir aghariba vaghvaga dar tuifi.

³¹⁻³² Egha me akasin temer ruariba inigha, dar ighuvir ruaribar ingari. Egha notin itir birir aghariba bagha 5plan ighuvibar ingari. Egha sautin itir birir aghariba bagha 5plan ighuvibar ingarigha, aruem uaghiri naghin itir birir aghariba bagha 5plan ighuvibar ingari.

³³⁻³⁴ Egha me ringbar ingarigha vaghvaga birir agharibar tongira da arigha, egha gin ighuvir ruarir kaba isa ringbagh aghua ghua, Purirpenimin mikebar mamın ikegha ghua mamın tu. Egha me birir aghariba ko ringba ko ighuvir ruariba, golra bar da noke.

³⁵ Egha me inir ghurghurir ruarir ekiar mamın ingarigha, Purirpenimin aven anegura. Me inir kam, tretin blupla ko, pighaghevım ko, aghevır me sipsipın arizimın ingarizimın a isami. Egha

me deravira enselin bar gavgavibar nedaziba an kurka da isami.

³⁶ Egha me akasin temeba inigha, inir ekiar kam guasa 4plan dipenir akinibar ingari. Egha me dipenir akinir kaba golin da noke. Egha golin akezibar ingarigha nir kamin suighasa dipenir akinibar da ariki. Egha me 4plan silvan boksi-abar ingarigha, egha dipenir akinir kaba asasa dar ingari.

³⁷ Egha me Purirpenimin tiar akamin min iki-asa, inir ghurghurir aghuarimin ingari. Me tretin sipsipin arizibar ingarizir blupla ko, pighaghevim ko, aghevimin an kurkegha da isami.

³⁸ Egha me 5plan dipenir akinibar ingarigha, inim guasa akeziba dagh itui. Egha me gol inigha dar dapanibagh aghui, egha dipenir akinibagh inivamin ighuviba saram aghui. Egha me 5plan brasin boksiar toriba itibar ingarigha dipenir akiniba asasa dar ingari.

37

Me Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin ingari (Ua Me Ini 25:10-22)

¹ Ezi Besalel ingangarir gumaziba ko me akasin temer arariba isa, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin ingari, ezi an ruarim 110 sentimitan tu, ezi an arozim 66 sentimitan tu, ezi an tuirivim 66 sentimitan tu.

² Egha me golin aghuarim isa Boksiamin averiam ko azenimin poghava a noke. Egha golin ruarir mamın an apınımın azenan bar an pogha a ikiagharui.

³ Egha me Boksiam darugh aneterasa gol ringin 4plan ingarigha, a tuivamin suer 4plan boroghin gol ringin 4pla ariki, egha 4plan suebagh ike, pumuning isa Boksiamin vongin aning ikegha pumuning vongin aning ike.

⁴ Egha me Boksiam aterasa akasin iter otevir pumuning inigha, deragha aning akirigha, gol-rama aning pogha aning noke.

⁵ Egha me Boksiam aterasa iter otevir kamning isava, mam vongin an ringning garugha, mam vongin an ringning garu.

⁶ Egha me Boksiamin asuam golin aghuarimin an ingari. An ruarim 110 sentimitan tu, ezi an arozim 66 sentimitan tu. Danganir kam, kar gumazamizibar arazir kuraba gin amadir danganim.

⁷ Egha me golin maba inigha haman dav misuegha enselin bar gavgavir pumuningin nedazimningin ingari. Ezi enselning Boksiamin asuam gisin tughav ikia, mav vongin iti, mav vongin iti.

⁸ Ezi mam agharir guvimin tughav itima mam agharir kiriamin tughav iti. Me golin mam inigha, enselin bar gavgavir kamningin nedazimning ko Boksiamin asuamin danganir kamran dar ingarizi, da bizir vamiran min iti.

⁹ Ezi enselin bar gavgavir pumuningin nedazim arazir kuraba gin amadir danganimin tughav iti, ezi aningin guamning uaningin akuigha aviragha Boksiamin gari, ezi aningin avizimning kuiagherigha ikia, Boksiamin asuam avara.

Me bret bagha dakozimîn ingari
(*Ua Me Ini 25:23-30*)

¹⁰ Egha me akasîn tememîn dakozir mamîn ingari, ezi an ruarim 88 sentimitan tu, ezi an arozim 44 sentimitan tuzi, an tuirivim 66 sentimitan tu.

¹¹⁻¹² Egha me dakozir kam golin aghuarimîn an puegha a noke, egha golin ruarir mamîn an miriamîn pogha bar a ikiagharui. Egha me golin ruarir kam gamizi a mong figha anabogha, dakozimîn apîniba bar da inigha, an tuirivim 8 sentimitan tu. Ezi me golin ruarir kamîn, an miriamîn golin igharazir mamîn adiarim gamigha an puegha golin ruarir kam bar a ikiaghariki.

¹³⁻¹⁴ Egha me gol ringîn 4plan ingarigha dakozimîn mikebabar suebar boroghîn da ike. Ezi 4plan gol ringîn kaba dakozimîn apînimîn boroghîra iti. Da akasîn temer dakozim ateramningîn suigham.

¹⁵ Egha me akasîn iter otevir pumuning isa dakozim aterasa deragha aning akirigha, golrama aningîn pogha aning noke.

¹⁶ Egha me dakozim gisîn dafasa itarir ekiaba golin aghuimra dar ingari. Kar ofa damu wain fufughamin itarir ekiaba ko, doziba, kapba ko, botolba.

Me lamba afamin aghorimîn ingari
(*Ua Me Ini 25:31-40*)

¹⁷ Egha me golin aghuarim inigha lamîn aghorimîn ingari. Egha haman golin kam misuegha lamîn aghorim asamin danganimîn ingarigha, lambar aghariba ingarigha dar afamin danganibar boroghîn, akimarir tighar onamiba

ko onezibar ingari. Egha biziba bar dar ingarizi da bizir vamiran min iti.

¹⁸ Ezi lamba afamin aghorir kam, 6plan aghariba iti, egha 3pla vongin itima, 3pla vongin iti.

¹⁹ Ezi lamba afamin aghorir kam, 6plan aghariba vaghvagha akimarir 3pla iti, egha da lamın kabar apengan iti. Ezi lamın aghariba bar kamaghira gari. Ezi akimaribar ganganiba amonin tememin akimaribar min gari.

²⁰ Ezi lamın aghorim uabi kamaghin gari, me akimarir 4plan ingarizi, da amonin tememin akimaribar min, dar maba tighar onezibar min gari, ezi maba onezibar min gari.

²¹ Egh agharir pumuning uaningin akuizi naghin, me akimarir dafarir muziarir kabar ingari. Egha agharir igharaziba uaghan kamaghira dagh ami.

²² Me hama inigha golin aghuir kam misuegha, bizir kabagh amizi da bizir vamiran min iti.

²³ Me golin aghuariba inigha, 7plan lambar ingarigha, akamimin min garir avimin suizir bizir mabar ingarigha, egha uaghan itaribar ingari.

²⁴ Me 35 kilogremın golin aghuariba inigha, lamba afamin aghorim ko lamba ko an ingangarir biziba bar dar ingari.

Me pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozimin ingari

(Ua Me Ini 30:1-5)

²⁵ Egha me akasin temem inigha pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozimin ingari. Ezi ofa gamir dakozir kamın ruarim 45 sentimitan tuzi, an arozim an ruarim mirara ghua

45 sentimitan tu, ezi an tuirivim 90 sentimitan tu. Temer akasin ofa gamir dakozimin ingarizimra, me bulmakaun kombar min garir bizibar ingarizi, da ofa gamir dakozimin mikebabar vaghvagha dar iti.

²⁶ Egha me an 4plan miriaba ko an siriam ko an komba golin aghuarimin dar puegha da noke, egha golin ruarim isa ofa gamir dakozimin miriabagh atigha a ikiagharui.

²⁷ Egha me gol ringin pumuningin ingarigha, mam isa vongin a ikegha, vongin mam ike. Me ringin kamning golin ruarir me an miriabar ikezin apengan aning ike. Ringin kamning me ofa gamir dakozim atersi tememning aning daghuam.

²⁸ Me akasin iter pumuning inigha ofa gamir dakozim aterasa aning akirigha, golin aning noke.

Me borem ko pauran mughuriar aghuim zuimin ingari

(Ua Me Ini 30:22-38)

²⁹ Egha me pauran mughuriar aghuim ko olivin borem deravira da verezi, borer mughuriar aghuim oto, mati sanda. Olivin borer kam, an ingangarim kamakin: me bizim o gumazim Ikiavira Itir God bagh anemisivisi, borer kam a gingam. Me uaghan pauran mughuriar aghuim zuir mabar ingari, mati gumazir fofozir aghuim itim deravira da verezi, sandan aghuim oto.

38

Me asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakoziṁin ingari

(Ua Me Ini 27:1-8)

¹ Egha Besalel ko ingangarir gumazir igharaziba, akasin temeba inigha, asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakoziṁin ingari. Ezi an arozim ko an ruarimṁin ababanim virara 2 mita 20 sentimitan tu. Ezi an tuirivimṁin ababanim 1 mita 30 sentimitan tu.

² Egha temer akasin ofa gamir dakoziṁin ingarizimra, me bulmakaun kombar ṁin garir bizibar ingarizi, da ofa gamir dakoziṁin mikebabar vaghvagha dar iti, egha ofa gamir dakoziṁin me brasin an pogha a noke.

³ Ofan dakoziṁin ofan ingangarim damuasa me bizir kabar ingari, savolin muziariba, itarir ekiaba, pokba ko, itarir avim ateramin ko averenim iniamin itarim ko avim ateramin itariba, ko averenim iniamin itaribar ingari. Bizir kaba bar me brasin dar ingari.

⁴⁻⁵ Egha me bras uaiā inigha abizimṁin ṁin garir bizimṁin ingari. Egha ofa gamir dakoziṁin aven aneti. Egha me brasin ringin 4plan ingari. Egha da isa ofa gamir dakoziṁin, abizimṁin mikebabar da ariki. Kar ringin tememning arugh boksiam ateramiba. Egha brasin ruarim inigha ofa gamir dakoziṁin averiamṁin tongiram anetiḡha a ikiagharui. Egh uaiā brasin abizimṁin miriaba isa brasin ruarir kamṁin apengan anegura. Ezi abizimṁin ṁin garir bizir kam, ofa gamir dakoziṁin averiamṁin tongiram apera.

⁶ Egha me akasin iter otevir pumuning inigha, aning akirigha brasin aning puegha aning noke.

⁷ Me ofa gamir dakozim aterasa akasin temer kamning isa ringin an miriamningin itibagh aghui. Me temer arariba inigha ofa gamir dakozim boksiamin min an ingari, egha boksiamin dikinimin ingarizir puvati. Me anetaghizima an dikinim pura torim iti.

*Me soroghafariba ruer
itarir ekiamin ingari
(Ua Me Ini 30:18)*

⁸ Ezi amiziba zurara God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin Godin ingangarim gami, egha merara uan brasba isa Besalel ganingi. Brasin kaba, da ganganir me uan guabar garibar min gari. Ezi ingangarir gumaziba brasin kaba inigha, egha soroghafariba ruer itarir ekiamin ingari, egha itarir kam afasa dakozimin ingari.

*Me Godin Purirpenimin divazim azui
(Ua Me Ini 27:9-19)*

⁹ Egha me inir ghurghurir aghuimin ingarigha, Purirpenim avinasa divazir azenan itimin ingari. Me inir ruarir kam sautin amadaghan itir divazim bagha an ingarizi a 44 mitan tu.

¹⁰ Egha me inir kam guasa 20plan dipenir akiniba brasin dar ingarigha, egha dipenir akinir kaba 20plan brasin boksibagh asasa dar ingari. Egha inir kam guamin akeziba ko divazimin agharir ighuviba silvan dar ingari.

¹¹ Egha kamaghira notin amadaghan itir divazimin ingari.

¹² Ezi ðivazir aruem ghuaghiri naghin itim, me inir ruarir mamın ingarizi, a 22 mitan tu. Egha 10plan ðipenir akiniba ko, 10plan brasın boksıar ðipenir akiniba asamıbar ingari. Egha inir kam guamin akeziba ko ðivazimın agharir ighuvıba silvan dar ingari.

¹³ Ezi ðivazir aruem anadi naghin itim, an abanım 22 mitan tu. Ezi ðivazir kam tiar akam an iti.

¹⁴⁻¹⁵ Tiar akamın miriamningın me ðipenir akiniba asasa brasın boksıabar ingarizi, 3pla vongın itima, 3pla vongın ti. Egha tiar akamningın miriamningın guasa nir pumuningın ingari. Aningın arozimning vırara 6 mita 60 sentimitan tu.

¹⁶ Me ðivazıba bar dar guasa inir ghurghurir bar aghuarıbar ingari.

¹⁷ Me bras inıgha, ðipenir akiniba asamin boksıabar ingari. Egha me silva inıgha ðipenir akinıbar dapanıbar puegha da noke. Egha me silvan ıghuvıbar ingari. Egha me silvan akezıbar ðipenir akinıba ko silvan agharir ıghuvıbar suıghasa dar ingari.

¹⁸ Egha ðivazimın tiar akam bagha, me inir ghurghurir aghuarım ko tretın blupla ko, pıghaghevım, ko aghevır me sipsipın arızimın ingarizıba isamıgha inir kamın kurke. Ezi inir kamın arozim 9 mitan tu. Ezi an tuirivım 2 mita 20 sentimitan tu, egha a ðivazimın inıba ko voroghıra ghu.

¹⁹ Me inir kaba guasa ðipenir akinir 4pla ko, da asamin brasın boksıar 4plan ingari. Ezi akezıba ko, ðipenir akinıbar dapanıba, ko agharir ıghuvır ðipenir akinir uarir akuıghamba, me bar silvara

dar ingari.

²⁰ Egha me Purirpenim gavgavim a daningamin afughafughamiba ko an divazim gavgavim a daningamin afughafughamiba, me brasin dar ingari.

Me Purirpenimin ingarasa gol ko biziba isi

²¹ Egha me Ikiavira Itir Godin Purirpenimin ingarasa inigha izezir gol, silva, ko bras menge. Purirpenir kam, me Akar Dikirizir Gavgavim itir dagiar akuamning a darigham. Moses uabi Livain adaraziv kemezi me biziba bar da mega da osirigha fo, bizir manabara iti. Ezi ofa gamir gumazim Aron, an otarim Itamar ingangarir kamın faragha zui.

²² Besalel a Urin otarim, ezi Uri a Hurin otarim, me Judan anabamin gumaziba. Ezi Besalel, Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin biziba bar dar ingari.

²³ Ezi Oholiap, an Ahisamakın otarim, egha Danın anabamin mav. An akaba dagiabar da osira da aghori fofozim fomira iti, egha a bizir igharaziba uaghan dar ingara fo. Egha a tretin blupla, pighaghevim ko, aghevir me sipsipin arizimin ingarizim, ko inir ghurghurir aghuariba, an a da isa dar kurka fo.

²⁴ Ezi me, golin gumazamiziba Godin damazimin fegha ighuavamadir ofan min Godin Purirpenimin ingarasa inigha izeziba medi, ezi dar osimtizim ghua 998 kilogremın tu.

²⁵⁻²⁶ Ezi me silva medima, an osimtizim ghua 3,430 kilogremın tu. Gumazir ziaba akınafarimin

itiba silvan kaba amadazıma da ize. Ezi gumazir 20plan azenibar tugha ghuavanadiba, me vaghvagha 5 kina silvan dagiaba ariki, ezi gumazir kaba bar men dibobonim 603,550.

²⁷ Ezi me 3,400 kilogrem silva inigha, Godın Purirpenimın birir aghariba gavgavim dar anıngasa boksiabar ingari. Egha me Bar Anogoroghezir Danganım avamin inim guasa, dipenir akınibagh asamin boksiabar ingari. Ezi boksiar kaba da bar moghıra 100pla. Ezi boksiaba vaghvagha dar osımtızim 34 kilogremın tu.

²⁸ Ezi silvan nar ikiavıra itibar osımtızim 30 kilogremın tu. Ezi me da isa akeziba ko agharir ighuvibar ingarava, egha da isa birir aghariba uarir akuighasa dar ingari. Egha me uaghan dipenir akınibar dapaniba, silvan da ave.

²⁹ Ezi brasın me ofan mın İkiavıra Itir God ganıngızimın osımtızim a 2,425 kilogremın tu.

³⁰ Ezi me brasın kam inigha God bativamin Purirpenimın tiar akamın akınibagh asamin boksiabar ingari. Egha brasın ofa gamir dakozim ko, an abızimın mın garir bizim ko, bizir ofan inganarım damuamiba, me bar brasın dar ingari.

³¹ Me uaghan boksiar igharazibar ingari, kar divazımın tiar akamın dipenir akıniba asamin boksiaba ko, divazir bar Purirpenim gighuızimın dipenir akınibagh asamin boksiaba. Egha me uaghan, Purirpenim gavgavim a danıngamin afughafughamiba ko divazir a gighuızim gavgavim a danıngamin afughafughamiba, bar dar ingari.

*Me ofa gamir gumazibar
korotiabar ingari
(Ua Me Ini 18:1-14)*

¹ Egha me tretin blupla ko, piġhaghevīm ko aghevīr me sipsipin arizibar ingariziba inigha, ofa gamir gumazibar korotiar aghuibar ingarigha dar kurke, eghti me Anogoroghezir Danganimīn mangi ingangaribar amusi dar aghuam. Egha Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghira, me Aron darugh ofa damuamin korotiamin ingari.

²⁻³ Egha me korotiar otevimin ingarasa, haman gol misoghezi, an akinafarimin min evari, ezi me a inigha aneghorezi a gol tretin min oto. Ezi me inir ghurghurir aghuarim inigha, gol tret ko, tretin blupla, piġhaghevīm ko, tretin aghevīr me sipsipin arizimin ingarizim, me inir kam kurkazir aghuibar a isami.

⁴ Egha me inir sazir pumuning korotiamin suighasa a gisin aning isami, eghti aning dipizimning gisin anang mangi akirimin inir otevir vongin itimin suigham.

⁵ Ezi me gol tret, ko tretin blupla, piġhaghevīm, ko tretin aghevīr me sipsipin arizibar ingarizim ko inir ghurghurir aghuarim inigha, egha inir ivariam gikamim adiarir aghuariba a garigha an ingari. Egh inir ivariam gikamim isa korotiar otevir azenan itir kamīn miriamin porogha a isami, ezi bizir pumuning datirighin bizir vamiran min iti. Egha me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, tretin kaba inigha inir kam isami.

⁶ Egha me dagiar pizir aghuarir pumuning inigh, Jekopin otarir 12plan ziaba aningin dar

ghora da osiri. Egha me gol inigha dagiamningin suighasa, golin kurkazir pumuningin ingari.

⁷ Egha me dagiar kamning isa, korotiar otevir azenan itim, an dipizimningin itir inir sazimning dukuagha aning isami, ezi aning Israelin 12plan anababar ababanimin min iti. Me God Moses mikemezi moghira dagh ami.

*Me ofa gamir gumazibar dapanim bagha, forivtarir nir an evarimin poroghav itim, an ingari
(Ua Me Ini 28:15-30)*

⁸ Egha me ofa gamir gumazibar dapanimin evarim gikiasa forivtarir inimin ingari. Egha me kamaghira korotiar otevir azenimin itimin ingarizimin mirara, gol tret, ko tretin blupla, ko pighaghevim, ko tretin agheviri me sipsipin arizibar ingarizim ko inir ghurghurir aghuarim inigha, forivtarir inir muziarir kam bar deragha an ingarigha kamaghirama an kurke.

⁹ Me forivtarir inir muziarir kam in ingarizi, an ruarim 44 sentimitan tuzi an arozim 22 sentimitan tu. Egha deravira tongira a remezi, a forivtarimin min oto, ezi an otevirabar ababaniba voroghira ghu, da bar 22 sentimitan tu.

¹⁰⁻¹⁴ Egha me dagiar ivezim bar pin koziba isa, 12plan dagiar kaba bar da vaghvagha Jekopin otaribar ziaba aghora da osiri, ezi dagiaba vaghvagha 12plan anababar ababanimin min iti. Me golin maba inigha dagiabar suizir golin kurkazibar ingari, egha dagiaba vaghvagha da afegha egha forivtarir inim in azenan da ike. Me 4plan abiar ruaribagh atigha forivtarir inir kam gike. Egha faragha itir abiamin, dagiar me kamaghin diboriba, rubi, topas, ko ganet, da ike. Egha abiar

an girara itimîn, dagiar emeral, sapaia, ko daimon ike. Egha abiar mîkezimîn, dagiar terkois, aget, ko ametis ike. Egha namba 4în abiamîn, dagiar beril ko, dagiar pîzir aghuarim ko jaspam dagiam ike.

¹⁵ Egha me golîn aghuarim inigha tretîn mîn ikarizibagh irigha da nuavigha benir pumuningîn ingarizi, aning forivtarir inir evarimîn guraghav itimîn suigham.

¹⁶⁻¹⁷ Egha me dagiamningîn suighasa golîn kurukazir pumuning, ko gol ringîn pumuningîn ingarigha, ringîn kamning isa evarimîn itir forivtarir inimîn mîkebar pîn itimningîn aning gike. Egha me golîn benimning isa, aningîn otevimning, forivtarir inimîn itir gol ringîn kamning gike.

¹⁸ Egha me golîn benir otevir igharazimning isa dipîzimningîn itir dagiamningîn suizir golîn kurkazimning gike. Egha tuavir kamîn forivtarir inir kam, korotiar otevir azenan itim a gike.

¹⁹ Egha me ua gol ringîn pumuningîn ingarigha, aning isa evarimîn itir forivtarir inimîn mîkebar vîn itimningîn aning gike. Ringîn kamning datirighîn korotiar otevir azenan itimîn boroghîn iti.

²⁰ Egha me gol ringîn pumuning uam aningîn ingarigha, aning isa korotiar otevir azenan itimîn dipîzimningîn vîn korotiar otevimîn aning isami. Aning datirighîn, inir ruarir me deravira kurkezimîn pîn, inimning uaningîn akuizir danganimîn boroghîn iti.

²¹ Egha me benir sazir blupla inigha, evarimîn itir forivtarir inimîn ringning isa korotiar otevir azenan itimîn ringning gike, ezi evarimîn itir forivtarir inim, korotiar otevir azenimîn itimîn

suiragha gavgafi, ezi forivtarir inim suaghirir puvati. Me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghirama ami.

*Me ofa gamir gumazibar
korotiar igharazibar ingari
(Ua Me Ini 28:31-43)*

²² Egha me korotiar ruarir azenan itimin ingarizi, a korotiar otevir azenan itimin apengan iti. Me inir bluplan kinim, sipsipin arizimin ingarizimin an ingari.

²³ Egha me korotiar kam torim a gati, eghti ofa gamir gumazim uan dapanim aghuam. Me inir avizir muziarir mam isa torir kam midorozir korotiam isamizi moghin a ighuigha a isami, eghti an torimin apiniba gavgavighti torim high ekevegh mangan kogham.

²⁴⁻²⁶ Me tretin blupla ko pighaghevim ko tretin agheviri me sipsipin arizimin irighizim inigha, iter pomigranetin ovizibar min biziba isami. Egha ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar ruarir azenan itimin vin bizir kaba isami. Egha golin aghuimin ingarizir beloba vaghvagh pomigranetin ovizibar tizibar da isamizi, da ituighav iti. Eghti ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar kam arugh ofa gamir gumazimin ingangarim damuam. Me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghiram ami.

²⁷⁻²⁹ Egha me Aron ko an otariba bagha inir ghurghurir aghuariba inigha korotiar ruarir aven azuiba isami. Egha Aronin dapanim darighasa inir ghurghurir aghuarim inigha, dapanir asuar ruarimin ingari. Egha Aronin otariba bagha inir ghurghurir aghuariba dapanir

asuar otevíbar ingari. Egha me inir ghurghurir aghuarim inigha, me bagha trausiziar otevíba isami. Egha inir ghurghurir aghuarim inigha, inir ghurghurir aghuarir ruarir ivariam gitimín ingarigha, egha tretín sipsipín arízibar iríghizir blupla ko, píghaghevím ko, aghevím isa kurkazir aghuibar an da isami. Me Ikiavíra Itir God Moses mikemezi moghíra, me biziba bar dar ingari.

³⁰ Egha me Ikiavíra Itir God ua bagha misevir ofa gamir gumazibar dapanim bagha, golín akuar aghuarir mam inigha medelín mamín ingari. Egha me akam kamaghín a gisín an osiri, “Kar Ikiavíra Itir Godín Gumazimra.”

³¹ Egha me bluplan benim inigha, gol medelín kam inir dapanir asuar ruarimín an guam gituasa an ingari. Eghtí an ofa gamir gumazibar dapanimín dapanir asuamín guam gitoroghív iki. Me Ikiavíra Itir God Moses mikemezi moghírama ami.

Ingangariba bar gífa
(Ua Me Ini 35:10-19)

³² Egha me dughiar kamín God bativamin Purirpenimín ingangariba, bar da gífa. Egha Israelia Ikiavíra Itir God Moses mikemezi moghíra, me biziba bar dar ingari.

³³ Egha me bizir kaba bar da inigha Moses bagha zui: Purirpenir kam ko, an biziba bar, an akeziba, dívazir aghariba, agharir ighuviba, dípenir akíniba ko, boksíar dívazir aghariba ko akínibagh asamiba,

³⁴ ko Purirpenim avamin avaver ekiar me sipsipín apuribar nir me aghevímín aghuizim, ko

avaver ekiar me ongarimın itir asızir ekiabar in-ibar ingarizim, ko Bar Anogoroghezir Danganim modir inir ekiam,

³⁵ ko Akar Dikirızir Gavgavimın Boksiam, ko an asuam, kar arazir kuraba gın amadir danganim, ko boksiar kam aterasa iter pumuning,

³⁶ ko bretba arızir dakozim, ko an ingangarim gamir biziba, ko Godın damazimın arızir bretba,

³⁷ ko golin aghuarimın ingarızir lambar afamin aghorim, ko an lamın me danganibar afeziba, ko an ingangarim gamir biziba, ko angazangarim anıngamin olivın borem,

³⁸ ko golin ingarızir ofa gamir dakozim, ko biziba misiv ingiamin olivın borem, ko pauran mughuriar aghuim, ko Purirpenimın tiar akamın guamin inir ekiam,

³⁹ ko brasın ingarızir ofa gamir dakozim, ko dakozir kam bagh brasın ingarızir abizimın mın garir bizim, ko ofa gamir dakozim ateramin itemning, ko ofa gamir dakozimın ingarir biziba, ko soroghafaribar ruer itarir ekiam, ko anefamin dakozim, me bar da inigha izi.

⁴⁰ Egha uaghan, me Purirpenimın divazim avınasa iniba, ko divazimın dipenir akıniba, ko boksiar akıniba asamiba, ko divazimın tiar akamın guamin inim, ko gavgavim divazim danıngamin beniba ko afughafughamiba, me God bativamin Purirpenimın aven ingangarim damuasa bizir kaba bar da inigha izi.

⁴¹ Aron, a ofa gamir gumazim, a uan otariba ko, me bagh korotiar aghuaribara isamigha da inigha izi. Eghti me gın dar aghuigh, egh ofa gamir gumazimın ingangarim damuam. Kar, me daghuigh

Anogoroghezir Danganimîn aven mangamin korotiaba.

⁴² Ezi Israelia Ikiavira Itir God ingarasa Moses mikemezir biziba, me bar dar ingari.

⁴³ Ezi Moses deraghavira bizir me ingariz-ibar gari, egha a fo, Ikiavira Itir God, mikemezi moghira me biziba bar dar ingari. Egha a dar ganigha givagha, deraghvira me damuasa, kamaghin migei, "Ikiavira Itir God, bar deraghvira ia damu."

40

Me Purirpenim asaragha, egha God baghavira a ginaba

¹ Egha Ikiavira Itir God Moses migia ghaze,

² "Ni orakigh. Ia iakinir namba 1 an dughiar namba 1, ia na bativamin Purirpenim asaragh.

³ Egh ia nan Akar Dikirizir Gavgavimîn Boksiar dagiar akuar pumuning aven itir kam inigh, Purirpenimîn aven anetigh, egh boksiam mongsi inir ekiam aguragh.

⁴ Egh bretba arizir dakozim inigh aven mangi anetigh, an biziba a gisin dar arikigh. Egh lambar afamin aghorim inigh izi anesaragh, egh lamba isi an agharibar arikigh.

⁵ Egh golin ofa gamir dakozir me pauran mughuriar aghuim tuamim, a isi Akar Dikirizir Gavgavimîn Boksiar dagiar akuar pumuning aven itir kamîn, boroghin anetigh. Eghti inir ekiar Boksiam modim aning abighti an azenan iki. Egh Purirpenimîn tiar akamîn itir inir ekiam aguragh.

⁶ Egh ia asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozim isi, na bativamin Purirpenimın tiar akar azenan itimın anetigh.

⁷ Egh na bativamin Purirpenim ko ofa gamir dakozir kamın tongıra, soroghafariba ruer itarir ekiam atigh, egh dipam a datigh.

⁸ Egh ia divazimın mın inir ekiam aguraghti a Purirpenim bar a gighuigham. Egh divazimın tiar akamın inir ekiam aguragh.

⁹ “Egh gin ia biziba misiv ingiamin olivin boreminigh, egh Purirpenim ko an aven itir biziba bar dagh ingegh. Egh ia dagh ingeghti, da bar nan bizibar mın iki, bar na baghvıra ikiam.

¹⁰ Egh ia boremin isi, asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozim ko an ingarir biziba bar dagh ingeghti, ofa gamir dakozim na baghvıra iki, bar anogoregham.

¹¹ Egh kamaghıra soroghafariba ruer itarir ekiam ko anefamin dakozim damigh, eghti bizir kaba uaghan na baghvıra ikiam.

¹² “Egh gin ni Aron uan otariba ko me inigh izi, na bativamin Purirpenimın tiar akamın me ruegh.

¹³ “Egh ofa gamir gumazibar korotiar aghuariba Aron daghuigh, egh biziba misiv dagh ingiamin boremin isi a gingegh anemiseveghti, a ofa gamir gumazimın mın nan ingangarim damuam.

¹⁴ Egh ni an otariba inigh roghıra izi, ofa gamir gumazibar korotiar ruarir aven itiba inigh, me daghuigh.

¹⁵ Egh ni men afeziam amisevezi moghin, ni boremin me gingi egh me amiseveghti me na bagh

ofa gamir ingangarim damu. Ni borem me gin-gegh me amiseveghti, gin me uari uan adarazi ko ofa gamir ingangarim damu mamaghira ikiam.”

¹⁶ Ezi Moses Ikiavira Itir God a mikemezi moghira a biziba bar dagh ami.

¹⁷ Dughiar me Isip ataghizimın gin, azenir an gin zuimın, iakinir faragha zuim, an dughiar namba 1ın, dughiar kamra me Godın Purirpenim asara.

¹⁸ Dughiar kamın Moses Purirpenimın asara. A boksiaba isa, nguazimın da arigha, divazir aghariba isa boksiabagh ase, egha divazimın agharir ighuviba da ikia, egha inir ekiam guasa dipenir akiniba asi.

¹⁹ Egha Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghira, me nir ekiam Purirpenimın agharim gisin anetigha, Purirpenim aver sipsipın apuriba ko ongarimın asızir ekiabar inir igharazir pumuning uam anevara.

²⁰ Egha me dagiar akuar God uan Akar Gavgaviba osirizimning inigha, Akar Dikirızir Gavgavimın Boksiamın aning ati. Egha me aneteramin temer pumuning inigha Boksiamın ringbagh arugha, Boksiamın asuam isa Boksiam dukua. Ezi Boksia asuar kam, kar arazir kuraba gin amadir danganim.

²¹ Egha me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghira, Boksiam Purirpenim gatigha, inim agurazi a Boksiam modo.

²² Egha me bretba arızir dakozim isa, God bativamin Purirpenimın, notın amadaghan Anogoroghezir Danganimın aven anefa.

²³ Egha Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghira, me bret inigha Ikiavira Itir Godın

damazimîn dakozim gisîn deraghavîram aneti.

²⁴ Egha lambar afamin aghorim inigha, God bativamin Purirpenimîn, sautin amadaghan, bretba arizir dakozimîn vongin anesara.

²⁵ Egha Ikiavîra Itir God Moses mikemezi moghîra, me lamba isa dar agharibagh ariki. Egha Ikiavîra Itir Godin damazimîn dagh aboi.

²⁶ Egha me golin ingarizir ofa gamir dakozim isa God bativamin Purirpenimîn aven, Akar Dikîrizir Gavgavimîn Boksiamîn boroghîn nir ekiamîn azenan anefa. Ezi inir ekiam aning abigha guraghav ikia Boksiam modo.

²⁷ Egha Ikiavîra Itir God Moses mikemezi moghîra, me ofa gamir dakozir kamîn pauran mughuriar aghuim tuezîma, mîgharir mughuriar aghuim zuim otifi.

²⁸ Egha me inir ekiam Purirpenimîn tiar akamîn anegura.

²⁹ Egha Ikiavîra Itir God Moses mikemezi moghîra, me gin asiziba bar isia mîghîrir ofa gamir dakozim isa, God bativamin Purirpenimîn tiar akamîn boroghîn azenan aneti. Egha ofa gamir dakozir kamîn, Moses dughiar kamra ofan mîn asiziba tue da bar isia mîghîri. Egha uaghan witin plaua inigha ofan mîn da tue.

³⁰ Egha me soroghafariba ruer itarir ekiam isa, ofa gamir dakozir asiziba tue da bar isia mîghîrim ko, God bativamin Purirpenimîn tiar akamîn tîzimîn anefagha, dipam a ginge.

³¹ Ezi Moses, Aron ko an otariba, me uan soroghafariba dipar kamîn da rue.

³² Guizbangîra, me God bativamin Purirpenimîn aven mangasa, o me ofa gamir

dakozimîn mangisi, me zurara faragha uan soroghafariba rue. Me amir araziba, Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghira, me dagh ami.

³³ Egha me inir ekiaba isa, Purirpenim ko asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozim avinigha a gighuigha, divazimîn tiar akamîn inim agura. Egha Moses gumaziba ko, me bizir kaba bar dagh ami, ezi Purirpenimîn ingangariba bar gifa.

Ghuariam Godin Purirpenim gisin iti

³⁴ Egha ingangariba bar givazi, ghuariam maghira iza God bativamin Purirpenim avarazi, Ikiavira Itir Godin angazangarir ekiam Purirpenim bar a gizifa.

³⁵ Bar guizbangira, Ikiavira Itir Godin ghuariam bar Purirpenim avarazima an angazangarim a gizivazima, kamaghin Moses God bativamin Purirpenimîn aven mangan ibura.

³⁶ Israelian tuavir daroriba, me kamaghin ami: ghuariar ekiar kam Godin Purirpenim ategh pin sivaghsivagh mangiti, me an ganigh, egh dikavigh biziba inigh an gin mangam.

³⁷ Egh me ganam, ghuariam Godin Purirpenim gisin ikivira ikiti, me danganir kam ateghan kogham. Puvatigham, me ikivira iki mangi ghuariam sivaghsivagh mangiti, me mangam.

³⁸ Guizbangira, Israelian tuavimîn daroribar, ghuariar Ikiavira Itir God aven itim, an aruebar Purirpenim gisin iti. Ezi me aruebar ghuariamîn gari, egha dimagaribar me garima, an avimîn

min isia ghuariamın aven iti. Ghuariar kam kamaghıra ikia me ko ghua Ikiavıra Itir God me danıngamin kantrin oto.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea